

LLIBRE II
EL POBLE DE DÉU

PART I

ELS FIDELS

204 § 1. Fidels són els qui, pel fet d'estar incorporats a Crist per mitjà del baptisme, són constituïts en poble de Déu, i esdevinguts partícips, per aquesta raó, de la funció sacerdotal, profètica i reial de Crist, segons la pròpia condició de cadascú, són cridats a exercir la missió que Déu ha encomanat a l'Església d'acomplir en aquest món.

§ 2. Aquesta Església, constituïda i ordenada com a societat en aquest món, subsisteix en l'Església catòlica, governada pel successor de Pere i pels Bisbes en comunió amb ell.

205 En aquesta terra són plenament en la comunió de l'Església catòlica aquells batejats que, en la seva estructura visible, estan units a Crist amb els vincles de la professió de fe, dels sacraments i del govern de l'Església.

206 § 1. D'una manera especial estan units a l'Església els catecúmens, és a dir, aquells que, moguts per l'Esperit Sant, demanen amb voluntat explícita de ser incorporats a ella, i gràcies a aquest desig mateix, i també a la vida de fe, d'esperança i de caritat que porten, estan units a l'Església, que ja en té cura com a propis.

§ 2. L'Església té una cura especial dels catecúmens i, mentre els invita a dur una vida evangèlica i els introdueix a celebrar els ritus sagrats, ja els concedeix diverses prerrogatives que són pròpies dels cristians.

207 § 1. Per institució divina, entre els fidels hi ha dins l'Església els ministres sagrats, que en el dret reben el nom també de clergues; els altres fidels són anomenats laics.

§ 2. D'aquestes dues categories hi ha fidels que, per la professió dels consells evangèlics expressada a través de vots o d'altres vincles sagrats, reconeguts i sancionats per l'Església, es consagren a Déu d'una manera peculiar i serveixen la missió salvífica de l'Església; llur estat, tot i que no forma part de l'estructura jeràrquica de l'Església, pertany, amb tot, a la seva vida i santedat.

TÍTOL I

ELS DEURES I ELS DRETS DE TOTS ELS FIDELS

208 Entre tots els fidels, per llur regeneració en Crist, existeix una veritable igualtat de dignitat i d'acció, per la qual tots, segons la pròpia condició i funció, cooperen a

l'edificació del Cos de Crist.

209 § 1. Àdhuc en llur manera d'obrar, els fidels tenen l'obligació d'observar sempre la comunió amb l'Església.

§ 2. Que compleixin amb gran diligència els deures que tenen tant envers l'Església universal com envers l'Església particular a què pertanyen, segons les prescripcions del dret.

210 Tots els fidels, segons llur pròpia condició, s'han d'esforçar a menar una vida santa, i també a incrementar l'Església i a promoure la seva santificació contínua.

211 Tots els fidels tenen el deure i el dret de col·laborar perquè es realitzi cada vegada més el disseny diví de la salvació en tots els homes de tots els temps i arreu de la terra.

212 § 1. Els fidels, conscients de la pròpia responsabilitat, estan obligats a observar amb obediència cristiana allò que els Pastors sagrats, en tant que representants de Crist, declaren com a mestres de la fe o estableixen com a caps de l'Església.

§ 2. Els fidels poden manifestar als Pastors de l'Església les seves necessitats, sobretot les espirituals, i els seus desigs.

§ 3. En la mesura de llur ciència, competència i aptitud, tenen el dret, i àdhuc a vegades el deure, de manifestar als Pastors sagrats el seu parer sobre les coses referents al bé de l'Església, i de fer-lo conèixer als altres fidels, salvada la integritat de la fe i dels costums i la reverència envers els Pastors i ateses la utilitat comuna i la dignitat de les persones.

213 Els fidels tenen dret a rebre dels Pastors sagrats l'ajut dels béns espirituals de l'Església, principalment l'ajut de la paraula de Déu i dels sacraments.

214 Els fidels tenen dret a retre culte a Déu d'acord amb les prescripcions del propi ritu aprovat pels Pastors legítims de l'Església, i a seguir una pròpia forma de vida espiritual, que estigui d'acord amb la doctrina de l'Església.

215 Els fidels tenen dret a fundar lliurement associacions i dirigir-les amb finalitats caritatives o de pietat, o per fomentar la vocació cristiana en el món, i també a reunir-se per assolir junts aquests mateixos fins.

216 Tots els fidels, ja que participen en la missió de l'Església, tenen dret a promoure o a sostenir l'activitat apostòlica amb les pròpies iniciatives, cadascun segons el propi estat i la pròpia condició; cap iniciativa, però, no pot apropiarse el nom de catòlica sense el consentiment de l'autoritat eclesiàstica competent.

217 Els fidels, ja que pel baptisme estan destinats a menar una vida, d'acord amb la doctrina evangèlica, tenen dret a una educació cristiana per la qual siguin instruïts degudament per assolir la maduresa de la persona humana i alhora conèixer i viure el misteri de la salvació.

218 Els qui es dediquen a les disciplines sagrades frueixen de la justa llibertat d'investigar i de manifestar prudentment el seu parer en la seva especialització, tot mantenint el respecte degut al magisteri de l'Església.

219 Tots els fidels frueixen del dret d'estar immunes de qualsevol coacció en l'elecció de l'estat de vida.

220 A ningú no és permès de lesionar il·legítimament la bona fama de què cadascú frueix ni de violar el dret que té cada persona a protegir la seva pròpia intimitat.

221 § 1. És competència dels fidels reclamar legítimament i defensar en el fur eclesiàstic competent els drets de què frueixen dins l'Església, segons les normes del dret.

§ 2. Els fidels tenen també el dret a ser jutjats segons les prescripcions del dret, aplicades amb equitat, si són cridats a judici per l'autoritat competent.

§ 3. Els fidels tenen dret a no ser sancionats amb penes canòniques, si no és segons la norma legal.

222 § 1. Els fidels tenen l'obligació de subvenir a les necessitats de l'Església, a fi que aquesta disposi dels mitjans necessaris per al Culte diví, les obres apostòliques i de caritat i la convenient sustentació dels ministres.

§ 2. També tenen l'obligació de promoure la justícia social i, recordant el precepte del Senyor, la de socórrer els pobres amb els guanys propis.

223 § 1. En exercir els seus drets, tant individualment com formant associacions, els fidels han de tenir en compte el bé comú de l'Església i els drets d'altri i els seus deures respecte a altres.

§ 2. És competència de l'autoritat eclesiàstica moderar, en pro del bé comú, l'exercici dels drets propis dels fidels¹.

TÍTOL II

ELS DEURES I ELS DRETS DELS FIDELS LAICS

224 Els fidels laics, a més de les obligacions i els drets comuns a tots els fidels i els que queden establerts en altres cànons, tenen les obligacions i frueixen dels drets enumerats en els cànons d'aquest títol.

225 § 1. Els laics, ja que com tots els fidels estan destinats per Déu en virtut del baptisme i de la confirmació a l'apostolat, tenen l'obligació general i frueixen del dret,

¹ En aquesta norma, el verb *moderar* (llatí, *moderari*) cal entendre com a sinònim de "regular": Pontifici Consell per als textos legislatius, Nota explicativa sobre l'aplicació del c. 223 § 2 CIC (*Communicationes* 43 [2010] 280-281).

tant individualment com formant associacions, de treballar perquè el missatge diví de salvació sigui conegut i acollit per tots els homes arreu de la terra; obligació que els ha de preocupar sobretot en aquelles circumstàncies en què els homes només poden sentir l'Evangelí i conèixer Crist gràcies a ells.

§ 2. Tenen també el deure peculiar, cadascú segons la pròpia condició, d'impregnar i de perfeccionar l'ordre de les realitats temporals amb l'esperit evangèlic, i de donar així testimoniatge de Crist especialment en l'acompliment d'aquestes realitats i en l'exercici de les tasques seculars.

226 § 1. Els qui, segons la pròpia vocació, viuen en l'estat conjugal, tenen un deure peculiar de col·laborar en l'edificació del poble de Déu per mitjà del matrimoni i de la família.

§ 2. Els pares, ja que donen la vida als fills, tenen la gravíssima obligació i el dret d'educar-los; per això, pertoca als pares cristians, en primer lloc, de tenir cura de l'educació cristiana dels fills segons la doctrina transmesa per l'Església.

227 Els fidels laics tenen dret al reconeixement de la llibertat que en els afers terrenals pertoca a tots els ciutadans; tanmateix, en usar d'aquesta llibertat, cal que tinguin cura que les seves accions estiguin plenes d'esperit evangèlic i tinguin present la doctrina proposada pel magisteri de l'Església, i que evitin de presentar, en les qüestions opinables, el propi parer com a doctrina de l'Església.

228 § 1. Els laics que siguin considerats idonis tenen capacitat per a ser cridats pels sagrats Pastors a aquells oficis eclesiàstics i comeses que puguin exercir d'acord amb les prescripcions del dret.

§ 2. Els laics que excel·leixen en la deguda ciència, prudència i integritat tenen capacitat per a ajudar els Pastors de l'Església com a experts i consellers, fins i tot com a membres de consells, d'acord amb la norma del dret.

229 § 1. Per tal que puguin viure segons la doctrina cristiana i proclamar-la i defensar-la si cal, i també exercir la part que els correspon en l'apostolat, tenen l'obligació i el dret d'adquirir un coneixement d'aquesta doctrina conforme a la capacitat i a la condició de cadascú.

§ 2. També tenen el dret d'adquirir un coneixement més complet en les ciències sagrades ensenyades a les universitats o facultats eclesiàstiques o en instituts de ciències religioses, bo i freqüentant-ne les classes i obtenint graus acadèmics.

§ 3. Així mateix, ateses les prescripcions establertes sobre la idoneïtat requerida, tenen capacitat per a rebre de la legítima autoritat eclesiàstica el mandat d'ensenyar les ciències sagrades.

230 § 1. Els laics² que tinguin l'edat i les qualitats assenyalades per un decret de la conferència Episcopal poden ser cridats establement per als ministeris de lector i d'acòlit, mitjançant el ritu litúrgic prescrit³; amb tot, la col·lació dels ministeris no els dóna dret a ser sustentats o remunerats per l'Església.

§ 2. Per encàrrec temporal, els laics poden acomplir la funció de lector en les accions litúrgiques; així mateix, tots els laics poden exercir els oficis de comentador, de cantor i d'altres segons la norma del dret⁴.

§ 3. Allà on ho aconselli la necessitat de l'Església i no hi hagi ministres, també els laics, encara que no siguin lectors ni acòlits, poden suplir-los en algunes de llurs funcions, com ara exercir el ministeri de la paraula, presidir les pregàries litúrgiques, administrar el baptisme i distri-buir la sagrada Comunió, segons les prescripcions del dret.

231 § 1. Els laics que es dediquen permanentment o per un temps a un servei especial de l'Església tenen l'obligació d'adquirir la formació apta que es requereix per a acomplir degudament la seva funció i per a exercir-la conscientment i amb generositat i diligència.

§ 2. Tot restant ferma la prescripció del c. 230 § 1, tenen dret a una convenient remuneració que respongui a la seva condició i que els permeti de proveir decentment a les necessitats pròpies i a les de la família, d'acord també amb les prescripcions del dret civil; i tenen també dret al degut proveïment de llur previsió i seguretat social i de l'anomenada assistència sanitària.

TÍTOL III

ELS MINISTRES SAGRATS O CLERGUES

CAPÍTOL I

LA FORMACIÓ DELS CLERGUES

232 L'Església té el deure i el dret propi i exclusiu de formar aquells què són destinats als ministeris sagrats.

233 § 1. Incumbeix a tota la comunitat cristiana el deure de fomentar les vocacions,

² Modificat pel motu proprio *Spiritus Domini*, de 10 de gener de 2021; el text original deia: "Els homes laics..."

³ Decret de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 6 [1985] 61), art. 1: "Els candidats al ministeri estable de lector i acòlit, a més d'haver complert l'edat de 25 anys, han de ser homes laics que destaquin per la seva vida cristiana i estiguin degudament formats, és a dir, coneguin bé la doctrina de l'Església, així com els principis i normes que regeixen la vida litúrgica".

⁴ Consell Pontifici per a la interpretació dels textos legislatius, resposta d'11 de juliol de 1993 (AAS 86 [1994] 541-542): "D. Si entre els serveis litúrgics que segons el c. 230 § 2 poden exercir els laics, homes o dones, pot ser inclòs el servei a l'altar. R. *Afirmativament, i cal seguir les instruccions que donarà la Seu Apostòlica*". Aquests instruccions foren donades per la Congregació del Culte i els Sagraments, i publicades al mateix lloc.

per tal que a l'Església sencera hom proveeixi suficientment a les necessitats del ministeri sagrat; especialment aquest deure obliga les famílies cristianes, els educadors i d'una manera peculiar els sacerdots, sobretot els rectors de parròquia. Que els Bisbes diocesans, als quals pertoca màximament de tenir cura de promoure les vocacions, instrueixin el poble que tenen confiat sobre la importància del ministeri sagrat i la necessitat de ministres en l'Església i suscitin i sostinguin iniciatives de cara a fomentar les vocacions, sobretot mitjançant les obres instituïdes amb aquesta finalitat.

§ 2. A més, han de ser sol·lícits els sacerdots, i sobretot els Bisbes diocesans, perquè els homes d'edat madura que es consideren cridats als ministeris sagrats siguin ajudats prudentment de paraula i obra i preparats com cal.

234 § 1. Allà on existeixen, que hom conservi i fomenti els seminaris menors i altres institucions semblants, on, per tal de fomentar les vocacions, sigui donada una peculiar formació religiosa al costat de l'ensenyament humanístic i científic; més encara, allí on el Bisbe diocesà ho cregui convenient, que proveeixi a l'erecció d'un seminari menor o d'una institució semblant.

§ 2. Llevat que en certs casos les circumstàncies aconsellin una altra cosa, els joves que desitgen arribar al sacerdoci han de ser dotats de la formació humanística i científica amb què els joves de la seva regió es preparen per a cursar els estudis superiors.

235 § 1. Els joves que desitgen arribar al sacerdoci han de rebre tant la formació espiritual convenient com la que és pròpia dels seus deures, durant tot el temps de la formació al seminari major, o, almenys durant quatre anys, si a judici del Bisbe diocesà les circumstàncies ho demanen.

§ 2. El Bisbe diocesà confiarà els qui legítimament viuen fora del seminari a un sacerdot piadós i idoni, el qual vetllarà per llur acurada formació amb vista a la vida espiritual i a la disciplina.

236 Els qui aspiren al diaconat permanent segons les prescripcions de la conferència Episcopal han de ser formats perquè alimentin la vida espiritual i compleixin degudament els deures propis d'aquest orde⁵:

1.er els joves, vivint almenys tres anys en alguna casa peculiar, llevat que per raons greus el Bisbe diocesà no disposi altrament;

2.^{on} els homes d'edat madura, tant els cèlibes com els casats, segons el pla de tres anys establert per l'esmentada conferència Episcopal.

237 § 1. Que a cada diòcesi hi hagi un seminari major, en tant que sigui possible i convenient; en el cas contrari, que els alumnes que es preparen per als sagrats ministeris siguin confiats a un altre seminari o bé sigui erigit un seminari interdiocesà.

⁵ Decret de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 3 [1984] 99), art. 1, 1: "1. Els aspirants al Diaconat Permanent rebran l'adequada formació, d'acord amb el que disposa el c. 236, segons les normes aprovades per aquesta Conferència Episcopal...". Les normes actualment vigents son les *Normes bàsiques per a la formació dels Diaques permanents a les diòcesis espanyoles* de 1999 (BOCEE 63 [2000] 135-142).

§ 2. No s'ha d'erigir un seminari interdiocesà si prèviament hom no ha obtingut la confirmació de la Seu Apostòlica tant pel que fa a l'erecció del seminari com dels seus estatuts; per part de la Conferència Episcopal, si és un seminari per a tot el territori que li pertoca; en els altres casos, per part dels Bisbes interessats.

238 § 1. Els seminaris legítimament erigits tenen, en virtut del dret, personalitat jurídica en l'Església.

§ 2. En tots els afers el rector representa el seminari, si no és que per a alguns afers l'autoritat competent hagi disposat altrament.

239 § 1. A cada seminari hi haurà un rector que el dirigeixi i, si cal, un vice-rector, un ecònom i, si els alumnes estudien al seminari mateix, també professors que ensenyin les diverses disciplines coordinadament.

§ 2. Que en cada seminari hi hagi almenys un director espiritual, tot deixant llibertat als alumnes d'acudir a d'altres sacerdots destinats pel Bisbe a aquesta tasca.

§ 3. Que en els estatuts del seminari consti la forma en què, sobretot de cara a l'observança de la disciplina, els altres superiors, els professors i àdhuc els alumnes mateixos participen de la responsabilitat del rector.

240 § 1. A més dels confessors ordinaris, que d'altres confessors vagin al seminari regularment, i que, respectada la disciplina del seminari, els alumnes tinguin sempre el dret d'acudir a qualsevol confessor, tant a dins com a fora del seminari.

§ 2. Al moment de prendre una decisió sobre l'admissió dels alumnes als ordes o l'acomiadament del seminari, mai no pot ser demanat el parer del director espiritual ni dels confessors.

241 § 1. Que el Bisbe diocesà només admeti al seminari major aquells que, tenint en compte llurs qualitats humanes i morals, espirituals i intel·lectuals, llur salut física i psíquica així com llur recta intenció, siguin considerats capaços de dedicar-se als ministeris sagrats perpètuament.

§ 2. Abans de ser admesos, han de presentar el certificat d'haver rebut el baptisme i la confirmació i els altres documents requerits per les prescripcions del Pla de formació sacerdotal.

§ 3. Si es tracta d'admetre els qui han estat acomiadats d'un altre seminari o institut religiós, cal, a més, un informe del respectiu superior, sobretot del motiu de llur acomiadament o sortida.

242 § 1. En cada nació hi hagi un Pla de formació sacerdotal, emès per la Conferència Episcopal sobre la base de les normes establertes per la suprema autoritat de l'Església i confirmat per la Santa Seu, adaptable a noves situacions amb una nova confirmació de la Santa Seu; cal que defineixi els principis essencials i les normes generals de la formació

seminarística, adaptades a les necessitats pastorals de cada regió o província.⁶

§ 2. Les normes del Pla esmentat al § 1 seran observades en tots els seminaris, tant en els diocesans com en els interdiocesans.

243 Que cada seminari tingui, a més, un reglament propi, aprovat pel Bisbe diocesà, o pels Bisbes interessats si es tracta d'un seminari interdiocesà, en què siguin acomodades a les circumstàncies particulars les normes del Pla de formació sacerdotal i siguin determinats amb més detall els aspectes, sobretot disciplinaris, que es refereixen a la vida quotidiana dels alumnes i a l'ordre de tot el seminari.

244 La formació espiritual i l'ensenyament doctrinal dels alumnes al seminari han d'anar en perfecta harmonia i han de tenir com a objectiu que, d'acord amb la personalitat de cadascun, els alumnes adquireixin, juntament amb la maduresa humana, l'esperit de l'Evangelí i una estreta relació amb Crist.

245 § 1. A través de la formació espiritual, que els alumnes esdevinguin aptes per a exercir amb profit el ministeri pastoral i que siguin formats en l'esperit missioner, bo i aprenent que el ministeri acomplert sempre amb fe viva i amb caritat contribueix a la pròpia santificació, que aprenguin també a cultivar aquelles virtuts més apreciades en la convivència humana, de manera que puguin arribar a conciliar adequadament els béns humans i els sobrenaturals.

§ 2. Cal formar els alumnes de tal manera que, plens d'amor a l'Església de Crist, estiguin units amb una caritat humil i filial al Pontífex Romà, successor de Pere, que s'adhereixin al propi Bisbe com a fidels cooperadors i que treballin conjuntament amb els seus germans; que es preparin per a una unió fraterna amb el presbiteri diocesà del qual seran copartícips en el servei de l'Església per mitjà de la vida comuna al seminari i les relacions d'amistat i tracte amb els altres.

246 § 1. Que la celebració eucarística sigui el centre de tota la vida del seminari, de tal manera que cada dia els alumnes, participant de la mateixa caritat de Crist, obtinguin forces, sobretot d'aquesta riquíssima font, per al treball apostòlic i per a la vida espiritual.

§ 2. Que siguin formats per a la celebració de la litúrgia de les hores, per la qual els ministres de Déu preguen el Senyor en nom de l'Església per tot el poble que tenen confiat i àdhuc pel món sencer.

§ 3. Que siguin fomentats el culte a la Benaurada Verge Maria, fins i tot per mitjà del rosari marià, l'oració mental i els altres exercicis de pietat, gràcies als quals els alumnes adquiriran l'esperit d'oració i assoliran l'enfortiment de la seva vocació.

§ 4. Que els alumnes s'acostumin a acudir sovint al sagrament de la penitència, i és recomanable que cadascú tingui un director espiritual lliurement elegit al qual pugui obrir confiadament la consciència.

⁶ La Conferència Episcopal Espanyola aprovà el *Pla de formació per als Seminaris majors* l'any 1996 (BOCEE 13 [1996] 163-165), i el *Pla de formació per als Seminaris menors* l'any 1991 (BOCEE 32 [1991] 131-155).

§ 5. Que cada any els alumnes facin exercicis espirituals.

247 § 1. Cal preparar els alumnes amb la convenient educació per a guardar l'estat de celibat, i que aprenguin a honorar-lo com un do peculiar de Déu.

§ 2. S'han de fer conèixer degudament als alumnes les obligacions i les càrregues pròpies dels ministres sagrats de l'Església, sense amagar-los cap de les dificultats de la vida sacerdotal.

248 La formació doctrinal que cal donar ha de tendir a fer adquirir als alumnes, juntament amb la cultura general en consonància amb les necessitats del lloc i del temps, un coneixement ampli i sòlid de les disciplines sagrades, de tal manera que, fonamentant-hi i alimentant-hi la pròpia fe, siguin capaços d'anunciar la doctrina de l'Evangelí als homes del seu temps convenientment, d'una manera acomodada a llur mentalitat.

249 El Pla de formació sacerdotal ha de preveure que els alumnes no sols siguin instruïts acuradament en la pròpia llengua, sinó que també dominin el llatí i tinguin un coneixement convenient d'altres llengües que resulti necessari o útil per a llur formació o per a exercir el ministeri pastoral.

250 Els estudis filosòfics i teològics previstos al seminari poden fer-se successivament o simultàniament, d'acord amb el Pla de formació sacerdotal; han de durar almenys sis anys, de tal manera que el temps dedicat a les matèries filosòfiques duri un bienni sencer, i el dels estudis teològics equivalgui a tot un quadrienni.

251 La formació filosòfica, ha de fonamentar-se en el patrimoni filosòfic perennement vàlid i ha de tenir en compte també la recerca filosòfica realitzada en el decurs del temps; i ha de ser donada de tal manera que completi la formació humana dels alumnes, els estimuli la ment i els faci més aptes per a emprendre els estudis teològics.

252 § 1. La formació teològica, a la llum de la fe i sota el guiatge del Magisteri, ha de ser impartida de tal manera que els alumnes coneguin la doctrina catòlica entera, fonamentada en la Revelació divina, en facin aliment de la pròpia vida espiritual i, en l'exercici del ministeri, puguin anunciar-la i defensar-la degudament.

§ 2. Cal formar els alumnes amb particular diligència en la sagrada Escriptura, de manera que n'adquireixin una visió completa.

§ 3. Ha d'haver-hi classes de teologia dogmàtica, fonamentada sempre en la paraula de Déu escrita conjuntament amb la sagrada Tradició, amb les quals els alumnes coneguin d'una manera més profunda els misteris de la salvació, primordialment seguint el mestratge de st. Tomàs; i també classes de teologia moral i pastoral, de dret canònic, de litúrgia, d'història eclesiàstica i de les altres disciplines, auxiliars i especials, d'acord amb les prescripcions del Pla de formació sacerdotal.

253 § 1. Per al càrrec de professor en les disciplines filosòfiques, teològiques i jurídiques el Bisbe o els Bisbes interessats nomenaran únicament aquells que, excel·lint

en virtuts, hagin obtingut el doctorat o la llicència en una universitat o facultat reconeguda per la Santa Seu.

§ 2. Que hom procuri nomenar professors distints per a la sagrada Escripura, la teologia dogmàtica, la teologia moral, la litúrgia, la filosofia, el dret canònic, la història eclesiàstica i les altres disciplines que cal ensenyar segons els mètodes propis.

§ 3. El professor que deixi de complir greument el seu càrrec, que en sigui tret per l'autoritat esmentada al § 1.

254 § 1. En l'ensenyament de les matèries, els professors han de ser sol·lícits constantment de l'íntima unitat i harmonia del conjunt, de la doctrina de la fe, de tal manera que els alumnes experimentin que aprenen una ciència única; per tal d'assolir-ho millor, que hi hagi al seminari qui reguli tota l'organització dels estudis.

§ 2. Que ensenyin els alumnes a esdevenir capaços d'examinar els problemes amb mètode científic mitjançant adequades investigacions fetes per ells mateixos; que hi hagi, doncs, exercicis, en què, sota la direcció dels professors, els alumnes aprenguin a dur a terme els estudis amb el seu propi treball.

255 Per bé que el conjunt de la formació dels alumnes al seminari pretén una finalitat pastoral, la formació estrictament pastoral ha de ser-hi organitzada de tal manera que els alumnes aprenguin els principis i els mètodes que, tenint en compte també les necessitats del lloc i del temps, escauen a l'exercici del ministeri d'ensenyar el poble de Déu, de santificar-lo i de regir-lo.

256 § 1. Els alumnes han de ser instruïts diligentment en allò que per un motiu especial es refereix al sagrat ministeri, sobretot la pràctica dels mètodes catequètic i homilètic, en el culte diví i d'una manera peculiar en la celebració dels sagraments, en el tracte amb la gent, àdhuc els no catòlics o els no creients, en l'administració d'una parròquia i en el compliment de les altres tasques.

§ 2. Que els alumnes siguin instruïts sobre les necessitats de l'Església universal, de tal manera que tinguin una sol·licitud per promoure vocacions, per les tasques missionals, per les ecumèniques i per aquelles altres, també les socials, més urgents.

257 § 1. La formació dels alumnes ha de fer-se de tal manera que tinguin sol·licitud no sols per l'Església particular al servei de la qual s'incardinaran, sinó també per l'Església universal, i es mostrin disponibles a dedicar-se a aquelles Esglésies particulars que es troben en greus necessitats.

§ 2. El Bisbe diocesà ha de procurar que els clergues que pensen traslladar-se de la pròpia Església particular a la d'una altra regió es preparin degudament per exercir-hi el sagrat ministeri; és a dir, que aprenguin la llengua de la regió, les seves institucions, les condicions socials, els usatges i els costums.

258 Per tal que també aprenguin a exercir l'apostolat, tot practicant-lo, que els alumnes, al llarg del temps d'estudis, però sobretot durant les vacances, siguin iniciats en la pràctica

pastoral a través de treballs que el criteri de l'Ordinari haurà de determinar, adaptats a l'edat dels alumnes i a les circumstàncies locals, sempre sota la direcció d'un sacerdot expert.

259 § 1. Pertoca al Bisbe diocesà, o als Bisbes interessats si es tracta d'un seminari interdiocesà, decidir tot el que es refereix al règim superior i a l'administració del seminari.

§ 2. El Bisbe diocesà, o els Bisbes interessats si es tracta d'un seminari interdiocesà, han de visitar sovint personalment el seminari, han de vetllar per la formació dels seus alumnes i la instrucció filosòfica i teològica que els és impartida i han de tenir coneixement de la vocació, el tarannà, la pietat i l'aprofitament dels alumnes, sobretot amb vista a la col·lació de les sagrades ordenacions.

260 Tothom, en l'acompliment de les pròpies tasques, ha d'obeir el rector, al qual pertoca la direcció quotidiana del seminari, d'acord amb el Pla de formació sacerdotal i el reglament del seminari.

261 § 1. El rector del seminari i també, sota la seva autoritat i en tant que els pertoca, els superiors i els professors han de procurar que els alumnes compleixin perfectament les normes prescrites al Pla de formació sacerdotal i al reglament del seminari.

§ 2. Que el rector del seminari i el director d'estudis vetllin diligentment perquè els professors compleixin bé la seva tasca, segons les prescripcions del Pla de formació sacerdotal i el reglament del seminari.

262 Que el seminari sigui exempt del règim parroquial; i, per a tots els qui són al seminari, el rector o un seu delegat exerceix la funció de rector de parròquia, excepte allò que fa referència al matrimoni i restant ferma la prescripció del c. 985.

263 El Bisbe diocesà, o els Bisbes interessats si es tracta d'un seminari interdiocesà, han de procurar, amb l'aportació determinada de comú acord, l'establiment i la conservació del seminari, el sosteniment dels alumnes, la remuneració dels professors i les altres necessitats del seminari.

264 § 1. Per proveir a les necessitats del seminari, a més de la col·lecta esmentada al c. 1266, el Bisbe pot imposar un tribut en la seva diòcesi.

§ 2. Estan subjectes al tribut a favor del seminari totes les persones jurídiques eclesiàstiques, fins i tot les privades, que tinguin la seu a la diòcesi, llevat que se sostinguin únicament d'almoines o bé que hi hagi realment un col·legi d'alumnes o de professors amb vista a promoure el bé comú de l'Església; aquest tribut ha de ser general, proporcionat als ingressos dels qui l'han de pagar i determinat segons les necessitats del seminari.

CAPÍTOL II

L'ADSCRIPCIÓ O INCARDINACIÓ DELS CLERGUES

265 Cal que tot clergue estigui incardinat en alguna Església particular o Prelatura personal, o en algun institut de vida consagrada o societat que frueixin d'aquesta facultat, o fins i tot en una associació clerical pública que hagi obtingut aquesta facultat de la Seu Apostòlica, de tal manera que no s'admetin pas clergues acéfals o no incardinats enlloc.

266 § 1. Per la recepció del diaconat hom esdevé clergue i queda incardinat a l'Església particular o Prelatura personal al servei de la qual ha estat promogut.

§ 2. El membre profés amb vots perpetus en un institut religiós o incorporat definitivament en una societat clerical de vida apostòlica per la recepció del diaconat queda incardinat com a clergue a l'esmentat institut o societat, llevat que, pel que fa a les societats, les constitucions no diguin altrament.

§ 3. El membre d'un institut secular queda incardinat per la recepció del diaconat a l'Església particular al servei de la qual ha estat promogut, llevat que, en virtut d'una concessió de la Seu Apostòlica, quedi incardinat al mateix institut.

267 § 1. Per tal que un clergue ja incardinat s'incardini vàlidament en una altra Església particular ha d'obtenir del Bisbe diocesà lletres d'excardinació firmades per ell; i, semblantment, lletres d'incardinació signades pel Bisbe diocesà de l'Església particular a la qual desitja ser incardinat.

§ 2. L'excardinació concedida no té efecte fins a l'obtenció de la incardinació a una altra Església particular.

268 § 1. El clergue que s'hagi traslladat legítimament de la pròpia Església particular en una altra queda incardinat en virtut del dret en aquesta Església particular passat un quinquenni, si ha manifestat per escrit aquest desig tant al Bisbe diocesà de l'Església que l'acull com al Bisbe diocesà propi i cap dels dos no n'ha manifestat per escrit la disconformitat dintre els quatre mesos d'ençà de la recepció de la petició.

§ 2. Per l'admissió perpètua o definitiva en un institut de vida consagrada o en una societat de vida apostòlica el clergue que, segons la norma del c. 266, és incardinat en l'esmentat institut o societat queda excardinat de la pròpia Església particular.

269 El Bisbe diocesà no ha de procedir a la incardinació d'un clergue llevat que:

1.er ho exigeixi la necessitat o la utilitat de la seva Església particular, i salvades les prescripcions del dret referents a la digna sustentació dels clergues;

2.^{on} li consti per un document legítim la concessió de l'excardinació i hagi obtingut, a més, si cal secretament, del Bisbe diocesà que dóna l'excardinació els informes oportuns sobre la vida, la conducta i els estudis d'aquell clergue;

3.er el clergue hagi declarat per escrit al mateix Bisbe diocesà que vol quedar adscrit al servei de la nova Església particular segons les normes del dret.

270 L'excardinació només pot ser concedida lícitament per causes justes, com ara la utilitat de l'Església o el bé del mateix clergue; i no pot ser denegada si no hi ha causes greus; tanmateix al clergue que es considera perjudicat i troba un bisbe disposat a rebre'l,

li és lícit de recórrer contra la decisió.

271 § 1. Fora del cas d'una veritable necessitat de l'Església particular pròpia, que el Bisbe diocesà no denegui el permís de trasllat dels clergues que sàpiga que estan preparats i que consideri aptes per acudir a regions que es troben en una greu penúria de clerecia a exercir-hi el sagrat ministeri; però que procuri que quedin determinats, per mitjà d'un conveni escrit amb el Bisbe diocesà del lloc on van, els drets i els deures d'aquests clergues.

§ 2. El Bisbe diocesà pot concedir als seus clergues llicència per a traslladar-se a una altra Església particular durant un temps determinat, fins i tot renovable moltes vegades, de tal manera que aquests clergues romanguin incardinats a la pròpia Església particular i, quan retornin, frueixin de tots els drets que tindrien si s'hi haguessin dedicat al ministeri sagrat.

§ 3. El clergue que passa legítimament a una altra Església particular bo i romanent incardinat a la pròpia Església pot ser cridat pel seu Bisbe diocesà si hi ha una causa justa, mentre siguin observats els convenis establerts amb l'altre Bisbe i l'equitat natural; igualment, complint les mateixes condicions, el Bisbe diocesà de l'altra Església particular per una causa justa pot denegar a aquest clergue la llicència de continuar vivint en el seu territori.

272 L'Administrador diocesà no pot concedir l'excardinació o la incardinació, ni tampoc la llicència de traslladar-se a una altra Església particular fins que no hagi passat un any des que la seu episcopal hagi quedat vacant, i amb el consentiment del col·legi de consultors.

CAPÍTOL III

ELS DEURES I ELS DRETS DELS CLERGUES

273 Els clergues tenen una obligació especial de mostrar respecte i obediència al Summe Pontífex i al seu propi Ordinari.

274 § 1. Només els clergues poden obtenir els oficis per a l'exercici dels quals és requerida la potestat d'orde o la potestat de règim eclesiàstic.

§ 2. Els clergues, si no n'estan excusats per un impediment legítim, han d'acceptar i de complir fidelment la tasca que el seu Ordinari els hagi encomanat.

275 § 1. Els clergues, ja que aspiren tots al mateix fi, l'edificació del Cos de Crist, han d'estar units ells amb ells pel vincle de la fraternitat i de la pregària i han de fomentar la col·laboració dels uns amb els altres, d'acord amb les prescripcions del dret particular.

§ 2. Els clergues han de reconèixer i promoure la missió que, pel seu compte, els laics

exerceixen en l'Església i en el món.

276 § 1. En el seu comportament, els clergues han de cercar la santedat per una raó peculiar, ja que, consagrats a Déu com són amb un nou títol per la recepció de l'orde, són administradors dels misteris de Déu al servei del Seu poble.

§ 2. Per tal de poder assolir aquesta perfecció:

1.er cal que compleixin, primer de tot, amb fidelitat i constància, les tasques del ministeri pastoral;

2.^{on} cal que alimentin la seva vida espiritual a la doble taula de la sagrada Escriptura i de l'Eucaristia; els sacerdots, doncs, són invitats vivament a oferir diàriament el Sacrifici eucarístic, i els diaques a participar cada dia en la mateixa oblació;

3.er els sacerdots i els diaques que aspiren al presbiterat tenen l'obligació de resar cada dia la litúrgia de les hores segons els propis llibres litúrgics aprovats; i els diaques permanents n'han de resar aquella part que la conferència Episcopal hagi determinat⁷;

4.^{rt} estan obligats igualment a fer recessos espirituals, segons les prescripcions del dret particular;

5.^è els és aconsellat que facin regularment oració mental, acudeixin sovint al sagrament de la penitència, tinguin una veneració peculiar a la Verge Mare de Déu i practiquin altres mitjans de santificació comuns i particulars.

277 § 1. Els clergues tenen l'obligació d'observar una continència perfecta i perpètua pel Regne dels cels, i per tant estan subjectes al celibat, do peculiar de Déu mitjançant el qual els ministres sagrats poden unir-se més fàcilment amb cor indivís a Crist i dedicar-se amb més llibertat al servei de Déu i dels homes.

§ 2. Que els clergues es comportin amb la deguda prudència amb les persones el tracte amb les quals pot posar en perill l'obligació de guardar la continència o ser causa d'escàndol per als fidels.

§ 3. Pertoca al Bisbe diocesà d'establir normes més precises en aquest camp i emetre un judici en casos particulars sobre l'observança d'aquesta obligació.

278 § 1. Els clergues seculars tenen dret a associar-se amb d'altres per obtenir uns fins que estiguin d'acord amb l'estat clerical.

§ 2. Que els clergues seculars tinguin en consideració sobretot aquelles associacions que, amb estatuts reconeguts per l'autoritat competent i mitjançant un pla de vida adequat i convenientment aprovat i també mitjançant l'ajut fratern, fomenten la santedat en l'exercici del ministeri i afavoreixen la unió dels clergues ells amb ells i amb el propi Bisbe.

§ 3. Que els clergues s'abstinguin de constituir o de prendre part en associacions de finalitat i actuació incompatibles amb les obligacions de l'estat clerical o bé que poden

⁷ Decret de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 3 [1984] 99), art. 1, 3: "Que els diaques permanents celebrin la Litúrgia de les Hores per la qual s'uneixen a tota l'Església en la lloança a Déu i en la pregària per la salvació del món. La seva obligació, però, es limita a Laudes i Vespres, d'acord amb les facultats reconegudes en el c. 276 § 2, 3er".

ser obstacles a l'acompliment diligent de la tasca confiada per l'autoritat eclesiàstica competent.

279 § 1. Els clergues, fins i tot un cop rebut el sacerdoci, han de continuar els estudis sagrats i han de professar aquella sòlida doctrina, fonamentada en la sagrada Escriptura, transmesa pels predecessors i rebuda comunament per l'Església, tal com és determinat sobretot en els documents dels Concilis i dels Pontífexs Romans, tot evitant innovacions profanes de la terminologia i de falsa ciència.

§ 2. En consonància amb les prescripcions del dret particular, que els sacerdots freqüentïn després de l'ordenació sacerdotal les classes de pastoral i, als moments determinats pel mateix dret, assisteixin a d'altres classes, reunions teològiques o conferències, que els donin l'ocasió d'adquirir un coneixement més complet de les ciències sagrades i dels mètodes pastorals.

§ 3. Que procurin conèixer també altres ciències, sobretot les connexes amb les sagrades, principalment en la mesura que aquest coneixement ajuda a exercir el ministeri pastoral.

280 És molt recomanable als clergues el costum d'una certa vida comuna; allà on vigeix, que sigui conservada, tant com hom pugui.

281 § 1. Quan es dediquen al ministeri eclesiàstic, els clergues mereixen una remuneració adequada a la seva condició, tenint en compte tant la natura del seu ofici com les circumstàncies dels llocs i dels temps, de manera que puguin proveir a les necessitats de la seva vida i a la retribució d'aquells que necessiten per al seu servei⁸.

§ 2. S'ha de procurar igualment que frueixin d'assistència social per a afrontar les seves necessitats en cas de malaltia, invalidesa o vellesa.

§ 3. Els diaques casats que es lliuren plenament al ministeri eclesiàstic mereixen la remuneració que els permeti el sosteniment de si mateixos i de la seva pròpia família; els qui, per raó de la professió civil que exerceixen o han exercit, ja reben una remuneració, han de subvenir a les pròpies necessitats i a les de la seva família amb aquesta remuneració.

282 § 1. Els clergues han de viure amb senzillesa i han d'abstenir-se de tot regust de

⁸ Decret de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 6 [1985] 64), art. 14: "§1. El Bisbe diocesà, després de sentir al Consell presbiteral i al Consell d'assumptes econòmics, establirà el Reglament pel qual s'han de regir les retribucions dels clergues que presten servei a la diòcesi i s'abonen amb càrrec al Fons. § 2. L'economista proposarà al Bisbe diocesà l'aplicació concreta d'aquest Reglament, sotmetent a la seva aprovació les nòmines corresponents i les seves ulteriors variacions". Vegeu també el decret de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 6 (1985) 68), art. 1: "§ 1. La Conferència Episcopal pot fixar, de manera vinculant per a tots els bisbes, la dotació bàsica mínima que han de percebre tots els sacerdots que treballen amb plena dedicació en ministeris sacerdotals. La pluralitat de càrrecs o de ministeris exercits per un sacerdot seran considerats sempre com a parts d'un únic ofici. Però cada Bisbe diocesà ha de determinar els complements necessaris perquè la dotació sigui còngrua, ateses les circumstàncies de la diòcesi i de cada sacerdot. § 2. Els sacerdots que el 31 desembre 1977 cobraven per ser beneficiats la nòmina i la gratificació de la corresponent peça eclesiàstica, mentre siguin beneficiats tenen dret a adquirir a aquesta nòmina i gratificació, que no podrà ser inferior a la cinquena part de la dotació bàsica sacerdotal".

vanitat.

§ 2. Que destinin per al bé de l'Església i a obres de caritat els béns que els sobrin dels que hagin rebut en ocasió de l'exercici d'un ofici eclesiàstic, un cop hagin proveït amb ells a una digna sustentació i hagin satisfet tots els deures del propi estat.

283 § 1. Encara que no tinguin un ofici residencial, els clergues no han de sortir de la seva diòcesi durant un temps notable, que el dret particular ha de determinar, sense llicència almenys presumpta del propi Ordinari.

§ 2. Els correspon de tenir cada any un temps degut i suficient de vacances, determinat pel dret universal o particular.

284 Que els clergues portin un hàbit eclesiàstic decent, d'acord amb les normes donades per la conferència Episcopal i els legítims costums dels llocs⁹.

285 § 1. Els clergues han d'abstenir-se totalment d'allò que desdiu del seu estat, d'acord amb les prescripcions del dret particular.

§ 2. Els clergues han d'evitar aquelles coses que, encara que no siguin indecoroses, són estranyes, tanmateix, a l'estat clerical.

§ 3. Està prohibit als clergues d'assumir els càrrecs públics que comporten una participació en l'exercici del poder civil.

§ 4. Sense llicència del seu Ordinari, no han d'acceptar d'administrar béns pertanyents a laics o oficis seculars que comportin de donar-ne comptes; els és prohibit de ser garants, àdhuc dels propis béns, sense consultar l'Ordinari propi; i han d'abstenir-se de firmar lletres de canvi en les quals hom assumeix l'obligació de pagar una quantitat sense precisar la causa.

286 Els clergues tenen prohibit d'exercir negocis o comerç, personalment o a través d'altres, en profit propi o d'altres persones, sense llicència de la legítima autoritat eclesiàstica.

287 § 1. Els clergues han de fomentar sempre al màxim la conservació entre els homes de la pau i de la concòrdia fonamentada en la justícia.

§ 2. No han de participar activament en els partits polítics ni en la direcció d'associacions sindicals, fora del cas que, a judici de l'autoritat eclesiàstica competent, ho demani la defensa dels drets de l'Església o la promoció del bé comú.

288 Els diaques permanents no estan obligats a les prescripcions dels canons 284, 285 §§ 3 i 4, 286, 287 § 2, llevat que el dret particular no ho estableixi altrament.

289 § 1. Com que el servei militar és menys congruent amb l'estat clerical, que els

⁹ Decret de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 3 [1984] 100), art. 2: "Que els clergues usin un vestit eclesiàstic digne i senzill, sotana o clergyman, segons els costums legítims del lloc, segons el c. 284, especialment en l'exercici del ministeri sacerdotal i en altres actuacions públiques".

clergues i els candidats als ordes sagrats no es presentin voluntaris a la milícia, si no és amb la llicència del seu Ordinari.

§ 2. Els clergues han de valer-se de les exempcions que, per no exercir càrrecs i oficis públics civils aliens a l'estat clerical, les mateixes lleis, convencions o costums els concedeixen, excepte en els casos particulars que el propi Ordinari hagi determinat altrament.

CAPÍTOL IV

LA PÈRDUA DE L'ESTAT CLERICAL

290 Un cop rebuda vàlidament, la sagrada ordenació mai no esdevé nul·la. El clergue, tanmateix, perd l'estat clerical:

- 1.er per una sentència judicial o un decret administratiu que declari la invalidesa de la sagrada ordenació;
- 2.^{on} per la pena d'expulsió legítimament imposada;
- 3.er per un rescripte de la Seu Apostòlica, que la Seu Apostòlica només concedeix als diaques per causes greus, i als preveres, per causes gravíssimes.

291 Fora dels casos esmentats al c. 290, n. 1, la pèrdua de l'estat clerical no comporta la dispensa de l'obligació del celibat, que només concedeix el Pontífex Romà.

292 El clergue que segons la norma del dret perd l'estat clerical, perd també els drets propis de l'estat clerical, i ja no està subjecte a les obligacions d'aquest estat, sense perjudici de la prescripció del c. 291; li queda prohibit d'exercir la potestat d'orde, excepte el que està prescrit al c. 976; pel mateix fet queda privat de tots els oficis, funcions i de qualsevol potestat delegada.

293 El clergue que ha perdut l'estat clerical, no pot ser adscrit novament entre els clergues sense un rescripte de la Seu Apostòlica.

TÍTOL IV

LES PRELATURES PERSONALS

294 Per tal de promoure una adequada distribució dels preveres o dur a terme peculiars obres pastorals o missioneres en diverses regions o en diversos grups socials, la Seu Apostòlica, havent escoltat les conferències Episcopals interessades, pot erigir prelatures personals que constin de preveres i de diaques de la clerecia secular.

295 § 1. La prelatura personal, que s'assimila a les associacions públiques clericals de dret pontifici amb la facultat d'incardinar clergues, és regida pels estatuts aprovats o emanats per la Seu Apostòlica i és presidida per un Prelat com a Moderador dotat de les facultats d'Ordinari, el qual té el dret d'erigir un seminari nacional o internacional, i també d'incardinar els alumnes i promoure'ls als ordes a títol de servei a la prelatura.

§ 2. Com a Moderador dotat de les facultats d'Ordinari, el Prelat ha de vetllar tant per la formació espiritual dels promoguts segons el títol esmentat com per llur digna sustentació.

296 Tot respectant allò que disposa el cànon 107, els laics poden dedicar-se a les obres apostòliques de la prelatura personal mitjançant acords amb la prelatura; però la forma d'aquesta cooperació orgànica i els principals deures i drets annexos seran determinats adequadament en els estatuts.

297 Els estatuts definiran igualment les relacions de la prelatura personal amb els Ordinaris locals d'aquelles Esglésies particulars en què la prelatura, amb el previ consentiment del Bisbe diocesà, exerceix o desitja exercir les seves obres pastorals o missioneres.

TÍTOL V

LES ASSOCIACIONS DE FIDELS

CAPÍTOL I

NORMES COMUNES

298 § 1. En l'Església hi ha associacions distintes dels instituts de vida consagrada i de les societats de vida apostòlica, en les quals, els fidels, clergues o laics, o bé clergues i laics conjuntament, treballen units per fomentar una vida més perfecta, per promoure el culte públic o la doctrina cristiana, o acomplir altres obres d'apostolat, és a dir, iniciatives per a l'evangelització, l'exercici d'obres de pietat o de caritat i la inspiració de l'esperit cristià en l'ordre temporal.

§ 2. Els fidels han d'apuntar-se sobretot a les associacions que l'autoritat eclesiàstica competent ha erigit, lloat o recomanat.

299 § 1. Els fidels poden, mitjançant una convenció privada, formar associacions per a obtenir les finalitats descrites al c. 298 § 1, tot restant ferma la prescripció del c. 301 § 1.

§ 2. Aquestes associacions són anomenades privades, encara que l'autoritat eclesiàstica les lloï o les recomani.

§ 3. Cap associació de fidels privada no és admesa en l'Església fins que els seus

estatuts no hagin estat reconeguts per l'autoritat competent.

300 Cap associació no assumirà el nom de «catòlica» sense el consentiment de l'autoritat eclesiàstica competent, d'acord amb la norma del c. 312.

301 § 1. Només l'autoritat eclesiàstica competent pot erigir associacions de fidels, que es proposin transmetre la doctrina cristiana en nom de l'Església, o promoure el culte públic, o assolir altres fins reservats per la seva natura a l'autoritat eclesiàstica.

§ 2. L'autoritat eclesiàstica competent, si ho considera oportú, pot erigir també associacions de fidels que persegueixin directament o indirectament altres fins espirituals no prou proveïts per la iniciativa privada.

§ 3. Les associacions de fidels erigides per l'autoritat eclesiàstica competent s'anomenen associacions públiques.

302 Són anomenades clericals aquelles associacions de fidels que estan sota la direcció de clergues, assumeixen l'exercici de l'orde sagrat i són reconegudes com a tals per l'autoritat competent.

303 Les associacions els membres de les quals, vivint en el món i participant de l'esperit d'un institut religiós, menen una vida d'apostolat, i cerquen la perfecció cristiana, sota l'alta direcció d'aquest institut, s'anomenen terços ordes o un altre nom adequat.

304 § 1. Totes les associacions de fidels, públiques o privades, amb el títol o nom que sigui, han de tenir els seus estatuts en els quals es defineixi la finalitat o l'objectiu social de l'associació, la seu, el govern i les condicions requerides per a formar-ne part i s'hi determini el mode d'actuar, tenint en compte la necessitat o la utilitat del temps i del lloc.

§ 2. Han d'escollir un títol o nom, acomodat al temps i al lloc, inspirat preferentment pel fi que persegueixen.

305 § 1. Totes les associacions de fidels estan sota la vigilància de l'autoritat eclesiàstica competent, la qual ha de procurar l'observança de la integritat de la fe i dels costums i evitar que s'introdueixin abusos en la disciplina eclesiàstica; per tant, li pertoca el deure i el dret de visitar-les d'acord amb la norma del dret i dels estatuts; i estan també sota el govern d'aquesta autoritat, segons les prescripcions dels cànons següents.

§ 2. Totes les associacions, de qualsevol mena que siguin; estan sota la vigilància de la Santa Seu; estan sota la vigilància de l'Ordinari del lloc les associacions diocesanes i les altres associacions en la mesura que treballen a la diòcesi.

306 Per tal que algú frueixi dels drets i dels privilegis, de les indulgències i de les altres gràcies espirituals concedides a l'associació, és necessari i suficient que, segons les prescripcions del dret i els estatuts propis de l'associació, hi hagi estat admès vàlidament i no n'hagi estat expulsat legítimament.

307 § 1. L'admissió dels membres ha de tenir lloc segons la norma del dret i dels

estatuts de cada associació.

§ 2. Una mateixa persona pot ser adscrita a diverses associacions.

§ 3. Els membres dels instituts religiosos poden inscriure's a les associacions, segons la norma del dret propi i amb el consentiment del seu Superior.

308 Ningú que estigui adscrit a una associació no en pot ser acomiadat si no és per causa justa, d'acord amb la norma del dret i dels estatuts.

309 Les associacions legítimament constituïdes tenen el dret, d'acord amb la norma legal i dels estatuts, de dictar normes peculiars referents a l'associació mateixa, de celebrar reunions, de designat dirigents, oficials, servidors i administradors dels béns.

310 L'associació privada que no ha estat constituïda com a persona jurídica no pot com a tal ser subjecte d'obligacions i de drets; els fidels que en formen part poden, tanmateix, contreure obligacions conjuntament, i adquirir i posseir drets i béns de condomini i de copossessió; i poden exercir aquests drets i aquestes obligacions per mitjà d'un mandatari o procurador.

311 Els membres dels instituts de vida consagrada que presideixen o presten assistència a les associacions unides d'alguna manera al seu institut han de procurar que aquestes associacions ajudin les obres d'apostolat existents a la diòcesi, col·laborant sobretot, sota la direcció de l'Ordinari del lloc, amb les associacions destinades a l'exercici de l'apostolat en la diòcesi.

CAPÍTOL II

LES ASSOCIACIONS DE FIDELS PÚBLIQUES

312 § 1. És autoritat competent per a erigir associacions públiques:

1.er per a les associacions universals i internacionals, la Santa Seu;

2.^{on} per a les associacions nacionals, és a dir, les que per la seva erecció mateixa estan destinades a exercir una activitat en tota la nació, la conferència Episcopal en el seu territori;

3.er per a les associacions diocesanes, el Bisbe diocesà en el seu propi territori, però no pas l'Administrador diocesà; queden exceptuades, amb tot, les associacions el dret d'erecció de les quals, per un privilegi apostòlic, està reservat a altres persones.

§ 2. Per a la vàlida erecció d'una associació o d'una secció de l'associació a la diòcesi, fins i tot si es fa per un privilegi apostòlic, cal el consentiment per escrit del Bisbe diocesà; amb tot, el consentiment del Bisbe diocesà per a l'erecció d'una casa d'un institut religiós val també per a erigir en la mateixa casa o església annexa, una associació que sigui pròpia d'aquest institut.

313 Una associació pública, i també una confederació d'associacions públiques, és erigida pel mateix decret amb què és constituïda en persona jurídica per l'autoritat

eclesiàstica competent segons la norma del c. 312 i rep, en tant que ho necessita, la missió per a cercar en nom de l'Església els fins que es proposa.

314 Els estatuts de qualsevol associació pública, i la seva revisió o mutació, necessita l'aprovació de l'autoritat eclesiàstica a la qual pertoca l'erecció de l'associació, d'acord amb la norma del c. 312 § 1.

315 Les associacions públiques poden acollir espontàniament iniciatives en consonància amb el seu propi caràcter, i es regeixen d'acord amb els seus estatuts, sota l'alta direcció de l'autoritat eclesiàstica esmentada al c. 312 § 1.

316 § 1. El qui rebutgi públicament la fe catòlica o s'aparti de la comunió eclesiàstica o bé es trobi condemnat per una excomunió imposada o declarada, no pot ser rebut vàlidament en les associacions públiques.

§ 2. Els qui, estant adscrits legítimament, cauen en el cas esmentat al § 1, han de ser expulsats de l'associació, després d'haver estat amonestats, d'acord amb els estatuts i salvat el dret a recórrer a l'autoritat eclesiàstica esmentada al c. 312 § 1.

317 § 1. Si els estatuts no preveuen una altra cosa, pertoca a l'autoritat eclesiàstica esmentada al c. 312 § 1, confirmar el president d'una associació pública elegit per la mateixa associació o instituir el que ha estat presentat o nomenar-lo per dret propi; tanmateix, el capellà o l'assistent eclesiàstic el nomena la mateixa autoritat eclesiàstica, després d'haver escoltat, si cal, els oficials majors de l'associació.

§ 2. La norma establerta al § 1 val també per a les associacions erigides pels membres d'instituts religiosos en virtut d'un privilegi apostòlic fora de les seves esglésies o cases; en les associacions erigides per membres dels instituts religiosos en la pròpia església o casa, en canvi, el nomenament o la confirmació del president i del capellà pertany al Superior de l'institut, d'acord amb la norma dels estatuts.

§ 3. En les associacions no clericals els laics poden exercir la funció de president; el capellà o l'assistent eclesiàstic no ha d'assumir aquest càrrec si els estatuts no determinen altrament.

§ 4. En les associacions públiques de fidels ordenades directament a l'exercici de l'apostolat no han de ser presidents els dirigents de partits polítics.

318 § 1. En circumstàncies especials, quan ho demanin raons greus, l'autoritat eclesiàstica esmentada al c. 312 § 1, pot designar un comissari que en nom seu dirigeixi temporalment l'associació.

§ 2. El president d'una associació pública, per una causa justa, pot ser destituït per aquell que el nomenà o confirmà, després d'haver escoltat, però, tant l'esmentat president com els oficials majors de l'associació, d'acord amb la norma dels estatuts; i pot destituir el capellà, d'acord amb els cc. 192-195, el qui el va nomenar.

319 § 1. Una associació pública legítimament erigida, si hom no preveu una altra cosa,

administra els béns que posseeix d'acord amb els estatuts sota la direcció superior de l'autoritat eclesiàstica esmentada al c. 312 § 1, a la qual ha de donar compte de l'administració cada any.

§ 2. També ha de donar compte exacte a la mateixa autoritat de l'esmerç de les ofrenes i almoines rebudes.

320 § 1. Les associacions erigides per la Santa Seu, només les pot suprimir ella mateixa.

§ 2. Per causes greus, la conferència Episcopal pot suprimir les associacions erigides per ella mateixa; i el Bisbe diocesà, les associacions erigides per ell i també les erigides en virtut d'un indult apostòlic pels membres d'instituts religiosos amb el consentiment del Bisbe diocesà.

§ 3. Cap associació pública no serà suprimida per l'autoritat competent sense haver-ne escoltat el president i els altres oficials majors.

CAPÍTOL III

LES ASSOCIACIONS DE FIDELS PRIVADES

321 Els fidels dirigeixen i regulen les associacions privades segons les prescripcions dels estatuts.

322 § 1. Una associació de fidels privada pot adquirir personalitat jurídica per un decret formal de l'autoritat eclesiàstica competent esmentada al c. 312.

§ 2. Cap associació de fidels privada no pot adquirir personalitat jurídica si els seus estatuts no han estat aprovats per l'autoritat eclesiàstica esmentada al c. 312 § 1; tanmateix, l'aprovació dels estatuts no canvia la natura privada de l'associació.

323 § 1. Encara que les associacions de fidels privades frueixen d'autonomia d'acord amb la norma del c. 321, estan sota la vigilància de l'autoritat eclesiàstica segons la norma del c. 305 i subjectes al govern d'aquesta autoritat.

§ 2. Pertany a l'autoritat eclesiàstica, bo i respectant l'autonomia pròpia de les associacions privades, vigilar, i procurar d'evitar la dispersió de forces, i d'encaminar al bé comú l'exercici de llur apostolat.

324 § 1. Una associació de fidels privada designa lliurement el seu president i els seus oficials, d'acord amb els estatuts.

§ 2. Una associació de fidels privada pot elegir lliurement, si vol, un consiliari espiritual entre els sacerdots que exerceixen legítimament el ministeri en la diòcesi; el qual, però, necessita la confirmació de l'Ordinari del lloc.

325 § 1. Una associació de fidels privada administra lliurement els béns que posseeix, segons les prescripcions dels estatuts, salvat el dret de l'autoritat eclesiàstica competent de vigilar que els béns siguin emprats per als fins de l'associació.

§ 2. D'acord amb la norma del c. 1301, està sota l'autoritat de l'Ordinari del lloc tot el que es refereix a l'administració i a la despesa dels béns que hagin rebut en donació o llegat per a causes pies.

326 § 1. Una associació de fidels privada s'extingeix conformement a la norma dels estatuts; pot ser suprimida també per l'autoritat competent, si la seva activitat causa un dany greu a la doctrina o la disciplina eclesiàstica, o provoca l'escàndol dels fidels.

§ 2. La destinació dels béns d'una associació extingida ha de determinar-se d'acord amb la norma dels estatuts, salvats els drets adquirits i la voluntat dels donants.

CAPÍTOL IV

NORMES ESPECIALS SOBRE LES ASSOCIACIONS DE LAICS

327 Els fidels laics han de tenir en gran estimació les associacions constituïdes amb les finalitats espirituals enumerades al c. 298, especialment les que es proposen d'animar amb esperit cristià l'ordre temporal i fomenten així en gran manera una unió íntima entre la fe i la vida.

328 Els qui presideixen associacions de laics, àdhuc també les erigides en virtut d'un privilegi apostòlic, han de procurar que les seves col·laborin amb les altres associacions de fidels, on calgui, i que prestin voluntàriament ajut a les diverses obres cristianes, sobretot les que hi ha en el mateix territori.

329 Els presidents de les associacions de laics han de procurar que els membres de l'associació es formin degudament per tal d'exercir l'apostolat propi dels laics.

PART II

LA CONSTITUCIÓ JERÀRQUICA DE L'ESGLÉSIA

SECCIÓ I

L'AUTORITAT SUPREMA DE L'ESGLÉSIA

CAPÍTOL I

EL PONTÍFEX ROMÀ I EL COL·LEGI EPISCOPAL

330 Així com, per determinació del Senyor, sant Pere i els altres Apòstols constitueixen un Col·legi, de la mateixa manera el Pontífex Romà, successor de Pere, i els Bisbes, successors dels Apòstols, estan units entre ells.

ARTICLE 1

EL PONTÍFEX ROMÀ

331 El Bisbe de l'Església Romana, en el qual perdura la missió que el Senyor confià singularment a Pere, el primer entre els Apòstols, i que havia de ser transmesa als seus successors, és el cap del Col·legi Episcopal, el Vicari de Crist i el Pastor de l'Església universal ací a la terra; en virtut del seu ofici, doncs, frueix d'una potestat ordinària, que és suprema, plena, immediata i universal en l'Església, i pot exercir-la sempre lliurement.

332 § 1. El Pontífex Romà obté la potestat plena i suprema en l'Església per l'elecció legítima, acceptada per ell, juntament amb la consagració episcopal. Per això, l'elegit al summe pontificat que ja és investit del caràcter episcopal obté aquesta potestat des del moment de l'acceptació. El qui ha estat elegit, si no frueix del caràcter episcopal, que sigui ordenat Bisbe immediatament.

§ 2. Si s'esdevé que el Pontífex Romà renuncia al seu càrrec, és exigut per a la validesa que la renúncia sigui lliure i manifestada formalment, però no que sigui acceptada per ningú.

333 § 1. El Pontífex Romà, en virtut del seu càrrec, no sols frueix de potestat sobre tota l'Església, sinó que també obté el primat de la potestat ordinària sobre totes les Esglésies particulars i sobre llurs comunitats; amb la qual cosa ve reforçada i defensada alhora la potestat pròpia, ordinària i immediata de què gaudeixen els Bisbes en les Esglésies particulars confiades a la seva cura.

§ 2. El Pontífex Romà, en l'exercici de la seva funció de Pastor suprem de l'Església, sempre està unit per la comunió amb els altres bisbes i també amb l'Església universal; però té el dret de determinar la manera, sigui personal, sigui col·legial, d'exercir aquesta funció segons les necessitats de l'Església.

§ 3. Davant una sentència o un decret del Pontífex Romà no pot haver-hi apel·lació ni recurs.

334 En l'exercici del seu ofici, el Pontífex Romà és assistit pels Bisbes que l'ajuden de maneres diferents, entre les quals hi ha el sínode dels Bisbes. A més, l'ajuden els Pares Cardenals i altres persones i, segons les necessitats dels temps, diverses institucions. Totes aquestes persones i institucions, en nom d'ell i amb la seva autoritat, exerceixen la tasca encomanada, pel bé de totes les Esglésies, segons les normes definides pel dret.

335 Quan la Seu romana és vacant o totalment impedita, res no serà canviat en el govern de l'Església universal; seran observades les lleis especials ja dictades per a aquestes circumstàncies.

ARTICLE 2

EL COL·LEGI EPISCOPAL

336 El Col·legi Episcopal, que té com a cap el Summe Pontífex i com a membres els Bisbes en virtut de la consagració sacramental i de la comunió jeràrquica amb el cap del Col·legi i amb els seus membres i en el qual perdura contínuament el cos apostòlic, unit al seu cap i mai sense aquest cap, és també el subjecte de la potestat suprema i plena damunt l'Església universal.

337 § 1. El Col·legi Episcopal exerceix solemnement la seva potestat sobre l'Església universal en el Concili Ecumènic.

§ 2. Exerceix la mateixa potestat a través de l'acció conjunta dels Bisbes dispersos pel món, la qual és promoguda o lliurement acceptada pel Pontífex Romà, de manera que es converteix en un veritable acte col·legial.

§ 3. Pertoca al Pontífex Romà segons les necessitats de l'Església d'escollir i de promoure les formes d'exercir col·legialment el Col·legi Episcopal la seva missió envers l'Església universal.

338 § 1. Pertoca únicament al Pontífex Romà de convocar el Concili Ecumènic, de presidir-lo personalment o per mitjà d'altri, de transferir-lo, suspendre'l o dissoldre'l, i d'aprovar-ne els decrets.

§ 2. Correspon al mateix Pontífex Romà determinar el temari del Concili i establir-ne el reglament; amb l'aprovació del Pontífex Romà, els Pares del Concili poden afegir altres qüestions a les proposades pel Pontífex Romà.

339 § 1. Tenen el dret i el deure de participar al Concili Ecumènic amb vot deliberatiu, tots i només els Bisbes que són membres del Col·legi Episcopal.

§ 2. A més, poden ser cridades al Concili altres persones, bé que no investides de la dignitat episcopal, per la suprema autoritat de l'Església, a la qual pertany de determinar-ne la participació en el Concili.

340 Si s'escau que durant la celebració del Concili la Seu Apostòlica queda vacant, en virtut del dret queda interromput fins que el nou Summe Pontífex mani de continuar-lo o el dissolgui.

341 § 1. Dels decrets del Concili Ecumènic només tenen força d'obligació aquells que, juntament amb els Pares del Concili, han estat aprovats pel Pontífex Romà i han estat confirmats per ell i promulgats per ordre seva.

§ 2. Per obtenir la força d'obligació tenen necessitat de la mateixa confirmació i promulgació els decrets emanats del Col·legi Episcopal mitjançant un acte pròpiament col·legial exercit d'acord amb una altra modalitat promoguda o lliurement acollida pel Pontífex Romà.

CAPÍTOL II

EL SÍNODE DELS BISBES

342 El sínode dels Bisbes és una assemblea de Bisbes que, escollits de les diverses regions del món, es reuneix en ocasions determinades per fomentar l'estreta unió entre el Pontífex Romà i els Bisbes i per ajudar-lo amb els seus consells per a la integritat i el creixement de la fe i dels costums i la conservació i l'enfortiment de la disciplina eclesiàstica, i també per estudiar les qüestions referents a l'acció de l'Església en el món.

343 Al sínode dels Bisbes, li pertoca de debatre les qüestions que han de ser tractades i d'expressar desigs, però no de dirimir-les ni de dictar decrets sobre aquestes qüestions, llevat que en certs casos el Pontífex Romà li hagi donat potestat deliberativa; en aquest cas, a ell, li pertoca de ratificar les decisions del sínode.

344 El sínode dels Bisbes està subjecte directament a l'autoritat del Pontífex Romà, al qual correspon:

- 1.er convocar el sínode, cada vegada que li sembli oportú i designar el lloc on s'han de celebrar les reunions;
- 2.^{on} ratificar l'elecció dels membres que, segons la norma del dret peculiar, han de ser elegits, i designar i nomenar els altres membres;
- 3.er determinar al temps oportú abans de la celebració del sínode, segons la norma del dret particular, el temari a tractar;
- 4.^{rt} establir l'ordre del dia;
- 5.^è presidir personalment o per mitjà d'altres el sínode;
- 6.^è cloure el sínode, traslladar-lo, suspendre'l i dissoldre'l.

345 El sínode dels Bisbes pot ser reunit o bé en assemblea general, en què hom tracta afers directament relacionats amb el bé de tota l'Església, la qual assemblea pot ser ordinària o extraordinària, o bé també en assemblea especial, en què es tracten problemes directament relacionats amb una o més regions determinades.

346 § 1. El sínode dels Bisbes aplegat en assemblea general ordinària consta de

membres, la majoria dels quals són Bisbes, elegits els uns per a cada assemblea del sínode per les conferències Episcopals segons la manera determinada pel mateix dret peculiar del sínode; els altres són designats pel mateix dret; d'altres són nomenats directament pel Pontífex Romà; a tots els quals s'afegeixen alguns membres dels instituts religiosos clericals, elegits segons la norma del mateix dret peculiar¹⁰.

§ 2. El sínode dels Bisbes congregat en assemblea general extraordinària per tractar qüestions que exigeixen una decisió ràpida consta de membres la majoria dels quals són Bisbes designats pel dret peculiar del sínode en funció del càrrec que tenen; d'altres, són nomenats directament pel Pontífex Romà; a tots els quals s'afegeixen alguns membres dels instituts religiosos clericals elegits segons la norma del mateix dret.

§ 3. El sínode dels Bisbes aplegat en assemblea especial consta dels membres seleccionats sobretot d'aquelles regions per a les quals ha estat convocat, segons la norma del dret peculiar pel qual es regeix el sínode.

347 § 1. Quan el Pontífex Romà clou l'assemblea del sínode dels Bisbes s'acaba la tasca confiada als Bisbes i als altres membres per a aquella assemblea.

§ 2. Si la Seu Apostòlica esdevé vacant després de la convocació del sínode o durant la seva celebració, en virtut del dret en queda suspesa l'assemblea i la funció que hi tenien confiada els membres, fins que el nou Pontífex en decreti la dissolució o la continuació.

348 § 1. El sínode dels Bisbes té una secretaria general permanent, presidida per un Secretari general, nomenat pel Pontífex Romà, assistit per un consell de secretaria que consta de Bisbes, els uns, d'acord amb la norma del dret peculiar, elegits pel mateix sínode dels Bisbes, els altres nomenats pel Pontífex Romà; la tasca de tots els quals acaba en iniciar-se una nova assemblea general.

§ 2. Per a cada assemblea del sínode dels Bisbes es constitueixen un o diversos secretaris especials, nomenats pel Pontífex Romà; resten en aquest ofici fins a la conclusió de l'assemblea del sínode.

CAPÍTOL III

ELS CARDENALS DE LA SANTA ESGLÉSIA ROMANA

349 Els Cardenals de la Santa Església Romana constitueixen un Col·legi peculiar al qual li correspon de proveir a l'elecció del Pontífex Romà d'acord amb la norma del dret peculiar; a més, els Cardenals assisteixen el Pontífex Romà ja sigui col·legialment, quan són convocats per tractar qüestions de màxima importància, ja sigui individualment, a través dels diversos oficis que exerceixen, bo i ajudant el Pontífex Romà en la cura sobretot quotidiana de l'Església universal.

¹⁰ Consell Pontifici per a la interpretació dels textos legislatius, Resposta de 10 d'octubre de 1991 (AAS 83 [1991] 1093): "D. Si els Bisbes emèrits dels què en tracta el c. 402 § 1 poden ser elegits per la Conferència Episcopal, segons el que disposa el c. 346 § 1, com a membres del Sínode de Bisbes. R. *Afirmativament*".

350 § 1. El Col·legi dels Cardenals es distribueix en tres ordes: l'episcopal, al qual pertanyen els Cardenals a qui el Pontífex Romà assigna el títol d'una Església suburbicària i els Patriarques orientals que han estat adscrits al Col·legi dels Cardenals; el presbiteral i el diaconal.

§ 2. A cada Cardenal de l'orde presbiteral i diaconal el Pontífex Romà assigna un títol o diaconia de Roma.

§ 3. Els Patriarques orientals que pertanyen al Col·legi dels Cardenals tenen com a títol la seva seu patriarcal.

§ 4. El Cardenal Degà ostenta com a títol la diòcesi d'Òstia junt amb l'altra Església de la qual ja era titular.

§ 5. Per una opció feta en el Consistori i aprovada pel Summe Pontífex, respectant la prioritat d'orde i de promoció, els Cardenals de l'orde presbiteral poden passar a un altre títol i els Cardenals de l'orde diaconal a una altra diaconia i, al cap de deu anys sencers en l'orde diaconal, també a l'orde presbiteral.

§ 6. El Cardenal de l'orde diaconal que per opció passa a l'orde presbiteral precedeix tots els altres Cardenals preveres elevats al Cardenat després d'ell.

351 § 1. Els promoguts a Cardenals han de ser homes lliurement elegits pel Pontífex Romà, constituïts en l'orde del presbiterat i que excel·leixin notablement en doctrina, costums, pietat i prudència en la gestió dels afers; els qui encara no són Bisbes han de rebre la consagració episcopal.

§ 2. Els Cardenals són creats per decret del Pontífex Romà, publicat en presència del Col·legi dels Cardenals; d'ençà de la publicació, tenen els deures i els drets definits per la llei.

§ 3. El qui ha estat promogut a la dignitat cardenalícia i el Pontífex Romà n'ha anunciat la creació bé que reservant-se el nom *in pectore*, no té mentrestant cap dels deures ni dels drets dels Cardenals; però els adquireix quan el Pontífex Romà publica el seu nom, i frueix del dret de precedència a partir del dia de la reserva *in pectore*.

352 § 1. El Degà presideix el Col·legi dels Cardenals, i quan està impedit el supleix el Sots-degà; el Degà o el Sots-degà, no té cap potestat de govern sobre els altres Cardenals, sinó que és considerat com el primer entre els seus iguals.

§ 2. Quan queda vacant el càrrec de Degà, els Cardenals amb títol d'Església suburbicària i només ells, sota la presidència del Sots-degà, si hi és, o del més antic d'ells, han d'elegir-ne un del grup que faci de Degà del Col·legi; han de presentar-ne el nom al Pontífex Romà, al qual correspon d'aprovar l'elegit.

§ 3. Amb el mateix procediment descrit al § 2 i sota la presidència del mateix Degà és elegit el Sots-degà: també pertoca al Pontífex Romà aprovar l'elecció del Sots-degà.

§ 4. El Degà i el Sots-degà, si no tenien domicili a Roma, l'hi han d'adquirir.

353 § 1. Els Cardenals ajuden col·legialment el suprem Pastor de l'Església sobretot

en els Consistoris, en els quals es reuneixen per manament del Pontífex Romà i sota la seva presidència; hi ha Consistoris ordinaris i extraordinaris.

§ 2. Al Consistori ordinari, hi són convocats tots els Cardenals, almenys els que es troben a Roma, per a la consulta d'alguns afers greus però que es presenten més comunament, o bé per a realitzar alguns actes de màxima solemnitat.

§ 3. Al Consistori extraordinari, que se celebra quan ho aconsellen necessitats peculiars de l'Església o afers greus a tractar, hi són convocats tots els Cardenals.

§ 4. Només el Consistori ordinari en què se celebren certes solemnitats pot ser públic, és a dir, quan a més dels Cardenals hi són admesos Prelats, diplomàtics de les societats civils i altres invitats.

354 Els Pares Cardenals que estan al davant de dicasteris o altres institucions permanents de la Cúria Romana i de la Ciutat del Vaticà, en complir setanta-cinc anys d'edat, són pregats de presentar la renúncia del seu càrrec al Pontífex Romà, el qual, després de sospesar-ho tot, proveirà.

355 § 1. Al Cardenal Degà li correspon d'ordenar Bisbe el Pontífex Romà electe si l'elegit està mancat de l'ordenació; si el Degà està impedit, el dret pertoca al Sots-Degà i, si també ho està, al Cardenal més antic de l'orde episcopal.

§ 2. El Cardenal Protodiaca anuncia al poble el nom del nou Summe Pontífex elegit; així mateix imposa el pal·li als Metropolitans o el dóna a llurs procuradors en nom del Pontífex Romà.

356 Els Cardenals tenen l'obligació de cooperar diligentment amb el Pontífex Romà; per tant, els Cardenals que exerceixen un càrrec a la Cúria i no són Bisbes diocesans estan obligats a residir a Roma; els Cardenals que com a Bisbes diocesans tenen cura d'alguna diòcesi han d'anar a Roma cada vegada que el Pontífex Romà els convoqui.

357 § 1. Els Cardenals als quals ha estat assignada com a títol una Església suburbicària o una església a Roma, un cop n'han pres possessió, han de promoure el bé d'aquestes diòcesis i esglésies amb el seu consell i patrocini, però no frueixen de cap potestat de règim sobre d'elles i per cap motiu no han d'immiscir-se en el que fa referència a l'administració de llurs béns, o a la disciplina o el servei de les esglésies.

§ 2. Pel que fa a la seva pròpia persona, els Cardenals que viuen fora de Roma i fora de la pròpia diòcesi estan exempts de la potestat de règim del Bisbe de la diòcesi en què es troben.

358 Al Cardenal al qual el Pontífex Romà confia la missió de representar-lo en alguna celebració solemne o reunió com a «Legat *a latere*», és a dir, com si fos «ell mateix» i també a aquell a qui encarrega el compliment d'una determinada tasca pastoral com a «*missus specialis*» seu, els correspon únicament allò que el mateix Pontífex Romà els hagi encarregat.

359 En quedar vacant la Seu Apostòlica, el Col·legi dels Cardenals només frueix en l'Església d'aquella potestat que li és concedida en una llei peculiar.

CAPÍTOL IV

LA CÚRIA ROMANA

360 La Cúria Romana, per mitjà de la qual el Summe Pontífex sol tramitar els afers de l'Església universal i que realitza la pròpia funció en nom d'ell i per la seva autoritat en bé i en servei de les Esglésies, consta de la Secretaria d'Estat o Papal, del Consell per als afers públics de l'Església, de les Congregacions, dels Tribunals i d'altres Institucions la constitució i la competència de les quals són determinades per una llei peculiar¹¹.

361 En aquest Codi, amb el nom de Seu Apostòlica o Santa Seu hom entén no solament el Pontífex Romà, sinó també, fora que per la seva mateixa natura o pel context consti una altra cosa, la Secretaria d'Estat, el Consell per als afers públics de l'Església i altres Institucions de la Cúria Romana.

CAPÍTOL V

ELS LEGATS DEL PONTÍFEX ROMÀ

362 El Pontífex Romà té dret natiu i independent de nomenar i enviar Legats seus tant a les Esglésies particulars en les diverses nacions o regions, com als Estats i les Autoritats públiques; de transferir-los i de cridar-los de nou, observant les normes del dret internacional pel que fa a la tramesa i a la cessació dels Legats davant els Estats.

363 § 1. Als Legats del Pontífex Romà els és encomanat l'ofici de representar-lo d'una maneta estable davant les Esglésies particulars o també davant els Estats i les Autoritats públiques a les quals són enviats.

§ 2. Representen també la Seu Apostòlica aquells que són enviats en Missió pontifícia com a Delegats o Observadors davant els Organismes internacionals o davant les Conferències i Reunions.

364 La tasca principal del Legat pontifici és mirar que cada vegada siguin més estrets i més eficaços els vincles d'unitat entre la Seu Apostòlica i les Esglésies particulars. Pertany, doncs, al Legat pontifici, dintre la seva circumscripció:

1.er informar la Seu Apostòlica de les condicions en què es troben les Esglésies particulars i de tot allò que afecta la vida mateixa de l'Església i el bé de les ànimes;

2.^{on} assistir els Bisbes amb l'acció i el consell, sense disminuir l'exercici de llur legítima potestat;

¹¹ L'actual llei vigent per a la Cúria romana és la constitució *Pastor Bonus* de 28 de juny de 1988.

3.er fomentar relacions freqüents amb la conferència Episcopal, bo i prestant-li tota mena de col·laboració;

4.^{rt} pel que fa al nomenament dels Bisbes, transmetre o proposar a la Seu Apostòlica noms de candidats i instruir el procés informatiu dels qui han de ser promoguts, segons les normes dictades per la Seu Apostòlica;

5.^è esforçar-se per promoure tot el que es refereixi a la pau, al progrés i a la cooperació entre els pobles;

6.^è col·laborar amb els Bisbes per tal de fomentar les relacions oportunes entre l'Església catòlica i d'altres Esglésies o comunitats eclesials, i àdhuc religions no cristianes;

7.^è defensar davant els dirigents de l'Estat, conjuntament amb els Bisbes, allò que pertany a la missió de l'Església i de la Seu Apostòlica;

8.^è exercir, a més, les facultats i complir els altres mandats que la Seu Apostòlica li confii.

365 § 1. Al Legat pontifici que alhora exerceix la seva funció davant els Estats segons les normes del dret internacional, li correspon també la tasca peculiar de:

1.er promoure i fomentar relacions entre la Seu Apostòlica i les Autoritats de l'Estat;

2.^{on} tractar les qüestions que pertanyen a les relacions entre l'Església i l'Estat; i, d'una manera particular, treballar per a l'elaboració de concordats i altres convencions semblants i portar-los a terme.

§ 2. En la tramitació dels afers esmentats al § 1, tant com ho aconsellin les circumstàncies, el Legat pontifici no ha d'ometre de demanar el parer i el consell dels Bisbes de la demarcació eclesiàstica i d'informar-los sobre el curs de les gestions.

366 Tenint en compte el caràcter propi de la funció del Legat:

1.er la seu de la Legació pontificia és exempta de la potestat de règim de l'Ordinari del lloc, llevat que es tracti de la celebració de matrimonis;

2.^{on} el Legat pontifici, havent avisat prèviament els Ordinaris dels llocs en tant que sigui possible, pot fer celebracions litúrgiques en totes les esglésies de la seva legació, fins i tot pontificals.

367 El càrrec del Legat pontifici no cessa quan la Seu Apostòlica queda vacant, llevat que en les Lletres pontificies quedi establert altrament; però sí per l'acabament del mandat, per la revocació comunicada a l'interessat, per la renúncia acceptada pel Pontífex Romà.

SECCIÓ II

LES ESGLÉSIES PARTICULARS I LLURS AGRUPACIONS

TÍTOL I

LES ESGLÉSIES PARTICULARS I L'AUTORITAT CONSTITUÏDA EN ELLES

CAPÍTOL I

LES ESGLÉSIES PARTICULARS

368 Són principalment Esglésies particulars les diòcesis, en les quals i a partir de les quals existeix l'Església catòlica una i única; si no consta una altra cosa, són assimilades a les diòcesis la prelatua territorial i l'abadia territorial, el vicariat apostòlic i la prefectura apostòlica així com l'administració apostòlica erigida d'una manera estable.

369 La diòcesi és una porció del poble de Déu, la cura pastoral de la qual és confiada al Bisbe amb la cooperació del presbiteri, de tal manera que, unida al seu pastor i aplegada per ell en l'Esperit Sant per mitjà de l'Evangelí i l'Eucaristia, constitueixi una Església particular, en la qual hi ha de debò i hi actua l'Església de Crist una, santa, catòlica i apostòlica.

370 La prelatua territorial o l'abadia territorial és una porció determinada del poble de Déu, delimitada territorialment, la cura de la qual, per circumstàncies especials, és encomanada a un Prelat o a un Abat, el qual la regeix com el seu propi pastor de la mateixa manera que un Bisbe diocesà.

371 § 1. El vicariat apostòlic o la prefectura apostòlica és una porció determinada del poble de Déu que, per circumstàncies peculiars, encara no ha estat constituïda en diòcesi i la cura pastoral de la qual és confiada a un Vicari apostòlic o a un Prefecte apostòlic, perquè la regeixi en nom del Summe Pontífex.

§ 2. L'administració apostòlica és una determinada porció del poble de Déu, que per raons especials i particularment greus el Summe Pontífex no erigeix en diòcesi, i la cura pastoral de la qual és encomanada a un Administrador apostòlic, perquè la regeixi en nom del Summe Pontífex.

372 § 1. Com a norma general, la porció del poble de Déu que constitueix una diòcesi o una altra Església particular ha d'estar circumscrita a un territori determinat, de tal manera que enclogui tots els fidels que hi habiten.

§ 2. Amb tot, allà on, a judici de la suprema autoritat de l'Església i havent escoltat les conferències Episcopals interessades, la utilitat ho aconselli, en un mateix territori, poden ser erigides Esglésies particulars distintes per raó del ritu dels fidels o per una altra raó semblant.

373 Correspon únicament a la suprema autoritat de l'Església erigir Esglésies particulars; les quals, erigides legítimament, frueixen, en virtut del dret, de personalitat jurídica.

374 § 1. Qualsevol diòcesi o una altra Església particular ha de ser dividida en distintes parts o parròquies.

§ 2. Per tal d'afavorir la cura pastoral a través d'una acció comuna diverses parròquies

veïnes poden unir-se en grups peculiars, com ara els arxiprestats.

CAPÍTOL II

ELS BISBES

ARTICLE 1

ELS BISBES EN GENERAL

375 § 1. Els Bisbes, que per institució divina succeeixen els Apòstols per l'Esperit Sant que els ha estat donat, són constituïts Pastors en l'Església, per tal que també ells siguin mestres de la doctrina, sacerdots del culte sagrat i ministres per al govern.

§ 2. Els Bisbes, per la consagració episcopal mateixa, reben també juntament amb la funció de santificar les d'ensenyar i de governar, les quals, però, per la seva pròpia natura, només poden exercir en comunió jeràrquica amb el cap i els membres del Col·legi.

376 Són anomenats «diocesans» els Bisbes als quals ha estat encomanada la cura d'una diòcesi; els altres reben el nom de «titulars».

377 § 1. El Summe Pontífex nomena lliurement els Bisbes, o confirma els elegits legítimament.

§ 2. Almenys cada tres anys, els Bisbes d'una província eclesiàstica o bé, allà on ho aconsellin les circumstàncies, les conferències Episcopals, han d'elaborar de comú acord i secretament una llista dels preveres, i també dels membres dels instituts de vida consagrada, més aptes per a l'episcopat, i l'han d'enviar a la Seu Apostòlica, tot restant ferm el dret de cada Bisbe de donar-li a conèixer particularment noms de preveres que consideri dignes i idonis per al càrrec episcopal.

§ 3. Fora del cas que estigui establerta legítimament una altra cosa, cada vegada que calgui nomenar un Bisbe diocesà o un Bisbe coadjutor, per a proposar a la Seu Apostòlica una «terna», correspon al Legat pontifici investigar separadament i comunicar a la mateixa Seu Apostòlica, juntament amb el seu parer, què suggereixen el Metropolità i els Sufraganis de la província a la qual pertany la diòcesi que cal proveir o amb la qual està agrupada, i també què suggereix el president de la conferència Episcopal; el Legat pontifici, a més, que n'escolti alguns del col·legi de consultors i del capítol catedral i, si creu que cal, que demani separadament i en secret l'opinió d'altres persones d'ambdós clergats i també dels laics que destaquin per la seva saviesa.

§ 4. Mentre no hagi estat proveïda legítimament una altra cosa, el Bisbe diocesà que cregui que cal proporcionar un Bisbe auxiliar a la seva diòcesi ha de proposar a la Seu Apostòlica una llista d'almenys tres preveres aptes per a aquest ofici.

§ 5. D'ara endavant no es concediran cap dret ni privilegi d'elecció, de nomenament, de presentació o de designació de Bisbes a les autoritats civils.

378 § 1. Per a la idoneïtat dels candidats a l'Episcopat cal que hom sigui:

1.er excel·lent per la fermesa de la fe, bons costums, pietat, zel per les ànimes, saviesa, prudència i virtuts humanes, i dotat de les altres qualitats que el facin apte per a exercir el càrrec de què es tracta;

2.^{on} de bona fama;

3.er d'almenys trenta-cinc anys;

4.^{rt} que almenys hagin passat cinc anys des de l'ordenació presbiteral;

5.^è que hagi obtingut el doctorat o almenys la llicència en sagrada Escripura, teologia o dret canònic en un institut d'estudis superiors aprovat per la Seu Apostòlica, o almenys sigui veritablement expert en aquestes matèries.

§ 2. El judici definitiu sobre la idoneïtat del candidat correspon a la Seu Apostòlica.

379 Si no està legítimament impedit, el qui ha estat promogut a l'Episcopat ha de rebre la consagració episcopal dintre els tres mesos a partir de la recepció de les lletres apostòliques, i certament abans de prendre possessió del seu ofici.

380 Abans de prendre possessió canònica del seu ofici, el qui ha estat promogut ha d'emetre la professió de fe i de prestar jurament de fidelitat envers la Seu Apostòlica segons la fórmula aprovada per la mateixa Seu Apostòlica.

ARTICLE 2

ELS BISBES DIOCESANS

381 § 1. En la diòcesi que li ha estat confiada, competeix al Bisbe diocesà tota la potestat ordinària, pròpia i immediata, que cal per a l'exercici de la seva tasca pastoral, exceptuades les causes que pel dret o per un decret del Summe Pontífex són reservades a la suprema o a una altra autoritat eclesiàstica.

§ 2. Els qui presideixen d'altres comunitats de fidels esmentades al c. 368, el dret els equipara al Bisbe diocesà, fora del cas que per la natura de l'afer o per la prescripció del dret consti una altra cosa.

382 § 1. El qui ha estat promogut a Bisbe no ha d'immiscir-se, abans de prendre possessió canònica de la diòcesi, en l'exercici de l'ofici que se li confia; però pot exercir els oficis que tenia en la mateixa diòcesi al moment de ser-hi promogut, tot quedant ferma la prescripció del c. 409 § 2.

§ 2. Si no es troba legítimament impedit, el qui ha estat promogut a l'ofici de Bisbe diocesà ha de prendre possessió canònica de la seva diòcesi, si encara no ha estat consagrat Bisbe, dintre els quatre mesos d'ençà de la recepció de les lletres apostòliques; si ja ha estat consagrat, dintre els dos mesos a partir de la recepció.

§ 3. El Bisbe pren possessió canònica de la diòcesi quan, personalment o per un procurador, hi mostra les lletres apostòliques al col·legi de consultors, en presència del

canceller de la cúria, que n'estendrà acta, o bé, a les diòcesis de nova erecció, quan les comunica al clergat i al poble present a l'església catedral i n'estén acta el prevere de major edat entre els presents.

§ 4. És molt recomanable que la presa de possessió canònica es faci amb un acte litúrgic a l'església catedral, en presència del clergat i del poble.

383 § 1. En l'exercici de la funció de pastor, el Bisbe diocesà s'ha de mostrar sol·lícit envers tots els fidels confiats a la seva cura, de qualsevol edat, condició o nació que siguin, tant si habiten en aquell territori com si s'hi troben temporalment, bo i manifestant el seu afany apostòlic també envers aquells que per raó de les circumstàncies no poden fruit de la seva cura pastoral ordinària, així com envers els qui s'han apartat de la pràctica religiosa.

§ 2. Si en la seva diòcesi té fidels d'un altre ritu, ha de proveir a llurs necessitats espirituals, sigui a través de sacerdots o parròquies d'aquest ritu, sigui per mitjà d'un Vicari episcopal.

§ 3. S'ha de comportar amb humanitat i caritat envers els germans que no estan en plena comunió amb l'Església catòlica, i ha de fomentar també l'ecumenisme tal com l'Església l'entén.

§ 4. Que tingui per confiats a ell en el Senyor els no batejats, per tal que també per a ells resplendeixi la caritat del Crist, del qual el Bisbe ha de ser testimoni davant de tothom.

384 El Bisbe diocesà ha d'atendre amb una peculiar sol·licitud els preveres, els ha d'escoltar com a cooperadors i consellers seus, ha de defensar-ne els drets i procurar que compleixin degudament les obligacions pròpies del seu estat i que els siguin proporcionats els mitjans i les institucions que necessiten per a fomentar la vida espiritual i intel·lectual; a més, ha de procurar que tinguin una sustentació honesta i una assistència social, segons la norma del dret.

385 Que el Bisbe diocesà fomenti al màxim les vocacions als diversos ministeris i a la vida consagrada, tot mostrant una atenció especial a les vocacions sacerdotals i missioneres.

386 § 1. El Bisbe diocesà ha d'ensenyar i d'explicar als fidels les veritats de la fe que cal creure i practicar, predicant personalment amb freqüència; ha de mirar també que es compleixin diligentment les prescripcions dels canons sobre el ministeri de la paraula, especialment l'homilia i la formació catequètica, de tal manera que el conjunt de la doctrina cristiana sigui transmès a tothom.

§ 2. Que defensi amb fermesa la integritat i la unitat de la fe amb els mitjans que li semblin més aptes, tot i reconèixer la justa llibertat d'investigar més a fons les veritats.

387 El Bisbe diocesà, recordant-se de l'obligació de donar exemple de santedat per la caritat, la humilitat i la senzillesa de vida, ha de procurar promoure amb totes les forces la santedat dels fidels segons la pròpia vocació de cadascun i, ja que és el principal

administrador dels misteris de Déu, ha de maldar contínuament perquè els fidels encomanats a la seva cura creixin en la gràcia per la celebració dels sacraments per tal que coneguin i visquin el misteri pasqual.

388 § 1. El Bisbe diocesà, a partir de la presa de possessió de la diòcesi, cada diumenge i cada dia de festa de precepte a la seva regió ha d'aplicar la Missa pel poble que té confiat.

§ 2. El Bisbe ha de celebrar i aplicar pel poble la Missa personalment els dies assenyalats al § 1; però si està legítimament impedit d'aquesta celebració, l'aplicarà aquests mateixos dies per mitjà d'un altre, o bé altres dies personalment.

§ 3. El Bisbe que, a més de la pròpia diòcesi, en té confiades d'altres a títol d'administració, satisfà l'obligació aplicant una sola Missa per tot el poble que li ha estat confiat.

§ 4. El Bisbe que no hagi satisfet l'obligació esmentada als §§ 1-3, al més aviat possible aplicarà pel poble tantes Misses com hagi omès.

389 Que sovint presideixi a l'església catedral o en una altra església de la seva diòcesi la celebració de la santíssima Eucaristia, sobretot les festes de precepte i les altres solemnitats.

390 El Bisbe diocesà pot celebrar pontificals en tota la seva diòcesi; però no fora de la pròpia diòcesi sense un permís exprés o almenys raonablement suposat de l'Ordinari del lloc.

391 § 1. Pertoca al Bisbe diocesà regir l'Església particular que li ha estat confiada amb potestat legislativa, executiva i judicial, segons la norma del dret.

§ 2. La potestat legislativa, l'exerceix el Bisbe personalment; la potestat executiva, personalment o per mitjà de Vicaris generals o episcopals segons la norma del dret; la potestat judicial, personalment o a través d'un Vicari judicial i de jutges segons la norma del dret.

392 § 1. Com que ha de defensar la unitat de l'Església, el Bisbe té l'obligació de promoure la disciplina comuna de tota l'Església i, per tant, d'instar l'observança de totes les lleis eclesiàstiques.

§ 2. Que vigili que no s'introdueixin abusos en la disciplina eclesiàstica, especialment sobre el ministeri de la paraula, la celebració dels sacraments i dels sacramentals, el culte de Déu i dels sants, i l'administració dels béns.

393 El Bisbe representa la diòcesi en tots els afers jurídics de la diòcesi.

394 § 1. El Bisbe ha de fomentar les diverses formes d'apostolat i ha de procurar que en tota la diòcesi, o en els seus districtes particulars, siguin coordinades sota la seva direcció totes les obres d'apostolat, respectant el caràcter propi de cadascuna.

§ 2. Que insti els fidels a exercir el deure d'apostolat segons la condició i l'aptitud de

cadascú i els exhorti a participar i a ajudar les diverses obres d'apostolat, segons les necessitats del lloc i del temps.

395 § 1. El Bisbe diocesà, encara que tingui un coadjutor o un auxiliar, està obligat per la llei de residència personal a la diòcesi.

§ 2. Llevat del cas de visita *ad limina*, de Concilis, del sínode dels Bisbes, de la conferència Episcopal a què ha d'assistir, o bé d'algun altre deure legítimament encomanat, pot absentar-se per una causa raonable no més d'un mes, continu o amb interrupcions, mentre vetlli perquè la diòcesi no sofreixi cap perjudici per la seva absència.

§ 3. Si no hi ha una causa greu i urgent, que no sigui fora de la diòcesi els dies de Nadal, Setmana Santa i Resurrecció del Senyor, Pentecosta i *Corpus Christi*.

§ 4. Si un Bisbe s'absenta il·legítimament de la diòcesi més de sis mesos, el Metropolità ha d'informar de la seva absència la Seu Apostòlica; si es tracta del Metropolità, que ho faci el sufragani més antic.

396 § 1. El Bisbe té l'obligació de visitar, en tot o en part, la diòcesi cada any, de tal manera que almenys cada cinc anys visiti tota la diòcesi, personalment o bé, si està legítimament impedit, per mitjà del Bisbe coadjutor, o de l'auxiliar, o del Vicari general o episcopal, o bé per mitjà d'un altre prevere.

§ 2. És lícit, al Bisbe, d'elegir els clergues que prefereixi perquè l'acompanyin i l'ajudin en la visita; queda reprovat qualsevol altre privilegi o costum en contra.

397 § 1. Estan sotmesos a la visita ordinària episcopal les persones, les institucions catòliques, les coses i els llocs sagrats que es troben dintre l'àmbit de la diòcesi.

§ 2. Els membres dels instituts religiosos de dret pontifici i llurs cases, el Bisbe només els pot visitar en els casos expressats pel dret.

398 Que procuri el Bisbe fer la visita pastoral amb la deguda diligència; que miri de no ser molest o oneros per a ningú per culpa de despeses supèrflues.

399 § 1. El Bisbe diocesà ha d'enviar cada cinc anys al Summe Pontífex una relació sobre l'estat de la diòcesi confiada a ell, segons la forma i el temps determinats per la Seu Apostòlica.

§ 2. Si l'any assenyalat per a presentar la relació coincideix en tot o en part amb el primer bienni d'ençà de l'inici del govern de la diòcesi, el Bisbe pot abstenir-se per aquesta vegada de redactar-ne l'informe i de presentar-lo.

400 § 1. El Bisbe diocesà, l'any que ha de presentar la relació al Summe Pontífex, mentre la Seu Apostòlica no hagi decidit una altra cosa, ha d'acudir a Roma a venerar els sepulcres dels Sants Apòstols Pere i Pau i a presentar-se al Pontífex Romà.

§ 2. El Bisbe ha de complir personalment aquesta obligació si no està legítimament impedit; en aquest cas ho farà per mitjà del coadjutor, si en té, o de l'auxiliar, o d'un sacerdot idoni del seu presbiteri, que resideixi a la seva diòcesi.

§ 3. El Vicari apostòlic pot satisfer aquesta obligació a través d'un procurador, àdhuc d'un que visqui a Roma; el Prefecte apostòlic no té aquesta obligació.

401 § 1. El Bisbe diocesà que hagi complert els setanta-cinc anys d'edat és pregat que presenti la renúncia del seu càrrec al Summe Pontífex, el qual, després de sospesar totes les circumstàncies, proveirà.

§ 2. El Bisbe diocesà que per malaltia o per una altra causa greu esdevingui menys idoni per a complir el seu ofici és pregat vivament que presenti la renúncia.

402 § 1. El Bisbe al qual hagi estat acceptada la renúncia de l'ofici conserva el títol de Bisbe emèrit de la seva diòcesi i pot continuar residint-hi si vol, fora que en certs casos per circumstàncies especials la Seu Apostòlica no disposi altrament¹².

§ 2. La conferència Episcopal ha de tenir cura que hom disposi la sustentació convenient i digna del Bisbe dimissionari, i ho té com a obligació primordial la diòcesi que va servir.

ARTICLE 3

ELS BISBES COADJUTORS I AUXILIARS

403 § 1. Quan ho aconsellin les necessitats pastorals de la diòcesi, a petició del Bisbe diocesà, es constituiran un o més Bisbes auxiliars; el Bisbe auxiliar no té dret de successió.

§ 2. En circumstàncies més greus, àdhuc d'ordre personal, pot ser proporcionat al Bisbe diocesà un Bisbe auxiliar proveït de facultats especials.

§ 3. La Santa Seu, si li sembla més oportú, pot nomenat per pròpia iniciativa un Bisbe coadjutor, dotat també de facultats especials; el Bisbe coadjutor té dret de successió.

404 § 1. El Bisbe coadjutor pren possessió del seu càrrec quan, personalment o per mitjà d'un procurador, mostra les lletres apostòliques del seu nomenament al Bisbe diocesà i al col·legi de consultors, en presència del canceller de la cúria, que n'estendrà acta.

§ 2. El Bisbe auxiliar pren possessió del seu càrrec quan mostra les lletres apostòliques del seu nomenament al Bisbe diocesà, en presència del canceller de la cúria, que n'estendrà acta.

§ 3. Si el Bisbe diocesà està totalment impedit, basta que el Bisbe coadjutor o el Bisbe auxiliar presentin les lletres apostòliques de llur nomenament al col·legi de consultors, en presència del canceller de la cúria.

¹² Consell Pontifici per a la interpretació dels textos legislatius, Resposta de 10 d'octubre de 1991 (AAS 83 [1991] 1093): "D. Si els Bisbes emèrits dels què en tracta el c. 402 § 1 poden ser elegits per la Conferència Episcopal, segons el que disposa el c. 346 § 1, com a membres del Sínode de Bisbes. R. *Afirmativament*".

405 § 1. El Bisbe coadjutor, i també el Bisbe auxiliar, té les obligacions i els drets determinats per les prescripcions dels canons següents i els que estableixen les lletres del seu nomenament.

§ 2. El Bisbe coadjutor i el Bisbe auxiliar esmentat al c. 403 § 2 assisteixen el Bisbe diocesà en tot el govern de la diòcesi i el supleixen quan es troba absent o impedit.

406 § 1. El Bisbe coadjutor, i també el Bisbe auxiliar esmentat al c. 403 § 2, ha de ser constituït Vicari general pel Bisbe diocesà; a més, el Bisbe diocesà ha d'encomanar-li, amb preferència als altres, allò que pel dret requereix un mandat especial.

§ 2. Llevat que les lletres apostòliques no hagin disposat una altra cosa i restant ferma la prescripció del § 1, el Bisbe diocesà ha de nomenar l'auxiliar o els seus auxiliars Vicaris generals o almenys Vicaris episcopals, que depenguin exclusivament de la seva autoritat, o del Bisbe coadjutor o del Bisbe auxiliar esmentat al c. 403 § 2.

407 § 1. Per tal d'afavorir al màxim el bé present i futur de la diòcesi, el Bisbe diocesà, el Bisbe coadjutor i el Bisbe auxiliar esmentat al c. 403 § 2 s'han de consultar mútuament en els afers més importants.

§ 2. El Bisbe diocesà, al moment de sospesar els afers més importants, sobretot els d'ordre pastoral, ha de consultar abans que ningú els Bisbes auxiliars.

§ 3. El Bisbe coadjutor i el Bisbe auxiliar, ja que estan cridats a participar en la sol·licitud del Bisbe diocesà, han d'exercir les seves funcions en unió d'acció i d'intencions amb ell.

408 § 1. El Bisbe coadjutor i el Bisbe auxiliar, si no estan justament impeditos, tenen l'obligació de celebrar pontificals i altres funcions que ha de fer el Bisbe diocesà, sempre que aquest ho demani.

§ 2. El Bisbe diocesà habitualment no ha d'encomanar a un altre aquells drets i funcions episcopals que pot exercir el Bisbe coadjutor o l'auxiliar.

409 § 1. En quedar vacant la seu episcopal, el Bisbe coadjutor esdevé immediatament Bisbe de la diòcesi per a la qual fou constituït, mentre n'hagi pres possessió legítimament.

§ 2. En quedar vacant la seu episcopal, si l'autoritat competent no ha determinat una altra cosa, el Bisbe auxiliar, fins que el nou Bisbe no n'hagi pres possessió, conserva tots i només aquells poders i facultats de què fruïa com a Vicari general o com a Vicari episcopal quan la seu estava ocupada; si no és elegit per a la funció d'Administrador diocesà, exerceix aquesta seva potestat, que el dret li confereix, sota l'autoritat de l'Administrador diocesà que presideix el govern de la diòcesi.

410 El Bisbe coadjutor i el Bisbe auxiliar tenen l'obligació, com el Bisbe diocesà, de residir a la diòcesi; no se n'han d'absentar si no és per poc temps, excepte quan han d'acomplir algun ofici fora de la diòcesi o durant les vacances, que no han de prolongar-se més d'un mes.

411 Pel que es refereix a la renúncia de l'ofici, s'apliquen al Bisbe coadjutor i a l'auxiliar les prescripcions dels canons 401 i 402 § 2.

CAPÍTOL III

LA SEU IMPEDIDA I LA SEU VACANT

ARTICLE 1

LA SEU IMPEDIDA

412 Per seu episcopal impedida cal entendre quan, per captiveri, relegació, o inhabilitat, el Bisbe diocesà es troba totalment impossibilitat per a exercir la tasca pastoral a la diòcesi, i ni tan sols per carta no es pot comunicar amb els seus diocesans.

413 § 1 Llevat que la Santa Seu no hagi procurat una altra cosa, en cas de seu impedida el govern de la diòcesi pertoca al Bisbe coadjutor si n'hi ha; si no n'hi ha o està impedit, a algun Bisbe auxiliar o Vicari general o episcopal o a un altre sacerdot, d'acord amb l'ordre establert en una llista que el Bisbe diocesà ha de fer tot just hagi pres possessió de la diòcesi; aquesta llista, que cal comunicar al Metropolità, almenys cada tres anys serà renovada i guardada sota secret pel canceller.

§ 2. Si no hi ha Bisbe coadjutor o es troba impedit i tampoc no ho soluciona la llista esmentada al § 1, pertany al col·legi de consultors d'elegir el sacerdot que ha de regir la diòcesi.

§ 3. El qui es fa càrrec del govern de la diòcesi segons la norma dels §§ 1 o 2 ha de comunicar immediatament a la Santa Seu que la diòcesi es troba impedida i que ell n'ha assumit el govern.

414 Qualsevol que segons la norma del c. 413 ha estat cridat a tenir cura pastoral de la diòcesi interinament mentre es troba impedida, té les obligacions i les facultats, en l'exercici de la seva funció pastoral de la diòcesi, que segons el dret corresponen a l'Administrador diocesà.

415 Si el Bisbe diocesà es troba impedit de l'exercici del càrrec per raó d'una pena eclesiàstica, el Metropolità o, en el seu defecte o tractant-se d'ell mateix, el sufragani més antic de promoció ha de recórrer tot seguit a la Santa Seu perquè ho solucioni.

ARTICLE 2

LA SEU VACANT

416 Una seu episcopal queda vacant per la mort del Bisbe diocesà, la renúncia acceptada pel Pontífex Romà, el trasllat i la privació intimada al Bisbe.

417 Són vàlids tots els actes realitzats pel Vicari general o el Vicari episcopal, fins que no hagin rebut notícia segura de la mort del Bisbe diocesà, i igualment ho són els actes realitzats pel Bisbe diocesà o pel Vicari general o episcopal fins que no hagin rebut notícia segura dels esmentats actes pontificis.

418 § 1. A partir del moment de rebre notícia segura del trasllat, el Bisbe ha de traslladar-se a la diòcesi *ad quam* i prendre'n possessió canònica en el termini de dos mesos; la diòcesi *a qua* queda vacant des del dia de la presa de possessió de la diòcesi nova.

§ 2. Des del dia de la notícia segura del trasllat fins a la possessió canònica de la nova diòcesi, en la diòcesi *a qua* el Bisbe traslladat:

1.er té la potestat i les obligacions d'un Administrador diocesà, i cessa qualsevol potestat del Vicari general i del Vicari episcopal, excepte el que està indicat al c. 409 § 2.

2.^{on} rep la remuneració íntegra pròpia del seu ofici.

419 En quedar vacant la seu, el govern de la diòcesi fins a la constitució d'un Administrador diocesà passa al Bisbe auxiliar, i si n'hi ha diversos, al més antic de promoció; si no hi ha Bisbe auxiliar, al col·legi de consultors, llevat que la Santa Seu hagi disposat altrament. El qui d'aquesta manera assumeix el govern de la diòcesi ha de convocar sense demora el col·legi competent per a designar un Administrador diocesà.

420 Quan la seu esdevé vacant en un vicariat o en una prefectura apostòlica, assumeix el govern el Pro-vicari o el Pro-prefecte nomenat únicament amb aquesta finalitat després de la presa de possessió, fora que la Santa Seu hagi establert una altra cosa.

421 § 1. Dintre els vuit dies d'ençà de la recepció de la notícia que la seu episcopal ha quedat vacant, el col·legi de consultors ha d'elegir un Administrador diocesà que regeixi interinament la diòcesi, tot quedant ferma la prescripció del c. 502 § 3.

§ 2. Si dintre el temps prescrit, per qualsevol causa, no ha estat elegit legítimament un Administrador diocesà, la seva designació passa al Metropolità, i si està vacant l'Església metropolitana mateixa o la metropolitana alhora que la sufragània, al Bisbe sufragani més antic de promoció.

422 El Bisbe auxiliar i, si no n'hi ha, el col·legi de consultors al més aviat possible han d'informar la Seu Apostòlica de la mort del Bisbe i el mateix ha de fer, de la seva elecció, l'Administrador diocesà que ha estat elegit.

423 § 1. Ha de designar-se un sol Administrador diocesà i queda reprovat qualsevol costum contrari; altrament l'elecció és nul·la.

§ 2. L'Administrador diocesà no ha de ser al mateix temps ecònom; per la qual cosa, si l'ecònom de la diòcesi és elegit Administrador, el consell d'afers econòmics ha d'elegir temporalment un altre ecònom.

424 L'Administrador diocesà ha de ser elegit segons la norma dels cànons 165-178.

425 § 1. Només pot ser designat vàlidament per al càrrec d'Administrador diocesà un sacerdot que hagi complert trenta-cinc anys d'edat i no hagi estat elegit, nomenat o presentat per a la mateixa seu vacant.

§ 2. Com a Administrador diocesà ha de ser elegit un sacerdot que excel·leixi en prudència i en doctrina.

§ 3. Si no han estat respectades les condicions prescrites al § 1, el Metropolità o, si és vacant l'Església metropolitana mateixa, el Bisbe sufragani més antic de promoció, un cop comprovats els fets, designarà per aquesta vegada un Administrador; els actes del qui hagi estat elegit contra les prescripcions del § 1, són nuls en virtut del dret.

426 El qui, durant la seu vacant, regeix la diòcesi abans de la designació d'un Administrador diocesà frueix de la potestat que el dret reconeix al Vicari general.

427 § 1. L'Administrador diocesà té les obligacions i la potestat d'un Bisbe diocesà, amb excepció de tot allò que la pròpia natura o el dret exclouen.

§ 2. L'Administrador diocesà, un cop acceptada l'elecció, obté la seva potestat, sense que sigui requerida la confirmació de ningú, restant ferma l'obligació esmentada al c. 833, n. 4.

428 § 1. Mentre la seu és vacant res no s'ha d'innovar.

§ 2. Els qui interinament tenen cura del govern de la diòcesi tenen prohibit de fer res que pugui comportar cap perjudici a la diòcesi o als drets episcopals; especialment els és prohibit, a ells i a qualsevol, de sostreure, destruir o alterar, personalment o per mitjà d'algú, qualsevol document de la cúria diocesana.

429 L'Administrador diocesà té l'obligació de residir a la diòcesi i d'aplicar la Missa pel poble segons la norma del c. 388.

430 § 1. L'Administrador diocesà cessa en el càrrec quan el nou Bisbe pren possessió de la diòcesi.

§ 2. La remoció de l'Administrador diocesà queda reservada a la Santa Seu; l'eventual renúncia ha de ser presentada en forma autèntica al col·legi competent per a la seva elecció, però no en necessita l'acceptació; en cas de remoció, de renúncia o de defunció de l'Administrador diocesà, ha de ser elegit un altre Administrador diocesà segons la norma del c. 421.

TÍTOL II

LES AGRUPACIONS D'ESGLÉSIES PARTICULARS

CAPÍTOL I

LES PROVÍNCIES ECLESIASTIQUES I LES REGIONS ECLESIASTIQUES

431 § 1. Per tal de promoure una acció pastoral comuna entre diverses diòcesis veïnes, segons les circumstàncies de les persones i dels llocs, i per afavorir d'una manera més apta les relacions entre els Bisbes diocesans, les Esglésies particulars veïnes han de formar províncies eclesiàstiques circumscrites a un territori determinat.

§ 2. Com a norma general, d'ara endavant no hi haurà diòcesis exemptes; així doncs, totes les diòcesis i les altres Esglésies particulars existents a l'interior del territori d'alguna província eclesiàstica han d'adscriure's a aquesta província eclesiàstica.

§ 3. Correspon únicament a l'autoritat suprema de l'Església, havent escoltat els Bisbes interessats, constituir províncies eclesiàstiques, suprimir-les o canviar-les.

432 § 1. A la província eclesiàstica tenen autoritat, segons la norma del dret, el concili provincial i el Metropolità.

§ 2. La província eclesiàstica, en virtut del dret frueix de personalitat jurídica.

433 § 1. Si sembla útil, sobretot a les nacions on les Esglésies particulars són més nombroses, a proposta de la conferència Episcopal, la Santa Seu pot unir les províncies eclesiàstiques veïnes en regions eclesiàstiques.

§ 2. La regió eclesiàstica pot set erigida en persona jurídica.

434 A l'assemblea dels Bisbes d'una regió eclesiàstica pertany de fomentar en la regió la col·laboració i l'acció pastoral comuna; tanmateix, les potestats que els canons d'aquest Codi atribueixen a les conferències Episcopals no corresponen a aquesta assemblea, si la Santa Seu no li n'ha concedides algunes especialment¹³.

CAPÍTOL II

ELS METROPOLITANS

435 El Metropolità, que és alhora Arquebisbe de la diòcesi que dirigeix, presideix la província eclesiàstica; aquest càrrec va lligat a una seu episcopal determinada o aprovada pel Pontífex Romà.

436 En les diòcesis sufragànies correspon al Metropolità:

1.er vetllar perquè la fe i la disciplina eclesiàstica siguin conservades acuradament; i, si hi ha abusos, informar-ne el Pontífex Romà;

2.^{on} fer la visita canònica, amb una causa aprovada prèviament per la Seu Apostòlica, si el sufragani l'hagués negligida;

¹³ Consell Pontifici per a la interpretació dels textos legislatius, Resposta de 23 de maig de 1988 (AAS 81 [1989] 388): "D. Si el Bisbe auxiliar pot exercir el càrrec de President (o Pro-President) a les Conferències Episcopals. Si pot exercir-lo a les reunions de Bisbes d'una regió eclesiàstica de què tracta el c. 434. R. *Negativament als dos supòsits*".

3.er designar l'Administrador diocesà; segons la norma dels canons 421 § 2 i 425 § 3.

§ 2. Allí on ho demanin les circumstàncies, el Metropolità pot rebre de la Seu Apostòlica encàrrecs peculiars i potestat que el dret particular determinarà.

§ 3. Cap altra potestat de règim no és competència del Metropolità en les diòcesis sufragànies, però pot exercir les sagrades funcions en totes les esglésies, com el Bisbe a la pròpia diòcesi, havent avisat prèviament el Bisbe diocesà si es tracta de la catedral.

437 § 1. El Metropolità té l'obligació, dintre els tres mesos a partir de la consagració episcopal, o de la provisió canònica si ja estava consagrat, de demanar, personalment o per un procurador, al Pontífex Romà el pal·li que és signe de la potestat que, en comunió amb l'Església Romana, el dret concedeix al Metropolità en la pròpia província.

§ 2. Segons les lleis litúrgiques, el Metropolità pot portar el pal·li en qualsevol església de la província eclesiàstica que presideix, però no fora d'ella, ni tan sols amb el consentiment del Bisbe diocesà.

§ 3. El Metropolità, si és traslladat a una altra seu metropolitana, necessita un nou pal·li.

438 El títol de Patriarca o de Primat, llevat de la prerrogativa honorífica, no comporta a l'Església llatina cap potestat de règim, si no consta en algun cas per un privilegi apostòlic o una consuetud aprovada.

CAPÍTOL III

ELS CONCILIS PARTICULARS

439 § 1. El concili plenari, per a totes les Esglésies particulars de la mateixa conferència Episcopal, se celebra cada vegada que a aquesta conferència Episcopal, amb l'aprovació de la Seu Apostòlica, li sembla necessari o útil.

§ 2. La norma establerta al § 1 val també per al concili provincial que se celebri en una província eclesiàstica els límits de la qual coincideixen amb els del territori d'una nació.

440 § 1. El concili provincial per a les diverses Esglésies particulars de la mateixa província eclesiàstica se celebra cada vegada que, segons el parer de la majoria dels Bisbes diocesans de la província, sembli oportú, quedant ferm el c. 439 § 2.

§ 2. Quan la seu metropolitana és vacant no serà convocat el concili provincial.

441 Correspon a la conferència Episcopal:

1.er convocar el concili plenari;

2.^{on} triar el lloc dintre el territori de la conferència Episcopal on s'hagi de celebrar el concili;

3.er elegir entre els Bisbes diocesans el president del concili plenari, que ha de ser aprovat per la Seu Apostòlica;

4.^{rt} determinat el mode de procedir i les qüestions a tractar, fixar la data d'inici i la

duració del concili plenari, traslladar-lo, prorrogar-lo i cloure'l.

442 § 1. Pertoca al Metropolità, amb el consentiment de la majoria dels Bisbes sufraganis:

- 1.er convocar el concili provincial;
- 2.^{on} triar el lloc dintre el territori de la província on s'hagi de celebrar el concili provincial;
- 3.er determinar el mode de procedir i les qüestions a tractar, fixar la data d'inici i la duració del concili provincial, traslladar-lo, prorrogar-lo i cloure'l.

§ 2. Correspon de presidir el concili provincial al Metropolità i, si està legítimament impedit, al Bisbe sufragani elegit pels altres Bisbes sufraganis.

443 § 1. Cal convocar als concilis particulars i hi tenen vot deliberatiu:

- 1.er els Bisbes diocesans;
- 2.^{on} els Bisbes coadjutors i els auxiliars;
- 3.er els altres Bisbes titulars que exerceixen una funció peculiar en el territori per encàrrec de la Seu Apostòlica o de la conferència Episcopal.

§ 2. Poden ser cridats als concilis particulars els altres Bisbes titulars, fins i tot els emèrits, que visquin en el territori; els quals tenen vot deliberatiu.

§ 3. Han de ser convocats als concilis particulars amb vot únicament consultiu:

- 1.er els Vicaris generals i els Vicaris episcopals de totes les Esglésies particulars del territori;
- 2.^{on} els Superiors majors dels instituts religiosos i de les societats de vida apostòlica, elegits respectivament per tots els Superiors majors dels instituts i de les societats que tinguin la seu en el territori, en el nombre, tant per als homes com per a les dones, que la conferència Episcopal o els Bisbes de la província, hauran de determinar;
- 3.er els rectors de les universitats eclesiàstiques i catòliques i els degans de les facultats de teologia i de dret canònic que tinguin la seu en el territori;
- 4.^{rt} alguns rectors de seminaris majors, elegits pels rectors dels seminaris que hi ha en el territori, en el nombre a determinar com al n. 2.

§ 4. Als concilis particulars també poden ser cridats, amb vot únicament consultiu, preveres i altres fidels, de tal manera, però, que llur nombre no ultrapassi la meitat dels indicats en els §§ 1-3.

§ 5. A més, cal invitar als concilis provincials els capítols catedrals, així com el consell presbiteral i el consell pastoral de cada Església particular, de tal manera, però, que cada institució hi enviï dos membres designats col·legialment, els quals tenen només vot consultiu.

§ 6. Als concilis particulars, també hi poden ser invitades altres persones, si sembla oportú a la conferència Episcopal per al concili plenari o al Metropolità juntament amb els Bisbes sufraganis per al concili provincial.

444 § 1. Tots els qui són convocats als concilis particulars han d'assistir-hi, si no tenen

un impediment just, del qual hauran d'informar el president del concili.

§ 2. Els qui són convocats als concilis particulars i hi tenen vot deliberatiu, si es troben justament impeditos d'assistir-hi, poden enviar un procurador; però aquest procurador només té vot consultiu.

445 El concili particular té cura de vetllar per les necessitats del poble de Déu del seu territori i té potestat de règim, especialment legislativa, de tal manera però, que, salvat sempre el dret universal de l'Església, pugui establir allò que sembli oportú per a l'increment de la fe, la coordinació de l'activitat pastoral, la regulació dels costums i l'observança, l'establiment o la protecció de la disciplina eclesiàstica.

446 Un cop acabat el concili particular, el president ha de vetllar que siguin trameses totes les actes del concili a la Seu Apostòlica; els decrets emanats del concili no han de ser promulgats fins després d'haver estat reconeguts per la Seu Apostòlica; correspon al concili mateix determinar el mode de promulgació dels decrets i el temps en què, un cop promulgats, començaran a obligar.

CAPÍTOL IV

LES CONFERÈNCIES EPISCOPALS

447 La conferència Episcopal, institució permanent, és l'assemblea de Bisbes d'alguna nació o d'un territori determinat, que exerceixen junts algunes tasques pastorals en bé dels fidels del seu territori, per tal de fomentar el millor bé que l'Església dona als homes, sobretot a través de les formes i els modes d'apostolat adequats degudament a les circumstàncies del temps i del lloc, segons el dret.

448 § 1. Com a regla general, la conferència Episcopal comprèn els prelats de totes les Esglésies particulars d'una mateixa nació, segons la norma del c. 450.

§ 2. Però si, a judici de la Seu Apostòlica, havent escoltat els Bisbes diocesans interessats, les circumstàncies de les persones o de les coses ho aconsellen, pot ser erigida una conferència Episcopal per a un territori d'una extensió menor o major, de tal manera que només compregui els Bisbes d'algunes Esglésies particulars constituïdes en un territori determinat, o bé els prelats de les Esglésies particulars de distintes nacions; correspon a la mateixa Seu Apostòlica d'establir normes peculiars per a cadascuna d'aquestes conferències.

449 § 1. És propi només de la suprema autoritat de l'Església, un cop escoltats els Bisbes interessats, erigir conferències Episcopals, suprimir-les o canviar-les.

§ 2. La conferència Episcopal legítimament erigida té en virtut del dret personalitat jurídica.

450 § 1. En virtut del dret pertanyen a la conferència Episcopal tots els Bisbes

diocesans del territori i els qui són equiparats a ells en el dret, així com els Bisbes coadjutors, els Bisbes auxiliars i els altres Bisbes titulars que, a petició de la Seu Apostòlica o de la conferència Episcopal, tenen algun càrrec en el mateix territori; també hi poden ser invitats els Ordinaris d'un altre ritu, però només amb vot consultiu, fora que els estatuts de la conferència Episcopal determinin una altra cosa.

§ 2. Els altres Bisbes titulars i els legats del Pontífex Romà no són membres de dret de la conferència Episcopal.

451 Cada conferència Episcopal ha d'elaborar els seus propis estatuts, que la Seu Apostòlica ha de reconèixer, en els quals, entre altres coses, cal establir normes sobre les reunions plenàries de la conferència, el consell permanent dels Bisbes i la secretaria general de la conferència, i cal constituir també altres oficis, i comissions que, a judici de la conferència, contribueixen a assolir més eficaçment el seu fi.

452 § 1. Cada conferència Episcopal ha d'elegir el seu president, ha de determinar qui ha de fer de pro-president quan aquest es troba legítimament impedit i ha de designar-ne el secretari general, segons la norma dels estatuts¹⁴.

§ 2. El president de la conferència, i el pro-president quan aquest és troba legítimament impedit, presideix no sols les assemblees generals de la conferència Episcopal sinó també el consell permanent.

453 Hi haurà almenys una assemblea anual plenària de la conferència Episcopal, i més sovint, sempre que ho demanin circumstàncies particulars, segons les prescripcions dels estatuts.

454 § 1. A les assemblees plenàries, el vot deliberatiu correspon en virtut del dret als Bisbes diocesans i als qui el dret equipara a ells; així com els Bisbes coadjutors.

§ 2. Els Bisbes auxiliars i els altres Bisbes titulars que formen part de la conferència Episcopal tenen vot deliberatiu o consultiu, segons les prescripcions dels estatuts de la conferència; ha de quedar ferm, però, quan es tracta de fer els estatuts o de canviar-los, que només correspon el vot deliberatiu als esmentats al § 1.

455 § 1. La conferència Episcopal només pot dictar decrets generals en els casos que el dret universal ho prescriu o bé ho estableix un mandat peculiar de la Seu Apostòlica concedit *motu proprio* o a petició de la mateixa conferència¹⁵.

§ 2. Per tal que els decrets de què parla el § 1 tinguin validesa han d'haver obtingut en l'assemblea plenària almenys les dues terceres parts dels sufragis dels Prelats que

¹⁴ Consell Pontifici per a la interpretació dels textos legislatius, Resposta de 23 de maig de 1988 (AAS 81 [1989] 388): "D. Si el Bisbe auxiliar pot exercir el càrrec de President (o Pro-President) a les Conferències Episcopals. Si pot exercir-lo a les reunions de Bisbes d'una regió eclesiàstica de què tracta el c. 434. R. *Negativament als dos supòsits*".

¹⁵ Consell Pontifici per a la interpretació dels textos legislatius, Resposta de 5 de juliol de 1985 (AAS 77 [1985] 371): "D. Si sota la denominació «decrets generals» del c. 455 § 1 també es comprenen els decrets generals executoris de què tracten els cc. 31-33. R. *Afirmativament*".

pertanyen a la conferència amb vot deliberatiu, i no comencen a obligar fins que, havent estat reconeguts per la Seu Apostòlica, siguin promulgats legítimament.

§ 3. El mode de promulgació i el dia a partir del qual els decrets entren en vigor són determinats per la mateixa conferència Episcopal¹⁶.

§ 4. En els casos en què ni el dret universal ni un mandat peculiar de la Seu Apostòlica no hagin concedit a la conferència Episcopal la potestat esmentada al § 1, roman íntegra la competència de cada Bisbe diocesà, i ni la conferència ni el seu president no poden actuar en nom de tots els Bisbes, fora del cas que cadascun d'ells hi hagi donat el seu consentiment.

456 En concloure's l'assemblea plenària de la conferència Episcopal, el president transmetrà a la Seu Apostòlica una relació sobre les actes de la conferència i els seus decrets, tant perquè tingui coneixement de les actes com perquè pugui reconèixer els decrets, si n'hi ha.

457 Pertoca al consell permanent dels Bisbes de tenir cura que es preparin les qüestions a tractar en l'assemblea plenària i que s'apliquin les decisions que hi han estat preses; també li pertoca de dur a terme altres afers que li són encomanats segons la norma dels estatuts.

458 Correspon a la secretaria general:

1.er redactar un informe de les actes i dels decrets de l'assemblea plenària de la conferència i de les actes del consell permanent dels Bisbes i comunicar-lo a tots els membres de la conferència; estendre també altres actes que li encarregui el president de la conferència o el consell permanent;

2.^{on} comunicar a les conferències Episcopals limítrofes les actes i els documents que li hagi encarregat la conferència en assemblea plenària o el consell permanent.

459 § 1. Que es fomentin les relacions entre les conferències Episcopals, sobretot les més pròximes, per promoure i defensar el bé major.

§ 2. Amb tot, cal escoltar la Seu Apostòlica abans d'iniciar les conferències actuacions o declaracions de caràcter internacional.

TÍTOL III

L'ORDENAMENT INTERN DE LES ESGLÉSIES PARTICULARS

¹⁶ Decret general de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 3 [1984] 104), Disposició final: "En compliment del que disposa el c. 8 § 2, es promulgarà el present decret general al *Boletín Oficial de la Conferencia Episcopal Española* (BOCEE). Aquest decret començarà a obligar a partir de la data de la seva promulgació. Totes les normes que aquesta Conferència elabori en el futur seran promulgades en aquest Butlletí".

CAPÍTOL I

EL SÍNODE DIOCESÀ

460 El sínode diocesà és una assemblea de sacerdots i d'altres fidels escollits d'una Església particular, que per al bé de tota la comunitat diocesana presten ajut al Bisbe diocesà, d'acord amb els canons següents.

461 § 1. El sínode diocesà s'ha de celebrar en cada Església particular quan, a judici del Bisbe i escoltat el consell presbiteral, les circumstàncies ho aconsellin.

§ 2. Si el Bisbe té cura de diverses diòcesis, o bé se n'encarrega d'una com a Bisbe propi i d'una altra com a Administrador, pot convocar un sol sínode diocesà per a totes les diòcesis que té confiades.

462 § 1. Només convoca el sínode el Bisbe diocesà, no el qui presideix interinament la diòcesi.

§ 2. El Bisbe diocesà presideix el sínode, però pot delegar aquesta funció, per a cada sessió del sínode, en el Vicari general o en un Vicari episcopal.

463 § 1. Cal convocar al sínode diocesà com a membres del sínode i tenen obligació de prendre-hi part:

- 1.er el Bisbe coadjutor i els Bisbes auxiliars;
- 2.^{on} els Vicaris generals i els Vicaris episcopals, i el Vicari judicial;
- 3.er els canonges de l'Església catedral;
- 4.^{rt} els membres del consell presbiteral;
- 5.^è els fidels laics, també els qui són membres dels instituts de vida consagrada, que han de ser elegits pel consell pastoral, de la manera i en el nombre que el Bisbe diocesà determini, o bé, allà on no existeixi aquest consell, de la manera que el Bisbe diocesà determini;
- 6.^è el rector del seminari major diocesà;
- 7.^è els arxiprests;
- 8.^è almenys un prevere de cada arxiprestat a elegir per part de tots els qui hi tenen cura d'ànimes; a més, ha de ser elegit un altre prevere que el substitueixi si es troba impedit;
- 9.^è alguns Superiors dels instituts de religiosos i de les societats de vida apostòlica que tinguin casa a la diòcesi, que han de ser elegits de la manera i en el nombre que el Bisbe diocesà determini.

§ 2. El Bisbe diocesà pot cridar al sínode en qualitat de membres també d'altres persones, tant clergues, com membres dels instituts de vida consagrada, com fidels laics.

§ 3. El Bisbe diocesà, si ho creu oportú, pot invitar al sínode com a observadors alguns ministres o membres de les Esglésies o comunitats eclesials que no tenen plena comunió amb l'Església catòlica.

464 Un membre del sínode, si es troba legítimament impedit, no pot enviar procurador que hi assisteixi en nom seu; tanmateix, ha d'informar el Bisbe diocesà sobre aquest

impediment.

465 Totes les qüestions proposades seran sotmeses a la lliure discussió dels membres en les sessions del sínode.

466 El Bisbe diocesà és l'únic legislador en el sínode diocesà, mentre que els altres membres només frueixen de vot consultiu; només ell sol signa les declaracions i els decrets sinodals, que poden publicar-se únicament sota la seva autoritat.

467 El Bisbe diocesà comunicarà al Metropolità i a la conferència Episcopal els textos de les declaracions i dels decrets sinodals.

468 § 1. Competeix al Bisbe diocesà, segons el seu prudent criteri, suspendre el sínode diocesà i dissoldre'l.

§ 2. Si queda vacant o impedita la seu episcopal, el sínode diocesà s'interromp en virtut del dret, fins que el Bisbe diocesà successor decreti de continuar-lo o el declari conclòs.

CAPÍTOL II

LA CÚRIA DIOCESANA

469 La cúria diocesana consta d'aquells organismes i persones que ajuden el Bisbe en el govern de tota la diòcesi, sobretot en la direcció de l'activitat pastoral, en l'administració de la diòcesi i en l'exercici de la potestat judicial.

470 El nomenament dels qui exerceixen càrrecs a la cúria diocesana pertoca al Bisbe diocesà.

471 Tots els qui són admesos a treballar a la cúria han de:

1.er prometre que compliran fidelment la seva tasca, segons el mode determinat pel dret o pel Bisbe;

2.^{on} guardar-ne secret dintre els límits i segons el mode determinats pel dret o pel Bisbe.

472 Pel que fa a les causes i a les persones de la cúria vinculades a l'exercici de la potestat judicial, hom servirà les prescripcions del Llibre VII, *Els processos*; pel que fa a l'administració de la diòcesi, hom servirà les prescripcions dels canons següents.

473 § 1. El Bisbe diocesà ha de procurar que tots els afers que pertocuen a l'administració de tota la diòcesi siguin coordinats degudament i que llur resolució sigui ordenada de la manera més eficaç per al bé de la porció del poble de Déu que li ha estat encomanada.

§ 2. És cosa del Bisbe diocesà mateix coordinar l'activitat pastoral dels Vicaris generals i episcopals; allà on convingui, pot nomenar un Moderador de la cúria, que cal que sigui sacerdot i al qual correspon de coordinar sota l'autoritat del Bisbe tot el que es

refereix a la tramitació dels afers administratius i també de procurar que tots els altres addictes a la cúria compleixin bé la tasca encomanada.

§ 3. Si, a judici del Bisbe, les circumstàncies del lloc no aconsellen una altra cosa, serà nomenat Moderador de la cúria el Vicari general o un dels Vicaris generals, si n'hi ha diversos.

§ 4. El Bisbe, si ho considera convenient, a fi de fomentar millor l'activitat pastoral, pot constituir un consell episcopal, que consti dels Vicaris generals i dels Vicaris episcopals.

474 Les actes de la cúria que han de produir efectes jurídics han de ser signades per l'Ordinari de qui provenen, i, perquè siguin vàlides, pel canceller o notari de la cúria conjuntament; el canceller té l'obligació d'informar el Moderador de la cúria sobre aquestes actes.

ARTICLE 1

ELS VICARIS GENERALS I EPISCOPALS

475 § 1. A cada diòcesi el Bisbe diocesà ha de constituir un Vicari General, el qual, proveït de la potestat ordinària segons la norma dels canons següents, l'ajuda en el govern de tota la diòcesi.

§ 2. Com a regla general, que hi hagi un sol Vicari general, fora que l'extensió de la diòcesi, el nombre d'habitants o d'altres raons pastorals aconsellin altrament.

416 Cada vegada que el bon govern de la diòcesi ho demani, el Bisbe diocesà pot constituir també un o més Vicaris episcopals, que en una determinada part de la diòcesi o en una certa classe d'afers o respecte als fidels d'un ritu determinat o a un cert grup de persones, gaudeixen de la mateixa potestat ordinària que pertoca al Vicari general per dret universal, segons la norma dels canons següents.

477 § 1. El Bisbe diocesà nomena lliurement el Vicari general i l'episcopal i lliurement els pot rellevar, quedant ferma la prescripció del c. 406; el Vicari episcopal que no sigui Bisbe auxiliar serà nomenat només per a un temps, que es determinarà en el mateix acte del seu nomenament.

§ 2. En absència del Vicari general o si es troba legítimament impedit, el Bisbe diocesà pot nomenar una altra persona que el supleixi; la mateixa norma s'aplica per al Vicari episcopal.

478 § 1. El Vicari general i l'episcopal han de ser sacerdots, de no menys de trenta anys, doctors o llicenciats en dret canònic o en teologia, o almenys veritablement experts en aquestes disciplines, de sana doctrina, honradesa, prudència i experiència en la gestió d'afers.

§ 2. El càrrec de Vicari general i de Vicari episcopal és incompatible amb el de canonge

penitencier, i no pot ser confiat a consanguinis del Bisbe fins al quart grau.

479 § 1. Al Vicari general, en virtut del seu ofici, li correspon en tota la diòcesi la potestat executiva que per dret pertoca al Bisbe diocesà, és a dir, per a realitzar tots els actes administratius, excepte aquells que el Bisbe s'hagi reservat o que per dret requereixin un mandat especial del Bisbe.

§ 2. En virtut del dret, pertany al Vicari episcopal la potestat esmentada al § 1, però només per a aquella determinada part del territori o per a una classe d'afers o uns fidels d'un determinat ritu o agrupació per als quals ha estat nomenat, exceptuades aquelles causes que el Bisbe o el Vicari general s'hagi reservat per a si mateix, o que per dret demanen un mandat especial del Bisbe.

§ 3. Al Vicari general i al Vicari episcopal, dintre de l'àmbit de llur competència, corresponen també les facultats habituals que la Seu Apostòlica concedeix al Bisbe, i també l'execució dels rescriptes, llevat que estigui expressament establert altrament o s'hagin tingut en consideració les qualitats personals del Bisbe diocesà.

480 El Vicari general i el Vicari episcopal han d'informar el Bisbe diocesà sobre els afers per a resoldre o ja resoltos, i mai no han d'actuar contra la voluntat i les intencions del Bisbe diocesà.

481 § 1. La potestat del Vicari general i del Vicari episcopal cessen en acabar-se el temps del mandat, per la renúncia i també, salvades les prescripcions dels canons 406 i 409, per la remoció notificada pel Bisbe o quan la seu episcopal esdevé vacant.

§ 2. En quedar suspès el càrrec de Bisbe diocesà, també hi queda la potestat del Vicari general i del Vicari episcopal, llevat que hagin estat elevats a la dignitat episcopal.

ARTICLE 2

EL CANCELLER I ELS ALTRES NOTARIS, I ELS ARXIUS

482 § 1. A cada cúria serà nomenat un canceller, la tasca principal del qual, mentre el dret particular no estableixi altrament, és de procurar que es redactin i s'expedeixin les actes de la cúria i que siguin guardades a l'arxiu de la cúria.

§ 2. Si hom ho veu necessari, pot ser proporcionat al canceller un ajudant, anomenat vice-canceller.

§ 3. El canceller i el vice-canceller són, per aquest mateix fet, notaris i secretaris de la cúria.

483 § 1. A més del canceller, poden ser constituïts altres notaris, l'escriptura o la signatura dels quals fa fe pública, i això, tant per a qualsevol actes com únicament per a actes judicials, o sols per a actes d'una causa determinada o afer.

§ 2. El canceller i els notaris han de ser d'íntegra fama i estar lliures de qualsevol

sospita; en les causes en què es pot discutir la bona fama d'un sacerdot, el notari ha de ser sacerdot.

484 L'ofici dels notaris consisteix a:

- 1.er redactar les actes i els documents referents als decrets, les disposicions, les obligacions o d'altres afers que requereixin el seu servei;
- 2.^{on} redactar fidelment per escrit els actes realitzats i signar-los amb indicació del lloc, dia, mes i any;
- 3.er mostrar a qui els ho demani, aquelles actes o documents del registre, tot observant les formalitats degudes, i declarar conformes amb l'original les còpies.

485 El canceller i els altres notaris poden ser remoguts lliurement del seu ofici pel Bisbe diocesà, però no per l'Administrador diocesà sense el consentiment del col·legi de consultors.

486 § 1. Tots els documents que es refereixen a la diòcesi o a les parròquies han de ser guardats amb la màxima cura.

§ 2. A cada cúria cal establir, en lloc segur, l'arxiu o tabulari diocesà, on es conservin disposats ordenadament i guardats amb diligència els documents i les escriptures corresponents als afers diocesans, tant els espirituals com els temporals.

§ 3. Cal fer un inventari o un catàleg dels documents continguts a l'arxiu, amb un breu resum de cada escriptura.

487 § 1. Cal que l'arxiu estigui tancat i en tinguin la clau només el Bisbe i el canceller; no és permès a ningú d'entrar-hi sense el permís del Bisbe o del Moderador de la cúria i del canceller conjuntament.

§ 2. Tots els interessats tenen dret a rebre personalment o per un procurador una còpia autèntica, escrita o fotocopiada, dels documents que per llur natura són públics i es refereixen a llur estat personal.

488 No és lícit de treure documents de l'arxiu, si no és per poc temps i amb el consentiment del Bisbe o del Moderador de la cúria i del canceller alhora.

489 § 1. Que hi hagi també a la cúria diocesana un arxiu secret, o almenys un armari o una caixa dintre l'arxiu comú, totalment tancat i barrat i que no pugui moure's del lloc, on siguin guardats amb gran cautela els documents que han de ser custodiats sota secret.

§ 2. Cada any han de ser destruïts els documents d'aquelles causes criminals en matèria de costums, els reus dels quals hagin mort, o que hagin estat resoltes amb una sentència condemnatòria deu anys abans, tot retenint un breu resum del fet juntament amb el text de la sentència definitiva.

490 § 1. Només el Bisbe tindrà la clau de l'arxiu secret.

§ 2. Mentre la seu és vacant, no serà obert l'arxiu o l'armari secret, llevat d'un cas de

veritable necessitat, per l'Administrador diocesà mateix.

§3. No s'han de treure documents de l'arxiu o armari secret.

491 § 1. Que miri el Bisbe diocesà que siguin conservats diligentment les actes i els documents dels arxius de les esglésies catedrals, col·legiates, parròquies i altres esglésies del seu territori, i que es facin inventaris o catàlegs en doble exemplar, l'un per al propi arxiu, l'altre per a l'arxiu diocesà.

§ 2. Que procuri també el Bisbe diocesà que a la diòcesi hi hagi un arxiu històric i hi siguin guardats amb diligència i ordenats sistemàticament els documents que tenen valor històric.

§ 3. Per examinar o treure les actes i els documents esmentats als §§ 1 i 2, cal observar les normes establertes pel Bisbe diocesà.

ARTICLE 3

EL CONSELL PER AL ASSUMPTES ECONÒMICS I L'ECÒNOM

492 § 1. A cada diòcesi serà constituït un consell per als assumptes econòmics, presidit pel mateix Bisbe diocesà o per un delegat seu, i que consti almenys de tres fidels, nomenats pel Bisbe, ben experts en economia i en dret civil i d'integritat provada.

§ 2. Els membres del consell per als assumptes econòmics són nomenats per a cinc anys, però, passat aquest temps, pot renovar-se'n el nomenament per a d'altres quinquennis.

§ 3. Queden excloses del consell per als assumptes econòmics aquelles persones lligades al Bisbe fins al quart grau de consanguinitat o afinitat.

493 A més de les funcions encomanades en el Llibre V, *Els béns temporals de l'Església*, pertoca al consell per als assumptes econòmics, d'acord amb les indicacions rebudes del Bisbe diocesà, de fer cada any el pressupost d'ingressos i despeses per a tot el règim de la diòcesi de l'any entrant, i també aprovar els comptes d'ingressos i despeses al final de l'any.

494 § 1. A cada diòcesi, el Bisbe, havent escoltat el col·legi de consultors i el consell per als assumptes econòmics, ha de nomenar un ecònom que sigui ben expert en economia i excel·leixi en honradesa.

§ 2. L'ecònom serà nomenat per a cinc anys, però, passat aquest temps, pot ser nomenat per a d'altres quinquennis; durant el càrrec, no serà rellevat si no és per una causa greu, que el Bisbe ha de ponderar, havent escoltat el col·legi de consultors i el consell per als assumptes econòmics.

§ 3. Pertoca a l'ecònom, segons el mode definit pel consell per als assumptes econòmics, d'administrar els béns de la diòcesi sota l'autoritat del Bisbe i, amb els ingressos propis de la diòcesi, fer les despeses que ordena legítimament el Bisbe o aquells

a qui ell ha encarregat de fer-ho.

§ 4. En acabar l'any, l'econom ha de donar compte dels ingressos i de les despeses al consell per als assumptes econòmics.

CAPÍTOL III

EL CONSELL PRESBITERAL I EL COL·LEGI DE CONSULTORS

495 § 1. A cada diòcesi ha de constituir-se el consell presbiteral, és a dir, un grup de sacerdots que sigui com el senat del Bisbe i representi el presbiteri, amb la missió d'ajudar el Bisbe en el govern de la diòcesi segons la norma del dret, per tal de proveir al màxim al bé pastoral de la porció del poble de Déu que li ha estat encomanada.

§ 2. Als vicariats apostòlics i a les prefectures apostòliques, el Vicari o el Prefecte han de constituir un consell d'almenys tres preveres missioners, dels quals rebin el parer, àdhuc per carta, en els afers més greus.

496 El consell presbiteral tindrà els estatuts propis, aprovats pel Bisbe diocesà, tenint en compte les normes donades per la conferència Episcopal¹⁷.

497 Per a la designació dels membres del consell presbiteral:

1.er aproximadament la meitat han de ser elegits lliurement pels mateixos sacerdots, d'acord amb la norma dels canons següents i dels estatuts;

2.^{on} alguns sacerdots, d'acord amb la norma dels estatuts, han de ser-ne membres nats, és a dir, que per raó de l'ofici encomanat formen part del consell;

3.er el Bisbe diocesà pot nomenar-ne altres membres.

498 § 1. Tenen dret d'elecció, passiu i actiu, per a la constitució del consell presbiteral:

¹⁷ Decret general de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 3 [1984] 100): "Art. 3. D'acord amb el c. 496, pel que fa als Estatuts del Consell Presbiteral es tindran en compte les normes següents: § 1. Respecte als membres del Consell Presbiteral: 1) Els Estatuts podran establir altres criteris de representativitat a més dels expressats al c. 499. 2) Entre els membres nats hauran de figurar en tot cas: 1.er el(s) Vicari(s) General(s), 2.^{on} el(s) Vicari(s) Episcopal(s), 3.er el Rector del Seminari Major, 4.^{on} el president del Capítol Catedral. 3) El nombre total de membres nomenats pel Bisbe i de membres nats no excedirà en tot cas del 50 per 100 dels membres del Consell Presbiteral. 4) Els Estatuts determinaran els Oficis que s'exerceixen en bé de la Diòcesi per part de sacerdots seculars no incardinats així com de membres d'Instituts Religiosos o de Societats de Vida Apostòlica (c. 498 § 1). § 2. Ha de cuidar-se que: 1) per exercir el dret d'elecció de membres per al Consell Presbiteral, ningú tingui més d'un vot encara que pertanyi a més d'un grup; 2) per exercir el dret de vot dins del Consell Presbiteral ningú tingui més d'un vot encara que fos membre del Consell per diversos títols. § 3. L'elegit per un grup, si bé normalment ha de consultar als seus representats el tractament dels temes que figuren en l'ordre del dia, emet el seu vot sota la pròpia responsabilitat i no com a mer portaveu dels seus electors. § 4. 1) A més de les prerrogatives i competències expressament atribuïdes al Consell Presbiteral pel Codi (c. 443 § 5; 463 § 1; 515 § 2; 1263; 1742), els estatuts han de determinar algunes qüestions de govern i assumptes de major importància en els quals el bisbe ha de consultar al Consell Presbiteral. 2) Cas d'existir en la Diòcesi Consell Pastoral, correspon al Consell Presbiteral deliberar sobre les mesures adequades de govern que es dedueixin de l'estudi, valoració i suggeriments fets pel Consell Pastoral segons el c. 511, d'acord amb el que estableixin els Estatuts i disposi el Bisbe de la Diòcesi. § 5.1) Els Estatuts determinaran que, en convocar el Consell a tenor del c. 500 § 1, es comuniqui amb la suficient antelació l'ordre del dia. 2) És competència exclusiva del Bisbe Diocesà la publicació i divulgació del tractat i acordat en el Consell Presbiteral.

- 1.er tots els sacerdots seculars incardinats a la diòcesi;
- 2.^{on} els sacerdots seculars no incardinats a la diòcesi, i els sacerdots membres d'algun institut religiós o d'una societat de vida apostòlica, que viuen a la diòcesi i hi exerceixen algun ofici en bé de la diòcesi;
- 3.er quan ho determinin els estatuts, aquest mateix dret d'elecció pot ser atorgat a d'altres sacerdots que tinguin el domicili o el quasi-domicili a la diòcesi.

499 Ha de determinar-se en els estatuts el mode d'elegir els membres del consell presbiteral, de tal manera que, tant com sigui possible, els sacerdots del presbiteri hi siguin representats, tenint en compte, sobretot, la diversitat de ministeris i la varietat de les regions de la diòcesi.

500 § 1. Correspon al Bisbe diocesà convocar el consell presbiteral, presidir-lo i determinar les qüestions a tractar-hi o acceptar les que proposin els membres.

§ 2. El consell presbiteral té vot només consultiu; el Bisbe diocesà l'escoltarà en els afers de major importància, però en necessita el consentiment només en els casos expressament definits pel dret.

§ 3. El consell presbiteral mai no pot actuar sense el Bisbe diocesà, al qual pertoca també en exclusiva de fer públic allò que s'hagi establert segons la norma del § 2.

501 § 1. Els membres del consell presbiteral han de ser designats per a un temps determinat en els estatuts, de tal manera, però, que es renovi cada cinc anys la totalitat o una part del consell.

§ 2. En quedar vacant la seu, cessa el consell presbiteral i compleix les seves funcions el col·legi de consultors; dintre l'any a partir de la presa de possessió el Bisbe ha de constituir novament el consell presbiteral.

§ 3. Si el consell presbiteral no compleix la seva funció encomanada en bé de la diòcesi o n'abusa greument, el Bisbe diocesà, havent consultat el Metropolità, o el Bisbe sufragani més antic de promoció si es tracta de la mateixa seu metropolitana, pot dissoldre'l, però dintre el termini d'un any ha de constituir-lo novament.

502 § 1. Entre els membres del consell presbiteral el Bisbe diocesà nomena lliurement alguns sacerdots, en nombre no inferior a sis però no major de dotze, que constitueixin durant cinc anys el col·legi de consultors, al qual corresponen les funcions determinades pel dret; passats els cinc anys, continua exercint les seves funcions pròpies fins que no es constitueixi un nou col·legi¹⁸.

§ 2. Presideix el col·legi de consultors el Bisbe diocesà; quan la seu és impedita o

¹⁸ Comissió Pontificia per a la Interpretació autèntica del Codi de Dret Canònic, Resposta d'11 de juliol de 1984 (AAS 76 [1984] 747): "D. a) Si, segons el c. 502 § 1, un membre del col·legi de consultors que deixa de ser membre del consell presbiteral, continua en l'ofici de consultor. R. *Afirmativament*. b) Si quan un consultor cessa en el seu ofici durant el quinquenni, el Bisbe diocesà cal que nomeni un altre en el seu lloc. R. *Negativament i ad mentem*, que és aquesta: hi ha obligació de nomenar un altre consultor només quan hom no arribés al nombre mínim requerit al c. 502 § 1".

vacant, el qui interinament supleix el Bisbe o, si encara no ha estat constituït, el sacerdot del col·legi de consultors més antic d'ordenació.

§ 3. La conferència Episcopal pot establir que les funcions del col·legi de consultors siguin encomanades al capítol catedral.

§ 4. En un vicariat apostòlic o en una prefectura apostòlica les funcions del col·legi de consultors pertanyen al consell de la missió de què tracta el c. 495 § 2, llevat que el dret no determini una altra cosa.

CAPÍTOL IV

ELS CAPÍTOLS DE CANONGES

503 El capítol de canonges, tant el catedralici com el d'una col·legiata, és un col·legi de sacerdots al qual correspon la celebració de les funcions litúrgiques més solemnes a l'església catedral o col·legiata; a més, pertoca al capítol catedral accomplir aquelles tasques que el dret o el Bisbe diocesà li encomanen.

504 L'erecció, la innovació o la supressió d'un capítol catedral estan reservades a la Seu Apostòlica.

505 Cada capítol, sigui de la catedral, sigui d'una col·legiata, ha de tenir els seus estatuts, elaborats mitjançant un legítim acte capitular i aprovats pel Bisbe diocesà; aquests estatuts no seran canviats ni abrogats sense l'aprovació del Bisbe diocesà.

506 Salvades sempre les lleis fundacionals, els estatuts del capítol han de determinar-ne la constitució mateixa i el nombre de canonges; han de determinar què ha de fer el capítol i cadascun dels canonges respecte al culte diví i l'exercici del ministeri; han de reglamentar les reunions en què es tractin els afers del capítol i, respectant les prescripcions del dret universal, han d'establir les condicions que calen per a la validesa i la licitud dels afers.

§ 2. També han de set definides en els estatuts les retribucions que percebran, tant d'una manera estable com en ocasió de l'acompliment d'una funció i, d'acord amb les normes dictades per la Santa. Seu, quines són les insígnies dels canonges.

507 § 1. Entre els canonges, n'hi ha d'haver un que presideixi el capítol, i també es designaran els altres oficis d'acord amb els estatuts, tenint en compte també l'ús vigent a la regió.

§ 2. D'acord amb la norma dels estatuts, poden confiar-se a clergues que no pertanyen al capítol altres oficis amb els quals ajuden els canonges.

508 § 1. El canonge penitencier, tant de l'església catedral com d'una col·legiata, en virtut del seu ofici té la facultat ordinària, que no pot delegar en d'altres, d'absoldre en el fur sacramental de les censures *latae sententiae* no declarades, ni reservades a la Santa

Seu, fins i tot els qui no són de la diòcesi però s'hi troben i els diocesans fora del territori de la diòcesi.

§ 2. On no hi hagi capítol, el Bisbe diocesà nomenarà un sacerdot perquè accompli aquesta funció.

509 § 1. Havent escoltat el capítol, pertoca al Bisbe diocesà, però no a l'Administrador diocesà, de conferir totes i cadascuna de les canongies, tant a l'església catedral com en una col·legiata, bo i quedant revocat qualsevol privilegi contrari; també pertany al Bisbe de confirmar el qui hagi estat elegit pel capítol per a presidir-lo¹⁹.

§ 2. El Bisbe diocesà ha de conferir canongies únicament a sacerdots que excel·leixin en doctrina i en integritat de vida i que hagin exercit meritòriament el ministeri.

510 § 1. Que les parròquies no s'uneixin d'ara endavant a un capítol de canonges; i les que ho estan, el Bisbe diocesà ha de separar-les del capítol.

§ 2. A l'església que sigui alhora parroquial i capitular, ha de ser designat un rector, elegit o no entre els capitulars; aquest rector té tots els deures i els drets i facultats que segons el dret són propis dels rectors de parròquia.

§ 3. Pertoca al Bisbe diocesà establir normes concretes amb què s'harmonitzin degudament les obligacions pastorals del rector i les funcions pròpies del capítol, vetllant perquè ni el rector no sigui un obstacle per a les funcions capitulars ni el capítol per a les parroquials; si hi ha conflictes, que els decideixi el Bisbe diocesà, el qual ha de procurar primer de tot que hom tingui en compte les necessitats dels fidels.

§ 4. Les almoines ofertes a una església que és alhora parroquial i capitular, se suposen donades a la parròquia, si no consta altrament.

CAPÍTOL V

ELS CONSELL PASTORAL

511 A cada diòcesi, en la mesura que les circumstàncies pastorals ho aconsellin, ha de ser-hi constituït un consell pastoral, al qual correspon, sota l'autoritat del Bisbe, investigar i ponderar tot el que es refereix a les activitats pastorals, i proposar-hi conclusions pràctiques.

512 § 1. El consell pastoral consta de fidels que estiguin en plena comunió amb l'Església catòlica, tant clergues com membres dels instituts de vida consagrada, i, sobretot, laics, que són designats de la manera determinada pel Bisbe diocesà.

§ 2. Els fidels que formen part del consell pastoral han de ser escollits de tal manera que, a través d'ells, quedi veritablement representada tota la porció del poble de Déu que

¹⁹ Consell Pontifici per a la interpretació dels textos legislatius, Resposta de 20 de juny de 1989 (AAS 81 [1989] 991): "D. Si és necessària l'elecció de president del capítol de canonges en virtut del c. 509 § 1. R. *Negativament.*

constitueix la diòcesi, tenint en compte les diverses regions de la diòcesi, les condicions socials i les professions, i també la part que tenen, individualment o associats amb altres, en l'apostolat.

§ 3. Per al consell pastoral han de designar-se únicament fidels que excel·leixin per la seva fe segura, els bons costums i la prudència.

513 § 1. El consell pastoral és constituït per a un temps, d'acord amb les prescripcions dels estatuts dictats pel Bisbe.

§ 2. En quedar vacant la seu, cessa el consell pastoral.

514 § 1. Pertoca únicament al Bisbe diocesà de convocar i presidir, segons les necessitats de l'apostolat, el consell pastoral, el qual té vot només consultiu; també sols al Bisbe correspon de fer públiques les coses tractades en el consell.

§ 2. Ha de ser convocat almenys un cop l'any.

CAPÍTOL VI

LES PARRÒQUIES, ELS RECTORS I ELS VICARIS PARROQUIALS

515 § 1. La parròquia és una determinada comunitat de fidels constituïda d'una manera estable en l'Església particular, la cura pastoral de la qual, sota l'autoritat del Bisbe diocesà, és encomanada a un rector, com el seu pastor propi.

§ 2. Pertoca únicament al Bisbe diocesà erigir, suprimir o canviar les parròquies, però no ha d'erigir-les, suprimir-les o canviar-les notablement sense haver escoltat el consell presbiteral.

§ 3. La parròquia legítimament erigida en virtut del dret frueix de personalitat jurídica.

516 § 1. Llevat que el dret no prevegi una altra cosa, s'equipara a la parròquia la quasi-parròquia, que és una determinada comunitat de fidels en l'Església particular, confiada a un sacerdot com a pastor propi d'ella, però que per circumstàncies peculiars encara no ha estat erigida en parròquia.

§ 2. Quan algunes comunitats no poden ser erigides en parròquia o en quasi-parròquia, el Bisbe diocesà ha de procurar d'una altra manera per llur cura pastoral.

517 § 1. Quan les circumstàncies ho requereixin, la cura pastoral d'una o més parròquies pot ser confiada a diversos sacerdots solidàriament, mentre un d'ells sigui el moderador de la cura pastoral, és a dir, que en dirigeixi l'activitat conjunta i en respongui davant el Bisbe.

§ 2. Si per penúria de sacerdots el Bisbe diocesà considera que ha de confiar-se una participació en l'exercici de la cura pastoral de la parròquia a un diaca o a una altra persona no investida de caràcter sacerdotal o a una comunitat de persones, designarà un sacerdot que, dotat de les potestats i les facultats de rector, dirigeixi l'activitat pastoral.

518 Com a regla general, la parròquia ha de ser territorial, és a dir, que comprèn tots els fidels d'un territori determinat; però quan calguin, s'han de constituir parròquies personals, per raó del ritu, la llengua o la nacionalitat dels fidels d'algun territori o per alguna altra raó determinada.

519 El rector és el pastor propi de la parròquia que li ha estat confiada, i exerceix la cura pastoral de la comunitat encomanada sota l'autoritat del Bisbe diocesà en el ministeri de Crist, del qual ha estat cridat a participar, per tal que per a aquesta comunitat exerceixi les funcions d'ensenyar, santificar i regir, amb la cooperació també d'altres preveres i diaques i amb la col·laboració de fidels laics, segons la norma del dret.

520 § 1. Que una persona jurídica no sigui rector de parròquia; però el Bisbe diocesà, no l'Administrador diocesà, amb el consentiment del Superior competent, pot confiar una parròquia a un institut religiós clerical o a una societat clerical de vida apostòlica, àdhuc erigint la parròquia en l'església de l'institut o societat, però amb la condició que un sol prevere en sigui el rector o bé, si la cura pastoral és confiada solidàriament a diversos, el moderador de què parla el c. 517 § 1.

§ 2. L'encàrrec d'una parròquia, esmentat al § 1, es pot fer a perpetuïtat o bé per a un temps determinat; en ambdós casos que es faci mitjançant una convenció escrita entre el Bisbe diocesà i el Superior competent de l'institut o de la societat, en la qual, entre altres coses, es determini expressament i acuradament tot el que s'adreça a la tasca a accomplir, a les persones que s'hi dedicaran i a l'economia.

521 § 1. Perquè algú pugui ser designat vàlidament rector de parròquia cal que hagi rebut el sagrat orde del presbiterat.

§ 2. Que, a més, excel·leixi per la seva sana doctrina i la probitat moral, dotat de zel per a les ànimes i les altres virtuts i tingui també les qualitats exigides pel dret universal o particular per a tenir cura de la parròquia corresponent.

§ 3. Per a conferir a algú l'ofici de rector de parròquia, cal que consti amb certesa la seva idoneïtat de la manera que el Bisbe diocesà hagi determinat, sense excloure'n l'examen.

522 Cal que el rector de parròquia tingui estabilitat i, doncs, que sigui nomenat per a un temps indefinit; només pot ser nomenat pel Bisbe diocesà per a un temps determinat, si la conferència Episcopal, mitjançant un decret, ho ha admès així²⁰.

523 Quedant ferma la prescripció del c. 682, la provisió de l'ofici de rector de parròquia competeix al Bisbe diocesà, mitjançant la lliure col·lació, llevat que algú tingui el dret de presentació o d'elecció.

524 El Bisbe diocesà ha d'encomanar la parròquia que hagi quedat vacant a aquell que,

²⁰ Decret general de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 3 [1984] 101): "Art. 4. D'acord amb el c. 522, pot el Bisbe diocesà nomenar rectors de parròquia per a un temps determinat, generalment no inferior a sis anys, renovables si així ho exigeix el bé de les ànimes".

després de sospesar totes les circumstàncies, consideri idoni per a acomplir-hi la cura parroquial, deixant de banda tota accepció de persones; per jutjar-ne la idoneïtat, que escolti l'arxiprest i faci les investigacions adequades, havent escoltat, si cal, alguns preveres i fidels laics.

525 Quan la seu ha esdevingut vacant o impedida, pertany a l'Administrador diocesà o a una altra persona que regeixi interinament la diòcesi:

1.er concedir la institució o la confirmació als preveres que hagin estat presentats o elegits legítimament per a una parròquia;

2.^{on} nomenar els rectors de parròquia, si la seu ja fa un any que està vacant o impedida.

526 § 1. El rector ha de tenir cura parroquial d'una sola parròquia; però, per penúria de sacerdots o altres circumstàncies, hom pot confiar la cura de diverses parròquies veïnes a un mateix rector.

§ 2. Que en una mateixa parròquia hi hagi un sol rector o moderador segons la norma del c. 517 § 1, bo i quedant reprovat el costum contrari i revocat qualsevol privilegi contrari.

527 § 1. El qui és promogut a acomplir la cura pastoral d'una parròquia, l'obté i és obligat a exercir-la des del moment de prendre'n possessió.

§ 2. L'Ordinari del lloc o un sacerdot delegat per ell atorga la possessió al rector, segons el mode acceptat per la llei particular o una legítima consuetud; però per una causa justa el mateix Ordinari pot dispensar l'observança d'aquest mode, i en aquest cas la comunicació de la dispensa substitueix la presa de possessió.

§ 3. L'Ordinari del lloc ha de determinar per endavant el moment en què ha de fer-se la presa de possessió de la parròquia; si passa aquest termini inútilment, sense un impediment just, pot declarar vacant la parròquia.

528 § 1. El rector té l'obligació de procurar que la paraula de Déu sigui anunciada íntegrament als qui viuen a la parròquia; per tant, que procuri que els fidels laics siguin instruïts en les veritats de la fe, sobretot gràcies a l'homília, que cal fer els diumenges i les festes de precepte, i també a la formació catequètica; que fomenti les obres de promoció de l'esperit evangèlic, fins i tot pel que fa a la justícia social; que tingui una cura especial de l'educació catòlica dels infants i dels joves; que, també amb la cooperació dels fidels, maldi perquè el missatge evangèlic arribi àdhuc a aquells que s'han apartat de la pràctica religiosa o no professen la fe veritable.

§ 2. Que s'esforci el rector perquè la santíssima Eucaristia sigui el centre de la comunitat parroquial de fidels; que treballi perquè els fidels s'alimentin amb la celebració devota dels sagraments i d'una manera peculiar que s'atansin sovint als sagraments de la santíssima Eucaristia i de la penitència; que procuri igualment moure'ls a fer oració, també en família, i a participar conscientment i activament a la sagrada litúrgia, la qual, el rector, sota l'autoritat del Bisbe diocesà, ha de regular en la seva parròquia, amb l'obligació de vetllar perquè no s'hi introdueixin abusos.

529 § 1. Per complir diligentment l'ofici de pastor, el rector ha de procurar conèixer els fidels encomanats a la seva cura; per tant, que visiti les famílies, tot participant sobretot en les preocupacions, les angoixes i el dolor dels fidels, confortant-los en el Senyor i corregint prudentment els qui potser hagin defallit; que ajudi amb caritat generosa els malalts, especialment els moribunds, i els enforteixi sol·licitament amb els sagraments i encomanant llurs ànimes a Déu; que es dediqui amb una particular diligència als pobres, als afligits, als qui estan sols, als emigrants i als que sofreixen dificultats especials; que treballi també perquè els esposos i els pares siguin sostinguts en el compliment dels propis deures i es fomenti en la família un augment de vida cristiana.

§ 2. El rector ha de reconèixer i promoure la funció pròpia que els fidels laics tenen en la missió de l'Església, fomentant llurs associacions per a fins religiosos. Ha de col·laborar amb el propi Bisbe i amb el presbiteri de la diòcesi, i esforçar-se també perquè els fidels visquin la comunió parroquial i se sentin membres tant de la diòcesi com de l'Església universal i prenguin part en les iniciatives que promouen aquesta comunió i les sostinguin.

530 Les funcions especialment confiades al rector de parròquia són les següents:

- 1.er l'administració del baptisme;
- 2.^{on} l'administració del sagrament de la confirmació als qui estan en perill de mort, segons la norma del c. 883, n. 3;
- 3.er l'administració del Viàtic i la unció dels malalts, quedant ferma la prescripció del c. 1003 §§ 2 i 3, i impartir la benedicció apostòlica;
- 4.^{rt} l'assistència als matrimonis i la benedicció de les noces;
- 5.^è la celebració dels funerals;
- 6.^è la benedicció de la font baptismal en temps pasqual, la presidència de les processons fora l'església i les benediccions solemnes fora de l'església;
- 7.^è la celebració eucarística més solemne, els diumenges i festes de precepte.

531 El qui hagi acomplert una funció parroquial ingressarà en el fons parroquial les ofrenes que rep dels fidels en aquesta ocasió, llevat que, pel que fa a les almoines voluntàries, consti la intenció contrària del qui les ofereix; correspon al Bisbe diocesà, després d'haver escoltat el consell presbiteral, establir normes que proveeixin al destí d'aquestes ofrenes i també a la remuneració dels clergues que compleixen aquella funció.

532 En tots els afers jurídics el rector representa la parròquia, segons la norma del dret; ha de procurar que els béns de la parròquia siguin administrats segons la norma dels cc. 1281-1288.

533 § 1. El rector té l'obligació de residir a la casa parroquial, prop de l'església; en casos particulars, però, si hi ha una causa justa, l'Ordinari del lloc pot permetre-li que visqui en un altre lloc, sobretot en una casa on habitin junts diversos preveres, mentre procuri formalment i adequadament el compliment de les tasques parroquials.

§ 2. Si no hi ha una raó greu, és permès al rector d'absentar-se cada any de la parròquia, en concepte de vacances, un mes seguit o interromput, com a màxim; en aquest temps de

vacances no s'hi compten els dies que un cop l'any es dedica a recés espiritual; amb tot, per estar absent de la parròquia més d'una setmana, el rector, ho ha d'advertir a l'Ordinari del lloc.

§ 3. Pertoca al Bisbe diocesà d'establir normes per a proveir la cura de la parròquia, durant l'absència del rector, per mitjà d'un sacerdot amb les degudes facultats.

534 § 1. El rector, un cop ha pres possessió de la parròquia, cada diumenge i cada festa que siguin de precepte a la seva diòcesi, té l'obligació d'aplicar la Missa pel poble que té confiat; el qui es trobi legítimament impedit de fer-ho, l'aplicarà aquests mateixos dies per mitjà d'un altre o uns altres dies ell mateix.

§ 2. El rector que té cura de diverses parròquies, els dies esmentats al § 1 té obligació d'aplicar només una Missa per tot el poble que té confiat.

§ 3. El rector que no hagi satisfet l'obligació esmentada als §§ 1 i 2 aplicarà el més aviat possible tantes Misses com hagi omès.

535 § 1. A cada parròquia ha d'haver-hi els llibres parroquials, és a dir, els dels batejats, dels matrimonis, dels difunts i aquells altres prescrits per la conferència Episcopal o el Bisbe diocesà; el rector ha de mirar que siguin anotats acuradament i guardats amb diligència.²¹

§ 2. Al llibre dels batejats, cal anotar-hi també l'adscripció a una Església *sui iuris* o el pas a una altra Església, així com la confirmació i igualment tot el que es refereix a l'estat canònic dels fidels per raó del matrimoni, salvant la prescripció del c. 1133, per raó de l'adopció, i també per raó de l'orde sagrat rebut, la professió perpètua en un institut religiós; aquestes anotacions han de constar sempre a la partida del baptisme.²²

§ 3. Cada parròquia ha de tenir el seu propi segell; els certificats de l'estat canònic dels fidels, i totes les actes que puguin tenir valor jurídic han de ser signades pel rector mateix o pel seu delegat i proveïdes del segell parroquial.

§ 4. A cada parròquia, ha d'haver-hi un tabulari o arxiu on es guardin els llibres parroquials juntament amb les cartes dels Bisbes i altres documents que convé guardar per necessitat o utilitat; tots aquests documents, que el Bisbe diocesà o el seu delegat ha d'inspeccionar durant la visita o en un altre moment, el rector ha de procurar que no caiguin en mans d'estrany.

§ 5. Els llibres parroquials més antics també han de ser guardats diligentment, segons les prescripcions del dret particular.

²¹ Decret general de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 3 [1984] 101): "Art. 5. Pel que fa a l'autorització que conté el c. 535 § 1, que se segueixin les normes, vigents fins ara, relatives als llibres parroquials, inclòs el Llibre-Registre de Confirmacions tal com es ve utilitzant en la pràctica parroquial. A més, tinguin cura els rectors de complir personalment el deure de notificació que ordena el c. 895".

²² Redactat conforme al motu proprio *De concordia inter Codices* de 21 de maig de 2016; el text original feia: "§ 2. Al llibre dels batejats, cal anotar-hi també la confirmació i igualment tot el que es refereix a l'estat canònic dels fidels per raó del matrimoni, salvant la prescripció del c. 1133, per raó de l'adopció, i també per raó de l'orde sagrat rebut, la professió perpètua en un institut religiós, i igualment el canvi de ritu; aquestes anotacions han de constar sempre a la partida del baptisme."

536 § 1. Si és oportú a judici del Bisbe diocesà, havent escoltat el consell presbiteral, que es constitueix a cada parròquia un consell pastoral, que el rector presideix i en el qual els fidels juntament amb aquells que pel seu ofici participen en la cura pastoral de la parròquia, prestin el seu ajut per a fomentar l'activitat pastoral.

§ 2. El consell pastoral té vot només consultiu i és regit per les normes dictades pel Bisbe diocesà.

537 A cada parròquia ha d'haver-hi un consell per als assumptes econòmics que, a més del dret universal, es regeix per les normes donades pel Bisbe diocesà i en el qual els fidels, elegits segons aquestes mateixes normes, col·laboren amb el rector en l'administració dels béns de la parròquia, tot quedant ferma la prescripció del c. 532.

538 § 1. El rector cessa en el seu ofici per la remoció o pel trasllat que en faci el Bisbe diocesà segons la norma del dret; per la renúncia del mateix rector havent-hi una causa justa, que, per a ser vàlida, ha de ser acceptada pel mateix Bisbe; i també per haver passat el temps si, segons les prescripcions del dret particular esmentades al c. 522, havia estat constituït per a un temps determinat.

§ 2. La remoció d'un rector que és membre d'un institut religiós o incardinat en una societat de vida apostòlica es fa segons la norma del c. 682 § 2.

§ 3. El rector que ha complert setanta-cinc anys d'edat és pregat de presentar la renúncia del càrrec al Bisbe diocesà, el qual, després d'examinar les circumstàncies de la persona i del lloc, en decidirà l'acceptació o el diferiment; tenint en compte les normes dictades per la conferència Episcopal, el Bisbe diocesà ha de proveir a la convenient sustentació i habitatge del qui renuncia²³.

539 Quan la parròquia quedi vacant o quan el rector per raó de captiveri, exili o deportació, inhabilitat, malaltia o alguna altra causa és impedit d'exercir el ministeri pastoral a la parròquia, el Bisbe diocesà, tan aviat com pugui, ha de designar un administrador parroquial, és a dir, un sacerdot que supleixi el rector segons la norma del c. 540.

540 § 1. L'administrador parroquial té els mateixos deures i drets que el rector, llevat que el Bisbe diocesà determini altrament.

§ 2. A l'administrador parroquial no li és lícit de fer res que aporti algun perjudici als drets del rector o pugui danyar els béns parroquials.

§ 3. Quan l'administrador parroquial hagi acabat la seva tasca, n'ha de donar compte

²³ Decret general de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 3 [1984] 101): "Art. 6. Respecte a la competència legislativa atorgada pel c. 538 § 3, sobre la convenient sustentació i habitatge dels sacerdots jubilats, s'estarà al que disposen les normes anteriors de la Conferència Episcopal, vigents en la data de promulgació del Codi". Decret general de la Conferència Episcopal Espanyola (BOCEE 6 [1985] 68): "Art. 3. A partir dels seixanta-cinc anys complerts, tot sacerdot pot sol·licitar la jubilació dins del sistema de la Seguretat Social del Clergat; però queda a judici del Bisbe donar tràmit o no a la sol·licitud. El Bisbe pot imposar aquesta jubilació als sacerdots que hagin complert els setanta anys d'edat, sense exceptuar cap ofici eclesiàstic, tot conferit amb anterioritat al nou Codi de Dret Canònic".

al rector.

541 § 1. Quan la parròquia queda vacant i igualment si el rector es troba impedit d'exercir la funció pastoral, abans que sigui constituït un administrador parroquial, assumeix interinament el govern de la parròquia el vicari parroquial; si són diversos, el més antic per nomenament, i si no hi ha vicaris, el rector que el dret particular defineixi.

§ 2. El qui, segons la norma del § 1, hagi assumit el govern de la parròquia, ha d'informar tot seguit l'Ordinari del lloc del fet que la parròquia està vacant.

542 Els sacerdots a qui, segons la norma del c. 517 § 1, és confiada solidàriament la cura pastoral d'una parròquia o de diverses alhora:

- 1.er cal que tinguin les qualitats de què parla el c. 521;
- 2.^{on} han de ser nomenats o instituïts segons la norma que prescriuen els cc. 522 i 524;
- 3.er obtenen la cura pastoral només a partir de la presa de possessió; llur moderador rep la possessió segons les prescripcions del c. 527 § 2; per als altres sacerdots, la professió de fe legítimament emesa substitueix la presa de possessió.

543 § 1. Si és confiada la cura pastoral d'una parròquia o de diverses alhora a sacerdots solidàriament, cadascun d'ells, segons la distribució que ells mateixos hagin establert, té obligació d'acomplir els càrrecs i les funcions del rector de què parlen els cc. 528, 529 i 530; la facultat d'assistir els matrimonis, i també totes les facultats de dispensar concedides en virtut del dret al rector competeixen a tots, però les han d'exercir sota la direcció del moderador.

- § 2. Tots els sacerdots que pertanyen al grup:
- 1.er tenen l'obligació de la llei de residència;
 - 2.^{on} han de determinar de comú acord l'ordre segons el qual un d'ells ha de celebrar la Missa pel poble, segons el c. 534;
 - 3.er en els afers jurídics només el moderador actua en nom de la parròquia o del grup de parròquies encomanades.

544 Quan cessi en l'ofici algun dels sacerdots del grup esmentat en el c. 517 § 1, o el moderador del grup, i també quan algun d'ells quedi inhabilitat per a exercir el càrrec pastoral, no esdevé vacant la parròquia o les parròquies confiades a la cura del grup; però pertoca al Bisbe diocesà de nomenar un altre moderador, i abans que el Bisbe en nomeni un altre, aquest càrrec, l'exercirà el sacerdot del grup més antic de nomenament.

545 § 1. Cada vegada que sigui necessari o oportú per al bon compliment de la cura pastoral de la parròquia, a més del rector pot haver-hi un o més vicaris parroquials, els quals, com a col·laboradors i partícips de la sol·licitud del rector, i units amb ell en una voluntat i un desig comuns, treballaran sota la seva autoritat en el ministeri pastoral.

§ 2. El vicari parroquial pot ser constituït tant per a treballar en tot el ministeri pastoral, en tota la parròquia, en una part determinada de la parròquia o en un grup determinat de fidels de la parròquia, com per a acomplir un ministeri determinat en diverses parròquies simultàniament.

546 Per tal que algú sigui nomenat vàlidament vicari parroquial, cal que sigui constituït en l'orde sagrat del presbiterat.

547 El vicari parroquial, el nomena lliurement el Bisbe diocesà, després d'haver escoltat, si ho considera oportú, el rector o els rectors de les parròquies per a les quals és constituït, i també l'arxiprest, tot quedant ferma la prescripció del c. 682 § 1.

548 § 1. A més dels cànons d'aquest capítol, les obligacions i els drets del vicari parroquial queden definits pels estatuts diocesans i per les lletres del Bisbe diocesà, i especialment per l'encàrrec del rector.

§ 2. Si les lletres del Bisbe diocesà no preveuen expressament una altra cosa, el vicari parroquial, en virtut del seu ofici, està obligat a ajudar el rector en tot el ministeri parroquial, excepte en l'aplicació de la Missa pel poble, i a suplir-lo si és possible, d'acord amb la norma del dret.

§ 3. El vicari parroquial ha d'informar regularment el rector sobre les iniciatives pastorals projectades i realitzades, de tal manera que el rector i el vicari o els vicaris, conjuntament, puguin proveir a la cura pastoral de la parròquia de la qual són responsables conjuntament.

549 En absència del rector, si el Bisbe diocesà no ha proveït una altra cosa segons la norma del c. 533 § 3, i si no ha estat constituït l'Administrador parroquial, seran observades les prescripcions del c. 541 § 1; en aquest cas el vicari té les mateixes obligacions que el rector, excepte la d'aplicar la Missa pel poble.

550 § 1. El vicari parroquial té l'obligació de residir a la parròquia o bé, si ha estat constituït per a diverses alhora, en alguna d'elles; amb tot, per una causa justa, l'Ordinari pot permetre-li que resideixi en un altre lloc, sobretot en una casa on habitin junts diversos preveres, mentre no en sofreixi cap perjudici el compliment de les tasques pastorals.

§ 2. Que l'Ordinari del lloc procuri que entre rector i vicaris hi hagi una certa convivència a la casa parroquial, si és possible.

§ 3. Pel que fa al temps de vacances, el vicari parroquial frueix del mateix dret que el rector.

551 Quant a les oblacions que els fidels fan al vicari en ocasió d'un ministeri pastoral realitzat, cal observar les prescripcions del c. 531.

552 Per una causa justa, el vicari parroquial pot ser remogut pel Bisbe diocesà o bé per l'Administrador diocesà, bo i quedant ferm el que estableix el c. 682 § 2.

CAPÍTOL VII

ELS ARXIPRESTS

553 § 1. L'arxiprest, anomenat també, degà, vicari forà o d'alguna altra manera, és un

sacerdot posat al davant d'un arxiprestat.

§ 2. Si no hi ha res establert pel dret particular, l'arxiprest és nomenat pel Bisbe diocesà, després d'haver escoltat, segons el seu prudent judici, els sacerdots que exerceixen el ministeri en l'arxiprestat de què es tracta.

554 § 1. Per a l'ofici d'arxiprest, que no està lligat a l'ofici de rector d'una parròquia determinada, el Bisbe ha d'elegir aquell sacerdot que, tenint en compte les circumstàncies de lloc i de temps, consideri idoni.

§ 2. L'arxiprest ha de ser nomenat per a un temps determinat, establert pel dret particular.

§ 3. El Bisbe diocesà, segons el seu prudent albir, pot remoure lliurement del seu ofici l'arxiprest, per un causa justa.

555 § 1. L'arxiprest, a més de les facultats que el dret particular li atorgui legítimament, té l'obligació i el dret de:

- 1.er promoure i coordinar l'activitat pastoral comuna a l'arxiprestat;
- 2.^{on} vetllar perquè els clergues del seu districte menin una vida conforme al seu propi estat i compleixin diligentment els seus deures;
- 3.er procurar que les funcions religioses siguin celebrades segons les prescripcions de la sagrada litúrgia, a fi que la bellesa i l'esplendor de les esglésies i dels sagrats utensilis, sobretot en la celebració eucarística i en la guarda del santíssim Sagrament, sigui observada acuradament; que els llibres parroquials estiguin correctament omplerts i degudament guardats i que els béns eclesiàstics siguin administrats amb tota atenció, i que la casa parroquial sigui conservada amb la deguda diligència.

§ 2. En l'arxiprestat que té confiat, que l'arxiprest:

- 1.er procuri que els clergues, segons les prescripcions del dret particular, i en els temps que determini, assisteixin a les conferències, reunions teològiques o col·loquis, segons la norma del c. 279 § 2;
- 2.^{on} vetlli perquè els preveres del seu districte posseeixin els mitjans espirituals i tingui la màxima sol·licitud d'aquells que passen circumstàncies difícils o pateixen problemes.

§ 3. Que procuri l'arxiprest que els rectors del seu districte que sàpiga que estan greument malalts no es vegin desproveïts dels auxilis espirituals i materials, i que quan morin, se celebri dignament el funeral; que eviti, a més, que, en ocasió de la malaltia o de la mort, hom no malversi o s'endugui llibres, documents, utensilis sagrats i les altres coses que pertanyin a l'Església.

§ 4. L'arxiprest té l'obligació de visitar les parròquies del seu districte segons el que el Bisbe diocesà hagi determinat.

CAPÍTOL VIII

ELS RECTORS D'ESGLÉSIES I ELS CAPELLANS

ARTICLE 1

ELS RECTORS D'ESGLÉSIES

556 Per rectors d'esglésies hom entén ací els sacerdots als quals és confiada la cura d'alguna església que no sigui ni parroquial ni capitular, ni annexa a la casa d'una comunitat religiosa o societat de vida apostòlica que hi celebri els oficis.

557 § 1. El Bisbe diocesà nomena lliurement el rector d'una església, salvant el dret d'elecció o de presentació si escau legítimament a algú; en aquest cas, pertoca al Bisbe diocesà de confirmar-ne o instituir-ne el rector.

§ 2. Fins i tot si l'església pertany a algun institut religiós clerical de dret pontifici, correspon al Bisbe diocesà d'instituir el rector presentat pel Superior.

§ 3. El rector d'una església annexa al seminari o a un altre col·legi regit per clergues és el rector del seminari o col·legi, si el Bisbe diocesà no ha establert altrament.

558 Quedant en ferm el c. 262, al rector d'església, no li és permès d'exercir a la seva església les funcions parroquials descrites al c. 530, nn. 1-6 sense el consentiment, o, si cal, la delegació del rector de parròquia.

559 El rector, en l'església que té confiada, pot celebrar també les funcions litúrgiques solemnes, tot respectant les legítimes lleis de fundació i mentre, a judici de l'Ordinari del lloc, no perjudiquin de cap manera el ministeri parroquial.

560 L'Ordinari del lloc, quan ho cregui oportú, pot manar al rector d'església que celebri a la seva església en bé del poble determinades funcions, àdhuc parroquials, i que l'església estigui oberta a grups concrets de fidels perquè hi acompleixin les funcions litúrgiques.

561 Sense llicència del rector o d'algun altre legítim superior, a ningú no és lícit de celebrar l'Eucaristia, d'administrar els sagraments o d'acomplir funcions sagrades a l'església; aquesta llicència ha de ser concedida o denegada segons la norma del dret.

562 El rector d'església, sota l'autoritat de l'Ordinari del lloc i respectant els estatuts legítims i els drets adquirits, té l'obligació de mirar que les sagrades funcions se celebrin dignament a l'església segons les normes litúrgiques i les prescripcions dels canons, que les càrregues es compleixin fidelment, que els béns siguin administrats amb diligència, que hom vetlli per la conservació i el decòrum dels utensilis i dels edificis sagrats, i no s'hi faci res que d'alguna manera desdiguï de la santedat del lloc i de la reverència deguda a la casa de Déu.

563 L'Ordinari del lloc, per una causa justa i segons el seu prudent albir, pot remoure el rector d'església, encara que hagi estat elegit o presentat per altres, bo i quedant ferma la prescripció del c. 682 § 2.

ARTICLE 2

ELS CAPELLANS

564 El capellà és un sacerdot al qual és encomanada d'una manera estable la cura pastoral, almenys en part, d'alguna comunitat o d'un grup particular de fidels, perquè l'exercici segons la norma del dret universal i particular.

565 Si el dret no preveu una altra cosa o no corresponen legítimament a algú altres drets especials, el capellà és nomenat per l'Ordinari del lloc, al qual pertoca també d'instituir el que li ha estat presentat o confirmar l'elegit.

566 § 1. Cal que el capellà estigui proveït de totes les facultats requerides per a la bona cura pastoral. A més de les concedides pel dret particular o per una delegació especial, el capellà, per raó del seu ofici, té la facultat d'oïr les confessions dels fidels confiats a la seva cura, de predicar-los la paraula de Déu, d'administrar-los el Viàtic i la unció dels malalts i d'administrar el sagrament de la confirmació als qui estiguin en perill de mort.

§ 2. Als centres d'assistència sanitària, a les presons i durant els viatges marítims, el capellà té, a més, la facultat que sols pot exercir en aquells llocs, d'absoldre les censures *latae sententiae* no reservades ni declarades, tot quedant ferma la prescripció del c. 976.

567 § 1. L'Ordinari del lloc no ha de procedir a nomenar el capellà d'una casa d'un institut religiós laïcal sense haver consultat el Superior, el qual té el dret, després d'escoltar la comunitat, de proposar un sacerdot determinat.

§ 2. És propi del capellà celebrar o organitzar les funcions litúrgiques; però no li és permès d'immiscir-se en el règim intern de l'institut.

568 Han de constituir-se, tant com sigui possible, capellans per a aquells que per les condicions de vida no poden fruir de la cura ordinària dels rectors, com ara els emigrants, els exiliats, els pròfugs, els nòmades, els mariners.

569 Els capellans militars es regeixen per lleis especials.

570 Si hi ha una església no parroquial annexa a la seu d'una comunitat o grup, que en sigui capellà el rector de la mateixa església, llevat que l'atenció de la comunitat o de l'església exigeixi altrament.

571 En l'exercici de la seva funció pastoral, el capellà ha de conservar la deguda unió amb el rector de la parròquia.

572 Pel que fa a la remoció d'un capellà, que sigui observada la prescripció del c. 563.

PART III

ELS INSTITUTS DE VIDA CONSAGRADA I LES SOCIETATS DE VIDA APOSTÒLICA

Secció I

ELS INSTITUTS DE VIDA CONSAGRADA

TÍTOL I

NORMES COMUNES A TOTS ELS INSTITUTS DE VIDA CONSAGRADA

573 § 1. La vida consagrada per la professió dels consells evangèlics és una forma estable de viure per la qual els fidels, seguint més de prop Crist sota l'acció de l'Esperit Sant, es dediquen totalment a Déu com al seu amor suprem per tal que, donats amb un nou títol peculiar al Seu honor, a l'edificació de l'Església i a la salvació del món, assoleixin la perfecció de la caritat en el servei del Regne de Déu i, esdevinguts signe preclar dins l'Església, anunciïn per endavant la glòria celestial.

§ 2. Assumeixen lliurement aquesta forma de vida en instituts de vida consagrada, erigits canònicament per l'autoritat competent de l'Església, aquells fidels que professen els consells evangèlics de castedat, pobresa i obediència i, per la caritat a què condueixen, s'uneixen d'una manera especial a l'Església i al seu misteri per mitjà de vots o altres vincles sagrats segons les pròpies lleis dels instituts.

574 § 1. L'estat d'aquells que professen els consells evangèlics en aquests instituts pertany a la vida i a la santedat de l'Església, i per això, dins l'Església, ha de ser afavorit i fomentat per tothom.

§ 2. Són cridats especialment per Déu a aquest estat alguns fidels, perquè frueixin d'un do peculiar en la vida de l'Església i, segons el fi i l'esperit de l'institut, serveixin la seva missió salvífica.

575 Els consells evangèlics, fonamentats en la doctrina i els exemples de Crist Mestre, són un do diví que l'Església ha rebut del Senyor i que sempre conserva amb la Seva gràcia.

576 Correspon a la competent autoritat de l'Església interpretar els consells evangèlics, regular-ne amb lleis la pràctica, constituir per l'aprovació canònica formes estables de viure'ls i també, d'altra banda, procurar que els instituts creixin i floreixin segons l'esperit dels fundadors i les sanes tradicions.

577 Hi ha molts instituts de vida consagrada dintre l'Església, que han rebut dons diferents segons la gràcia que els ha estat donada: seguint més de prop Crist quan prega, quan anuncia el Regne de Déu, quan fa el bé als homes, o bé quan viu amb ells en el món,

però sempre fent la voluntat del Pare.

578 Tothom ha d'observar fidelment la voluntat i les intencions dels fundadors, sancionades per l'autoritat eclesiàstica competent, sobre la natura, el fi, l'esperit i l'índole de l'institut, i també les seves sanes tradicions, totes les quals coses constitueixen el patrimoni de l'institut.

579 Els Bisbes diocesans, poden erigir per un decret formal instituts de vida consagrada en el seu propi territori, per a la seva validesa amb llicència de la Seu Apostòlica donada per escrit²⁴.

580 L'agregació d'algun institut de vida consagrada a un altre queda reservada a la competent autoritat de l'institut que l'agrega, respectant sempre l'autonomia canònica de l'institut agregat.

581 Pertoca a l'autoritat competent de l'institut, d'acord amb les constitucions, dividir l'institut en circumscripcions, sigui quin sigui llur nom, erigir-ne de noves i unir les ja erigides o delimitar-les d'una altra manera.

582 Les fusions i les unions dels instituts de vida consagrada queden reservades exclusivament a la Seu Apostòlica; i a ella, també, li són reservades les confederacions i les federacions.

583 En els instituts de vida consagrada, les modificacions que afectin punts aprovats per la Seu Apostòlica, no poden fer-se sense el seu permís.

584 Correspon sols a la Seu Apostòlica la supressió d'un institut, i també li és reservat de fer disposicions sobre els seus béns temporals.

585 Suprimir circumscripcions d'un institut, correspon a l'autoritat competent del mateix institut.

586 § 1. És reconeguda a cada institut una justa autonomia de vida, sobretot en el govern, per tal que frueixi dins l'Església de la seva pròpia disciplina i pugui conservar íntegre el patrimoni de què parla el c. 578.

§ 2. És propi dels Ordinaris dels llocs conservar i defensar aquesta autonomia.

587 § 1. Per tal de protegir més fidelment la pròpia vocació i identitat de cada institut, en el codi fonamental o constitucions de cadascun ha d'haver-hi contingudes, a més del que el c. 578 estableix que cal observar, les normes fonamentals sobre el règim de l'institut i la disciplina dels membres, llur incorporació i formació, i també l'objecte propi dels vincles sagrats.

²⁴ Per rescripte d'11 de maig de 2016, s'estableix que la consulta a la Santa Seu és requerida *ad validitatem* del decret d'erecció. I el motu proprio *Authenticum charismatis* d'1 de novembre de 2020, fixà el text actual. L'original deia: "Els Bisbes diocesans, mentre hagin consultat la Seu Apostòlica, poden erigir per un decret formal instituts de vida consagrada en el seu propi territori".

§ 2. Aquest codi és aprovat per l'autoritat competent de l'Església i només pot ser modificat amb el seu consentiment.

§ 3. En aquest codi cal harmonitzar els elements espirituals i els jurídics; però no s'han de multiplicar innecessàriament les normes.

§ 4. Les altres normes establertes per la competent autoritat de l'institut han de ser aplegades convenientment en altres codis que puguin ser revisats i adaptats oportunament segons les exigències dels llocs i dels temps.

588 § 1. L'estat de vida consagrada, per la seva natura, no és ni clerical ni laïcal.

§ 2. És anomenat institut clerical aquell que, per raó del fi o del propòsit volgut pel fundador o en virtut d'una legítima tradició, és dirigit per clergues, assumeix l'exercici de l'orde sagrat i com a tal és reconegut per l'autoritat de l'Església.

§ 3. És designat institut laïcal aquell que, reconegut com a tal per l'autoritat de l'Església, en virtut de la seva natura, indole i fi, té una funció pròpia determinada pel fundador o per una tradició legítima, i no enclou l'exercici de l'orde sagrat.

589 Un institut de vida consagrada és anomenat de dret pontifici si ha estat erigit per la Seu Apostòlica o aprovat per un decret formal seu; i de dret diocesà si, havent estat erigit pel Bisbe diocesà, no ha aconseguit el decret d'aprovació de la Seu Apostòlica.

590 § 1. Els instituts de vida consagrada, en tant que dedicats d'una manera especial al servei de Déu i de tota l'Església, estan sotmesos per raó singular a la seva autoritat suprema.

§ 2. Tots els membres estan obligats a obeir el Summe Pontífex, com a llur suprem Superior, també en virtut del vincle sagrat d'obediència.

591 Per tal de proveir millor al bé dels instituts i a les necessitats de l'apostolat, el Summe Pontífex, en virtut del seu primat damunt l'Església universal i en atenció a la utilitat comuna, pot eximir els instituts de vida consagrada del règim dels Ordinaris del lloc i fer que estiguin subjectes exclusivament a ell mateix o bé a una altra autoritat eclesiàstica.

592 § 1. Per tal de fomentar millor la comunió dels instituts amb la Seu Apostòlica, cada Moderador suprem ha d'enviar un breu informe de la situació i de la vida de l'institut a la Seu Apostòlica en la forma i en els temps determinats.

§ 2. Els Moderadors de qualsevol institut han de promoure el coneixement dels documents de la Santa Seu que afecten els membres que tenen confiats, i han de vetllar per llur observança.

593 Restant ferma la prescripció del c. 586, els instituts de dret pontifici estan subjectes immediatament i exclusivament a la potestat de la Seu Apostòlica pel que fa al règim intern i a la disciplina.

594 Restant ferm el c. 586, un institut de dret diocesà roman sota la cura especial del Bisbe diocesà.

595 § 1. Correspon al Bisbe de la seu principal aprovar les constitucions i confirmar les modificacions que legítimament s'hi introdueixin, excepte aquells punts en què la Seu Apostòlica hagi posat les mans, i també tractar els afers més importants que es refereixen a tot l'institut i estan per damunt de la potestat de l'autoritat interna, havent consultat, però, els altres Bisbes diocesans si l'institut s'ha estès per diverses diòcesis.

§ 2. El Bisbe diocesà pot concedir dispenses de les constitucions en casos particulars.

596 § 1. Els Superiors i els capítols dels instituts frueixen, envers els membres, de la potestat que el dret universal i les constitucions defineixen.

§ 2. En els instituts religiosos clericals de dret pontifici tenen, a més, potestat eclesiàstica de règim tant per al fur intern com per a l'extern.

§ 3. A la potestat esmentada al § 1, s'hi apliquen les prescripcions dels cc. 131, 133 i 137-144.

597 § 1. Pot ser admès en un institut de vida consagrada qualsevol catòlic de recta intenció que tingui les qualitats requerides pel dret universal i pel propi i estigui lliure de qualsevol impediment.

§ 2. Ningú no hi pot ser admès sense la preparació adequada.

598 § 1. Tenint en compte els seus caràcter i fins propis, cada institut ha de definir en les constitucions la manera com han de ser observats els consells evangèlics de castedat, pobresa i obediència, d'acord amb el seu gènere de vida.

§ 2. Tots els membres no solament han d'observar fidelment i amb integritat els consells evangèlics, sinó que també han d'ordenar la vida segons el dret propi de l'institut i així tendir a la perfecció del seu estat.

599 El consell evangèlic de castedat assumit pel Regne dels cels, ja que és signe del món venidor i font d'una fecunditat més rica en un cor no dividit, comporta l'obligació d'una continència perfecta en el celibat.

600 El consell evangèlic de pobresa a imitació de Crist, que per nosaltres es féu pobre tot i ser ric, a més d'una vida pobra de fet i d'esperit, esforçadament sòbria i aliena a les riqueses terrenes, comporta la dependència i la limitació en l'ús i la disposició dels béns, d'acord amb la norma del dret propi de cada institut.

601 El consell evangèlic d'obediència, acollit amb esperit de fe i d'amor en seguici de Crist obedient fins a la mort, obliga a la submissió de la voluntat als Superiors legítims, que representen Déu, quan manen quelcom segons les constitucions pròpies.

602 La vida fraterna, pròpia de cada institut, per la qual tots els membres s'uneixen en Crist com en una família peculiar, cal que sigui determinada de tal manera que per a tots

serveixi d'ajuda mútua per a l'acompliment de la vocació de cadascú. I amb la comunió fraterna, arrelada i fonamentada en la caritat, els membres han de ser exemple de la reconciliació universal en Crist.

603 § 1. A més dels instituts de vida consagrada, l'Església reconeix la vida eremítica o anacorètica, per la qual els fidels dediquen la seva vida a la lloança de Déu i la salvació del món a través d'una separació més estricta del món, el silenci de la solitud, la pregària assídua i la penitència.

§ 2. L'ermità és reconegut pel dret com a dedicat a Déu en la vida consagrada si professa públicament els tres consells evangèlics, corroborats mitjançant un vot o un altre lligam sagrat en mans del Bisbe diocesà i conserva el seu estil de vida propi sota el guiatge d'ell.

604 § 1. Al costat d'aquestes formes de vida consagrada hi ha l'orde de les verges que, amb el sant propòsit de seguir Crist més de prop, són consagrades a Déu pel Bisbe diocesà segons el ritu litúrgic aprovat, celebren els esponsoris místics amb Crist Fill de Déu i es dediquen al servei de l'Església.

§ 2. Per tal de complir el seu propòsit més fidelment i ajudar-se mútuament a prestar a l'Església un servei més d'acord amb el seu propi estat, les verges poden associar-se.

§ 3. El reconeixement i l'erecció d'aquestes associacions en l'àmbit diocesà correspon al Bisbe diocesà, dins del seu propi territori; en l'àmbit nacional pertany a la Conferència Episcopal, dins del seu propi territori.

605 L'aprovació de noves formes de vida consagrada queda reservada únicament a la Seu Apostòlica. Però els Bisbes diocesans han de procurar discernir els nous dons de vida consagrada que l'Esperit Sant concedeix a l'Església i ajudar els qui les promouen a expressar els seus propòsits de la millor manera possible i han de protegir-los amb els estatuts convenients, aplicant sobretot les normes generals contingudes en aquesta part.

606 Tot el que està establert sobre els instituts de vida consagrada i llurs membres, val amb igual dret per a ambdós sexes, si no és que consta altrament pel context o per la natura de la cosa.

TÍTOL II

ELS INSTITUTS RELIGIOSOS

607 § 1. La vida religiosa, com a consagració total de la persona, manifesta l'admirable connubi establert per Déu en l'Església, signe del món futur. D'aquesta manera el religiós consumeix la seva plena donació com un sacrifici ofert a Déu, pel qual tota la seva existència esdevé un culte continu a Déu en la caritat.

§ 2. Un institut religiós és una societat en la qual els membres, segons el dret propi, emeten vots públics perpetus, o vots temporals que s'han de renovar en acabar el termini,

i menen una vida fraterna en comú.

§ 3. El testimoniatge públic que els religiosos han de donar a Crist i a l'Església comporta una separació del món, pròpia del caràcter i del fi de cada institut.

CAPÍTOL I

LES CASES RELIGIOSES I LLUR ERECCIÓ I SUPRESSIÓ

608 La comunitat religiosa ha d'habitar en una casa legítimament constituïda sota l'autoritat d'un Superior designat d'acord amb la norma del dret; cada casa ha de tenir almenys un oratori en el qual se celebri l'Eucaristia i s'hi conservi, per tal que sigui de debò el centre de la comunitat.

609 § 1. Les cases d'un institut religiós són erigides per l'autoritat d'acord amb les constitucions, amb el consentiment previ, donat per escrit, del Bisbe diocesà.

§ 2. Per erigir un monestir de monges cal, a més, la llicència de la Seu Apostòlica.

610 § 1. L'erecció de les cases es fa tenint en compte la utilitat de l'Església i de l'institut i la seguretat de tot allò que cal perquè els membres menin degudament la vida religiosa, d'acord amb els fins propis de l'institut i el seu esperit.

§ 2. No ha de ser erigida una casa si no es preveu prudentment que hom podrà proveir adequadament a les necessitats dels membres.

611 El consentiment del Bisbe diocesà per a erigir una casa d'un institut religiós comporta el dret:

- 1.er de viure segons el caràcter i els fins propis de l'institut;
- 2.^{on} d'exercir les obres pròpies de l'institut segons la norma del dret, tot respectant les condicions posades en donar el consentiment;
- 3.er de tenir una església, els instituts clericals, salvada la prescripció del c. 1215 § 3, i acomplir-hi els sagrats ministeris, d'acord amb el que el dret estableix.

612 Cal el consentiment del Bisbe diocesà per tal de destinar una casa religiosa a unes obres apostòliques distintes d'aquelles per a les quals es va constituir; no, però, si es tracta d'una modificació que, respectant les lleis fundacionals, es refereixi només al règim intern i a la disciplina.

613 § 1. Una casa religiosa de canonges regulars o de monjos sota la direcció i la cura del propi Superior és independent, mentre les constitucions no diguin una altra cosa.

§ 2. El Superior d'una casa independent és, de dret, Superior major.

614 Els monestirs de monges associats a un institut masculí mantenen el seu propi estil de vida i el règim d'acord amb les constitucions. Els drets mutus i les obligacions han de ser definits de tal manera que aquesta associació pugui servir per al bé espiritual.

615 Un monestir independent o *sui iuris* que, a més del seu propi Superior no té cap altre Superior major, i no està associat a cap altre institut religiós de tal manera que el Superior d'aquest institut tingui sobre el monestir una veritable potestat determinada per les constitucions, és confiat a la vigilància peculiar del Bisbe diocesà, d'acord amb la norma del dret.

616 § 1. El Superior general, d'acord amb les constitucions i havent consultat el Bisbe diocesà, pot suprimir una casa religiosa erigida legítimament. El dret propi de l'institut ha de proveir sobre els béns de la casa suprimida, salvades les voluntats dels fundadors o dels donants i els drets legítimament adquirits.

§ 2. La supressió d'una casa que sigui l'única d'un institut pertoca a la Santa Seu, a la qual també queda reservat de decidir, en el seu cas, sobre els béns.

§ 3. Pertany al capítol general, si les constitucions no diuen altrament, suprimir la casa independent de què tracta el c. 613.

§ 4. Suprimir un monestir de monges independent pertany a la Seu Apostòlica, tot observant les prescripcions de les constitucions pel que fa als béns.

CAPÍTOL II

EL GOVERN DELS INSTITUTS

ARTICLE 1

ELS SUPERIORS I ELS SEUS CONSELLS

617 Els Superiors han de complir el seu ofici i exercir la seva potestat d'acord amb el dret universal i el propi.

618 Els Superiors han d'exercir amb esperit de servei la potestat que han rebut de Déu per ministeri de l'Església. Per tant, dòcils a la voluntat de Déu en l'exercici del seu càrrec, han de dirigir els seus súbdits com a fills de Déu, i, promovent llur voluntària obediència amb el respecte a la persona humana, els han d'escoltar de grat i també han de fomentar llurs iniciatives per al bé de l'institut i de l'Església, encara que mantenint ferma l'autoritat de decidir i de manar el que calgui fer.

619 Els Superiors han de dedicar-se diligentment al seu ofici i, juntament amb els membres que tenen encomanats, han d'esforçar-se per edificar una comunitat de germans en Crist, en la qual Déu ha de ser cercat i estimat per sobre de tot. Han de nodrir, doncs, els membres amb l'aliment freqüent de la paraula de Déu i els han de portar a la celebració de la sagrada litúrgia. Han de ser exemple per a ells en el conreu de les virtuts i en l'observança de les lleis i de les tradicions del propi institut; han d'ajudar-los convenientment en llurs necessitats personals, han de vetllar sol·lícitament pels malalts i visitar-los, han de corregir els inquietes, consolar els pusil·lànimes i tenir paciència amb tothom.

620 Són Superiors majors els qui regeixen tot l'institut, una de les províncies, una part equiparada a elles o bé una casa independent, i també llurs vicaris. Semblantment hi ha l'Abat Primat i el Superior d'una congregació monàstica, els quals, tanmateix, no tenen tota la potestat que el dret universal atorga als Superiors majors.

621 Rep el nom de província el conjunt de diverses cases que constitueix, sota la direcció del mateix Superior, una part immediata del mateix institut, i ha estat erigida canònicament per l'autoritat legítima.

622 El Superior general té la potestat, que ha d'exercir segons el dret propi, damunt totes les províncies, cases i membres de l'institut; els altres Superiors tenen aquesta potestat dins els límits del seu càrrec.

623 Per tal que els membres siguin nomenats vàlidament per al càrrec de Superior, és requerit un temps convenient a partir de la professió perpètua o definitiva, que el dret propi, o bé les constitucions, si es tracta de Superiors majors, ha de determinar.

624 § 1. Els Superiors, d'acord amb la natura i la necessitat de l'institut, han de ser constituïts per a un temps determinat i convenient, llevat que les constitucions assenyalin una altra cosa per al Superior general i per als Superiors d'una casa independent.

§ 2. El dret propi ha de procurar unes normes escaients, per tal que els Superiors constituïts per a un temps limitat no tinguin càrrecs de govern durant molt de temps i sense interrupció.

§ 3. Amb tot, poden ser remoguts del càrrec mentre l'exerceixen o ser traslladats a un altre, per les causes determinades pel dret propi.

625 § 1. El Superior general d'un institut ha de ser designat per una elecció canònica, segons la norma de les constitucions.

§ 2. Les eleccions del Superior del monestir independent de què tracta el c. 615, i del Superior general d'un institut de dret diocesà, les presideix el Bisbe de la seu principal.

§ 3. Els altres Superiors han de ser instituïts segons la norma de les constitucions; de tal manera, però, que, si són elegits, necessiten la confirmació del Superior major competent; i, si són nomenats pel Superior, que hi hagi hagut abans una consulta apropiada.

626 Tant els Superiors en la col·lació dels oficis com els membres en les eleccions han d'observar les normes del dret universal i del propi, han d'abstenir-se de qualsevol abús i accepció de persones, i, tenint davant els ulls únicament Déu i el bé de l'institut, que nomenin o elegeixin els qui considerin en el Senyor realment dignes i aptes. En les eleccions, que evitin, a més, de procurar vots, sigui directament sigui indirectament, tant per a si mateixos com per als altres.

627 § 1. Segons la norma de les constitucions, els Superiors han de tenir un consell propi, de la col·laboració del qual han de valer-se en l'exercici del càrrec.

§ 2. A més dels casos prescrits en el dret universal, el dret propi ha de determinar els casos en què és requerit el consentiment o el consell per actuar vàlidament, segons la norma del c. 127.

628 § 1. Els Superiors que pel dret propi de l'institut són designats per a aquest càrrec, han de visitar en els moments establerts les cases i els membres encomanats a la seva cura, segons les normes d'aquest dret propi.

§ 2. El Bisbe diocesà té el dret i el deure de visitar, també pel que fa a la disciplina religiosa:

- 1.er els monestirs independents de què parla el c. 615;
- 2.^{on} cada una de les cases d'un institut de dret diocesà situades en el territori propi.

§ 3. Els membres han de tractar amb confiança el visitador, respondre-li segons la veritat en la caritat quan pregunti legítimament; però, a ningú, no li és lícit de cap manera apartar els membres d'aquesta obligació o bé impedir d'alguna altra manera la finalitat de la visita.

629 Els Superiors han de residir en la seva casa i no se n'han d'absentar si no és segons la norma del dret propi.

630 § 1. Els Superiors han de reconèixer als membres la deguda llibertat pel que fa al sagrament de la penitència i a la direcció de consciència, salvada tanmateix la disciplina de l'institut.

§ 2. Els Superiors han de mostrar-se sol·lícits, d'acord amb la norma del dret propi, per tal que els membres tinguin a llur disposició confessors idonis amb els quals puguin confessar-se sovint.

§ 3. Als monestirs de monges, a les cases de formació i a les comunitats laïcals més nombroses ha d'haver-hi confessors ordinaris aprovats per l'Ordinari del lloc, després d'haver-ne parlat amb la comunitat, però sense imposar l'obligació d'acudir-hi.

§ 4. Els Superiors no han d'oïr les confessions dels súbdits, si no és que els membres els ho demanen espontàniament.

§ 5. Els membres han d'acudir amb confiança als Superiors, als quals poden obrir lliurement i amb espontaneïtat el cor. Però els Superiors tenen prohibit de forçar-los d'alguna manera a obrir-los la consciència.

ARTICLE 2

ELS CAPÍTOLS

631 § 1. El capítol general, que té la suprema autoritat en l'institut segons la norma de les constitucions, ha d'estar constituït de tal manera que, representant tot l'institut, esdevingui un signe autèntic de la seva unitat en la caritat. Li pertoca sobretot: defensar el patrimoni de l'institut de què tracta el c. 578, promoure l'acomodació i la renovació d'acord amb aquest patrimoni, elegir-ne el Superior general, tractar-ne els afers més

importants i dictar normes que tothom ha d'obeir.

§ 2. Les constitucions han de definir la composició i l'àmbit de la potestat del capítol; el dret propi ha de determinar també el reglament de la celebració del capítol, especialment pel que fa a les eleccions i els procediments.

§ 3. D'acord amb les normes determinades en el dret propi, no sols les províncies i les comunitats locals, sinó també cada membre, poden enviar lliurement llurs desigs i suggeriments al capítol general.

632 El dret propi ha de determinar acuradament quines matèries corresponen als capítols de l'institut i quines a d'altres reunions semblants, pel que fa a la natura, l'autoritat, la composició, el mode de procedir i el temps de la celebració.

633 § 1. Els òrgans de participació o de consulta han de complir fidelment la funció encomanada d'acord amb la norma del dret universal i del propi, i, cadascun a la seva manera, han d'expressar la sol·licitud i la participació de tots els membres pel bé de tot l'institut o de la comunitat.

§ 2. En establir i en practicar aquests mitjans de participació i de consulta cal servir una assenyada discreció, i el mode de procedir ha de ser conforme al caràcter i al fi de l'institut.

ARTICLE 3

ELS BÉNS I LLUR ADMINISTRACIÓ

634 § 1. Els instituts, les províncies i les cases, persones jurídiques com són en virtut del dret, tenen capacitat per a adquirir, posseir, administrar i alienar béns temporals, llevat que aquesta capacitat sigui exclosa o limitada per les constitucions.

§ 2. Que evitin, però, qualsevol aparença de luxe, lucre immoderat o acumulació de béns.

635 § 1. Els béns temporals dels instituts religiosos, en tant que béns eclesiàstics, es regeixen per les prescripcions del Llibre V *Els béns temporals de l'Església*, si no hi ha establerta expressament una altra cosa.

§ 2. Amb tot, cada institut ha d'establir normes adequades sobre l'ús i l'administració dels béns, que afavoreixin la pobresa que li ha de ser pròpia, la defensin i la manifestin.

636 § 1. En qualsevol institut i semblantment en qualsevol província regida per un Superior major ha d'haver-hi un ecònom, distint del Superior major i constituït segons la norma del dret propi, el qual portarà l'administració dels béns sota la direcció del Superior respectiu. També en les comunitats locals cal instituir, si és possible, un ecònom distint del Superior local.

§ 2. En el temps i de la manera establerts pel dret propi, els ecònoms i els altres administradors han de donar compte de l'administració a l'autoritat competent.

637 Els monestirs independents de què tracta el c. 615 han de donar compte de l'administració a l'Ordinari del lloc un cop l'any; a més, l'Ordinari del lloc té el dret a ser informat sobre la situació econòmica d'una casa religiosa de dret diocesà.

638 § 1. Dintre l'àmbit del dret universal, correspon al dret propi determinar els actes que sobrepassen la finalitat i el mode de l'administració ordinària, i establir els requisits necessaris per a realitzar vàlidament un acte d'administració extraordinària.

§ 2. A més dels Superiors, realitzen vàlidament despeses i actes jurídics, dintre els límits de llur càrrec, els oficials designats per a aquesta funció pel dret propi.

§ 3. Per a la validesa d'una venda i de qualsevol operació en què la condició patrimonial d'una persona jurídica pugui esdevenir perjudicada és requerida la llicència escrita del Superior competent amb el consentiment del seu consell. Però si es tracta d'una operació que superi la quantitat determinada per la Santa Seu per a cada regió, o bé de béns donats a l'Església a causa d'un vot, o encara d'objectes preciosos pel seu valor artístic o històric, cal, a més, la llicència de la Santa Seu.

§ 4. Per als monestirs independents de què tracta el c. 615 i per als instituts de dret diocesà cal el consentiment per escrit de l'Ordinari del lloc.

639 § 1. Si una persona jurídica ha contret deutes i obligacions àdhuc amb llicència dels Superiors, té l'obligació de respondre'n.

§ 2. Si un membre contreu deutes amb els seus béns amb llicència del Superior, aquell n'ha de respondre, i si ha realitzat una operació de l'institut per manament del Superior, n'ha de respondre l'institut.

§ 3. Si un religiós contreu deutes sense cap llicència dels Superiors, n'ha de respondre aquell personalment, i no la persona jurídica.

§ 4. Per descomptat, sempre pot entaular-se acció contra aquell que augmentà el seu patrimoni a causa del contracte realitzat.

§ 5. Que mirin els Superiors religiosos de no permetre que hom contregui deutes, si no consta amb certesa que amb les rendes habituals se'n podrà pagar l'interès i saldar els deutes a través d'una amortització legítima en un temps no gaire llarg.

640 Els instituts, tenint en compte cada lloc, han de maldar per donar testimoniatge, d'alguna manera col·lectiu, de caritat i de pobresa, i, en la mesura de les possibilitats, han de destinar una part dels propis béns a les necessitats de l'Església i al sosteniment dels indigents.

CAPÍTOL III

L'ADMISSIÓ DELS CANDIDATS I LA FORMACIÓ DELS MEMBRES

ARTICLE 1

L'ADMISSIÓ AL NOVICIAT

641 El dret a admetre candidats al noviciat pertany als Superiors majors segons la norma del dret propi.

642 Els Superiors han d'admetre amb cura vigilant tan sols aquells que, a més de l'edat requerida, tinguin salut, caràcter convenient i prou qualitats de maduresa per abraçar la vida pròpia de l'institut; la salut, el caràcter i la maduresa esmentats han de ser comprovats, si cal, amb la col·laboració d'experts, tot quedant en ferm la prescripció del c. 220.

643 § 1. És admès invàlidament al noviciat:

- 1.er el qui encara no hagi complert disset anys;
- 2.^{on} un cònjuge, durant el matrimoni;
- 3.er el qui es trobi en aquest moment lligat per un vincle sagrat a algun institut de vida consagrada o incorporat en alguna societat de vida apostòlica, sens perjudici de la prescripció del c. 684;
- 4.^{rt} el qui entra a l'institut per violència, por greu o dol, o aquell que el Superior admet d'alguna d'aquestes maneres;
- 5.^è el qui hagi ocultat la seva incorporació en algun institut de vida consagrada o en alguna societat de vida apostòlica.

§ 2. El dret propi pot establir d'altres impediments, àdhuc per a la validesa de l'admissió, o imposar d'altres condicions.

644 Els Superiors no han d'admetre clergues seculars al noviciat sense haver consultat llur propi Ordinari, ni els qui hagin contret deutes que no puguin pagar.

645 § 1. Els candidats, abans de ser admesos al noviciat, han de presentar un certificat de baptisme i de confirmació, i també del seu estat lliure.

§ 2. Si es tracta d'admetre clergues o aquells que hagin estat admesos en un altre institut de vida consagrada, en una societat de vida apostòlica o en un seminari, és requerit, a més, un informe del respectiu Ordinari del lloc o del Superior major de l'institut, o de la societat, o del rector del seminari.

§ 3. El dret propi pot exigir d'altres informes sobre la idoneïtat dels candidats i també sobre l'absència d'impediments.

§ 4. Els Superiors poden demanar també d'altres informacions, àdhuc sota secret, si els sembla necessari.

ARTICLE 2

EL NOVICIAT I LA FORMACIÓ DELS NOVICIS

646 El noviciat, amb què comença la vida en un institut, té la finalitat que els novicis coneguin millor la vocació divina, precisament la pròpia de l'institut, en provin el mode

de vida, conformin la ment i el cor amb el seu esperit i siguin comprovades llur intenció i llur idoneïtat.

647 § 1. L'erecció, el trasllat i la supressió d'una casa de noviciat han de ser fets per un decret per escrit del Superior general de l'institut amb el consentiment del seu consell.

§ 2. El noviciat, perquè sigui vàlid, ha de ser fet en una casa degudament designada per a aquesta finalitat. En casos particulars i com a excepció, per concessió del Superior general i amb el consentiment del seu consell, un candidat pot fer el noviciat en una altra casa de l'institut sota la direcció d'algun religiós provat que faci la funció de mestre de novicis.

§ 3. El Superior major pot permetre que el grup dels novicis, durant un cert temps, visqui en una altra casa de l'institut designada per ell mateix.

648 § 1. El noviciat, perquè sigui vàlid, ha de durar dotze mesos transcorreguts en la comunitat mateixa del noviciat, tot quedant ferma la prescripció del c. 647 § 3.

§ 2. Per tal de perfeccionar la formació dels novicis, les constitucions poden establir, a més del temps esmentat al § 1, una o més etapes d'exercici de l'apostolat fora de la comunitat del noviciat.

§ 3. El noviciat no ha de durar més de dos anys.

649 § 1. Salvant les prescripcions dels cc. 647 § 3 i 648 § 2, una absència de la casa del noviciat que superi tres mesos, seguits o amb interrupcions, fa invàlid el noviciat. Una absència que superi quinze dies, ha de ser suplerta.

§ 2. Amb la vènia del Superior major competent, hom pot avançar la primera professió, però no més de quinze dies.

650 § 1. La finalitat del noviciat exigeix que els novicis siguin formats sota la direcció del mestre d'acord amb el pla de formació que el dret propi ha de determinar.

§ 2. El govern dels novicis, sota l'autoritat dels Superiors majors, queda reservat únicament al mestre.

651 § 1. El mestre de novicis ha de ser un membre de l'institut, profès de vots perpetus i legítimament designat.

§ 2. Si cal, hom pot proporcionar col·laboradors al mestre, que depenguin d'ell pel que fa a la direcció del noviciat i al pla de formació.

§ 3. Han de ser destinats a la formació dels novicis membres preparats acuradament que, lliures d'altres càrregues, puguin acomplir la seva funció profitosament i d'una manera estable.

652 § 1. Correspon al mestre i als seus col·laboradors discernir i comprovar la vocació dels novicis, i formar-los gradualment a menar degudament la vida de perfecció pròpia de l'institut.

§ 2. Els novicis han de ser induïts a practicar les virtuts humanes i cristianes; han de ser introduïts, per mitjà de l'oració i de l'abnegació de si mateixos, en un camí de major perfecció; han de ser instruïts a contemplar el misteri de la salvació i a llegir i meditar les sagrades Escripures; han de ser preparats per a celebrar el culte de Déu en la sagrada litúrgia; han d'aprendre a portar una vida consagrada a Déu i als homes en Crist a través dels consells evangèlics; han de ser instruïts sobre el caràcter i l'esperit de l'institut, el seu fi i la seva disciplina, la seva història i la seva vida; i imbuïts d'amor envers l'Església i els seus Pastors sagrats.

§ 3. Els novicis, conscients de la pròpia responsabilitat, han de col·laborar activament amb el seu mestre, per tal de respondre fidelment a la gràcia de la divina vocació.

§ 4. Els membres de l'institut han de tenir cura, des del seu lloc, de col·laborar en l'obra de la formació dels novicis per l'exemple de vida i la pregària.

§ 5. El temps del noviciat de què tracta el c. 648 § 1 ha de ser dedicat pròpiament a la tasca de la formació; per tant, els novicis no han d'ocupar-se d'estudis o de treballs que no serveixin directament a aquesta formació.

653 § 1. El novici pot deixar lliurement l'institut; l'autoritat competent de l'institut pot acomiadar-l'en.

§ 2. Acabat el noviciat, el novici, si és considerat idoni, ha de ser admès a la professió temporal; en cas contrari, en serà acomiadat; si queda algun dubte sobre la seva idoneïtat, el Superior major, d'acord amb la norma del dret propi, pot prorrogar-ne el temps de prova, però no més de sis mesos.

ARTICLE 3

LA PROFESSIÓ RELIGIOSA

654 Per la professió religiosa, els membres assumeixen per un vot públic l'observança dels tres consells evangèlics, es consagren a Déu per ministeri de l'Església i s'incorporen a l'institut amb els drets i els deures definits pel dret.

655 La professió temporal ha de ser feta per al temps definit pel dret propi, temps no inferior a un trienni ni superior a un sexenni.

656 Per a la validesa de la professió temporal es requereix que:

- 1.er el qui ha de fer-la hagi complert almenys divuit anys;
- 2.^{on} hagi fet vàlidament el noviciat;
- 3.er hagi estat admès lliurement pel Superior competent amb el vot del seu consell segons la norma del dret;
- 4.^{rt} la professió sigui expressa, i feta sense coacció, por greu o dol;
- 5.^è sigui rebuda pel Superior legítim, personalment o a través d'una altra persona.

657 § 1. Acabat el temps per al qual la professió fou feta, el religiós que ho demani espontàniament i sigui considerat idoni, ha de ser admès a la renovació de la professió o

a la professió perpètua; en el cas contrari, ha d'anar-se'n.

§ 2. Si sembla oportú, el Superior competent pot prorrogar el període de professió temporal, segons el dret propi, de tal manera, però, que el temps global en què el membre està vinculat amb vots temporals no superi els nou anys.

§ 3. La professió perpètua pot avançar-se per una causa justa, però no més d'un trimestre.

658 A més de les condicions esmentades al c. 656, nn. 3, 4 i 5 i les altres afegides pel dret propi, per a la validesa de la professió perpètua es requereix:

- 1.er haver complert almenys vint-i-un anys;
- 2.^{on} la prèvia professió temporal, al-menys durant un trienni, salvant la prescripció del c. 657 § 3.

ARTICLE 4

LA FORMACIÓ DELS RELIGIOSOS

659 § 1. A cada institut, després de la primera professió, la formació de tots els membres ha de continuar per tal que visquin amb més plenitud la vida pròpia de l'institut i en compleixin millor la missió.

§ 2. Per tant, el dret propi ha de determinar el pla i la duració d'aquesta formació, tenint en compte les necessitats de l'Església i les condicions humanes i temporals, tal com ho exigeixen el fi i l'indole de l'institut.

§ 3. La formació dels membres que es preparen per a rebre ordes sagrats es regeix pel dret universal i pel pla d'estudis propi de l'institut.

660 § 1. La formació ha de ser sistemàtica, acomodada a la capacitat dels membres, espiritual i apostòlica, doctrinal i pràctica alhora, i també, si cal, amb l'obtenció dels títols congruents, tant eclesiàstics com civils.

§ 2. Durant el temps dedicat a aquesta formació, que no siguin confiades als membres funcions i tasques que la impedeixin.

661 Al llarg de la vida, els religiosos han de continuar diligentment la seva formació espiritual, doctrinal i pràctica; i els Superiors han de procurar-los mitjans i temps per a fer-ho.

CAPÍTOL IV

LES OBLIGACIONS I ELS DRETS DELS INSTITUTS I DE LLURS MEMBRES

662 Els religiosos han de tenir com a suprema regla de vida el seguiment de Crist proposat en l'Evangelí i expressat en les constitucions del propi institut.

663 § 1. La contemplació de les coses divines i l'assídua unió amb Déu en l'oració han

de ser el deure primer i principal de tots els religiosos.

§ 2. Tant com sigui possible, els membres han de participar cada dia en el Sacrifici eucarístic, rebre el santíssim Cos de Crist i adorar el Senyor present en el Sagrament.

§ 3. S'han de dedicar a la lectura de la sagrada Escripura i a l'oració mental, han de celebrar dignament la litúrgia de les hores d'acord amb les prescripcions del dret propi, tot quedant ferma per als clergues l'obligació esmentada al c. 276 § 2, n. 3, i han de fer altres exercicis de pietat.

§ 4. Han de retre un culte especial, també a través del rosari marià, a la Verge Mare de Déu, exemple i empara de tota vida consagrada.

§ 5. Han de servir fidelment els temps anuals de recés sagrat.

664 Els religiosos han de procurar amb insistència la conversió de cor a Déu, també han d'examinar cada dia llur consciència i acudir sovint al sagrament de la penitència.

665 § 1. Els religiosos han de residir a la pròpia casa religiosa i fer vida en comú, i no se n'absentaran sense llicència del seu Superior. Si es tracta d'una absència prolongada, el Superior major, amb el consentiment del seu consell i per una causa justa, pot concedir al membre que pugui viure fora d'una casa de l'institut, però no més d'un any, excepte per raó de malaltia, d'estudis o d'exercici de l'apostolat en nom de l'institut.

§ 2. Els Superiors, si un membre s'absenta il·legítimament d'una casa religiosa amb la intenció de sostreure's a llur potestat, han de cercar-lo sol·lícitament i ajudar-lo a retornar a la seva vocació i a perseverar-hi.

666 En l'ús dels mitjans de comunicació cal observar la discreció necessària i evitar les coses perjudicials a la pròpia vocació i perilloses per a la castedat d'una persona consagrada.

667 § 1. A totes les cases ha de ser observada la clausura acomodada a l'índole i a la missió de l'institut segons les determinacions del dret propi, tot reservant sempre alguna part de la casa religiosa únicament per als membres.

§ 2. Ha de ser observada una disciplina més estricta de la clausura en els monestirs dedicats a la vida contemplativa.

§ 3. Els monestirs de monges ordenats íntegrament a la vida contemplativa han d'observar la clausura «papal», és a dir, d'acord amb les normes dictades per la Seu Apostòlica. Els altres monestirs de monges han de servir una clausura adaptada a la pròpia índole i determinada en les constitucions.

§ 4. El Bisbe diocesà té la facultat d'entrar, per una causa justa, dintre la clausura dels monestirs de monges que es trobin en la seva diòcesi i de permetre, per una causa greu i amb consentiment de la Superiora, que d'altres persones siguin admeses a la clausura, i també que les monges en surtin durant el temps veritablement necessari.

668 § 1. Els novicis, abans de la primera professió, han de cedir l'administració de

llurs béns a qui prefereixin i, si les constitucions no diuen una altra cosa, en disposaran lliurement sobre l'ús i usdefruit. I, almenys abans de la professió perpètua, han de fer testament que sigui vàlid també segons el dret civil.

§ 2. Necessiten llicència del Superior competent d'acord amb la norma del dret propi per modificar aquestes disposicions amb causa justa i per realitzar qualsevol acte en matèria de béns temporals.

§ 3. Tot el que un religiós guanya amb el propi treball o per raó de l'institut, ho adquireix per a l'institut. Allò que d'alguna manera li arribi en concepte de pensió, de subvenció o d'assegurança, ho adquireix per a l'institut, si el dret propi no estableix una altra cosa.

§ 4. El qui, per la natura de l'institut, ha de renunciar plenament als seus béns, ha de fer aquesta renúncia abans de la professió perpètua en la forma que, segons les possibilitats, sigui també vàlida en dret civil, i amb efectes a partir del dia de la professió. La mateixa cosa farà el profés de vots perpetus que, segons la norma del dret propi, vulgui renunciar totalment o parcialment als seus béns, havent-ne obtingut llicència del Superior general.

§ 5. El profés que, per la natura de l'institut, hagi renunciat plenament als seus béns, perd la capacitat d'adquirir i de posseir, i per tant són nuls els actes contraris al vot de pobresa. El que li pervingui després de la renúncia, pertany a l'institut, d'acord amb la norma del dret propi.

669 § 1. Els religiosos han de portar l'hàbit de l'institut, d'acord amb la norma del dret propi, com un signe de la seva consagració i un testimoniatge de pobresa.

§ 2. Els religiosos clergues d'un institut que no tingui hàbit propi, assumiran el vestit clerical d'acord amb la norma del c. 284.

670 L'institut ha de proporcionar als seus membres totes les coses necessàries per a assolir el fi de la seva vocació segons la norma de les constitucions.

671 Un religiós no ha d'acceptar sense llicència del Superior legítim càrrecs i oficis fora del seu propi institut.

672 Els religiosos estan sotmesos a les prescripcions dels cc. 277, 285, 286, 287 i 289, i els religiosos clergues, a més, a les del c. 279 § 2; en els instituts laïcals de dret pontifici, la llicència de què tracta el c. 285 § 4 pot ser concedida pel propi Superior major.

CAPÍTOL V

L'APOSTOLAT DELS INSTITUTS

673 L'apostolat de tots els religiosos consisteix primordialment en el testimoniatge de llur vida consagrada, que han de fomentar amb l'oració i la penitència.

674 Els instituts dedicats íntegrament a la contemplació sempre tenen una part rellevant en el Cos místic de Crist: ja que ofereixen a Déu un sacrifici eximi de lloança, enriqueixen el poble de Déu amb fruits abundantíssims de santedat i el mouen amb l'exemple i l'engrandeixen amb la seva fecunditat apostòlica amagada. Per això, encara que sigui urgent la necessitat d'un apostolat actiu, els membres d'aquests instituts no poden ser cridats a col·laborar en els diversos ministeris pastorals.

675 § 1. Als instituts que es dediquen a obres d'apostolat, l'activitat apostòlica els és connatural. Per tant, tota la vida dels membres ha d'estar plena d'esperit apostòlic, i tota l'activitat apostòlica ha d'estar informada per l'esperit religiós.

§ 2. L'activitat apostòlica sempre ha de procedir de l'íntima unió amb Déu i ha de confirmar-la i fomentar-la.

§ 3. L'activitat apostòlica que s'ha de fer en nom de l'Església i pel seu mandat, cal dur-la a terme en comunió amb ella.

676 Els instituts laïcals, tant els d'homes com els de dones, participen en la funció pastoral de l'Església a través de les obres de misericòrdia espirituals i corporals, i presten serveis molt diversos als homes; per això, han de romandre fidelment en la gràcia de la seva vocació.

677 § 1. Els Superiors i els membres han de mantenir fidelment la missió i les obres pròpies de l'institut; però, ateses les necessitats dels temps i dels llocs, han d'acomodar-les-hi prudentment, també emprant mitjans nous i oportuns.

§ 2. Si els instituts tenen associacions de fidels vinculades a ells, han d'ajudar-les amb especial diligència per tal que s'omplin de l'esperit genuí de la seva família.

678 § 1. Els religiosos estan subjectes a la potestat dels Bisbes, que han de seguir amb piadosa submissió i reverència en allò que es refereixi a la cura de les ànimes, l'exercici públic del culte diví i altres obres d'apostolat.

§ 2. En l'exercici de l'apostolat extern els religiosos estan sotmesos també als propis Superiors i han de romandre fidels a la disciplina de l'institut; obligació sobre la qual, si de cas, els Bisbes mateixos no han de deixar d'insistir.

§ 3. En organitzar les obres d'apostolat dels religiosos, cal que procedixin de comú acord els Bisbes diocesans i els Superiors religiosos.

679 El Bisbe diocesà, per una causa gravíssima, pot prohibir a un membre d'un institut religiós que resideixi a la pròpia diòcesi, si el seu Superior major, advertit, ha negligit de prendre mesures; tanmateix cal notificar-ho tot seguit a la Santa Seu.

680 Cal fomentar una cooperació ordenada entre els diversos instituts, i també entre ells i el clergat secular, i igualment, sota la direcció del Bisbe diocesà, una coordinació de totes les obres i activitats apostòliques, salvant el caràcter, el fi i les lleis fundacionals de cada institut.

681 § 1. Les obres que el Bisbe diocesà encomana als religiosos estan sota la seva autoritat i direcció, tot quedant ferm el dret dels Superiors religiosos segons la norma del c. 678 §§ 2 i 3.

§ 2. En aquests casos cal fer un conveni escrit entre el Bisbe diocesà i el Superior competent de l'institut, en què, entre altres coses, quedi determinat expressament i acuradament tot el que faci referència a la tasca a accomplir, als membres que s'hi dedicaran i a l'economia.

682 § 1. Si es tracta de conferir en una diòcesi un ofici eclesiàstic a un religiós, aquest és nomenat pel Bisbe diocesà, amb la presentació o almenys amb l'assentiment del Superior competent.

§ 2. Aquest religiós pot ser remogut de l'ofici confiat segons l'albir tant de l'autoritat que l'hi encomanà, tot advertint-ho al Superior religiós, com del Superior, tot advertint-ho al qui confià l'ofici, sense que calgui el consentiment de l'altre.

683 § 1. El Bisbe diocesà pot visitar, personalment o per mitjà d'un altre, en el temps de la visita pastoral i també en cas de necessitat, les esglésies i els oratoris habitualment accessibles als fidels, així com les escoles i les altres obres de religió o de caritat, tant espiritual com temporal, encomanades a religiosos; però no les escoles obertes exclusivament als propis alumnes de l'institut.

§ 2. Si s'adona d'algun abús, després d'haver avisat el Superior religiós infructuosament, ell mateix pot actuar per pròpia autoritat.

CAPÍTOL VI

LA SEPARACIÓ DELS MEMBRES DE L'INSTITUT

ARTICLE 1

EL PAS A UN ALTRE INSTITUT

684 § 1. Un membre de vots perpetus no pot passar del propi institut religiós a un altre, sense la concessió dels Superiors generals d'ambdós instituts i el consentiment dels respectius consells.

§ 2. Aquest membre, després d'una prova d'almenys tres anys, pot ser admès a la professió perpètua en el nou institut. Si refusa d'admetre aquesta professió o no hi és admès pels Superiors competents, ha de tornar al primer institut, si no és que ha obtingut indult de secularització.

§ 3. Per tal que un religiós d'un monestir independent pugui passar a un altre del mateix institut o federació o confederació, és requerit i és suficient el consentiment dels Superiors majors d'ambdós monestirs i del capítol del monestir que l'acull, salvant els altres

requisits determinats pel dret propi; no cal una nova professió²⁵.

§ 4. El dret propi ha de determinar el temps i el mode de la prova que ha de precedir la professió del membre en el nou institut.

§ 5. Per passar a un institut secular o a una societat de vida apostòlica o d'aquests a un institut religiós, és requerida la llicència de la Santa Seu, als mandats de la qual cal sotmetre's.

685 § 1. Fins a l'emissió de la professió en el nou institut, queden en suspens els drets i les obligacions que un membre tenia en l'institut anterior, però romanen els vots; i un cop iniciada la prova, està obligat a l'observança del dret propi del nou institut.

§ 2. Per la professió en el nou institut, el membre hi queda incorporat, i cessen els vots, els drets i les obligacions anteriors.

ARTICLE 2

LA SORTIDA DE L'INSTITUT

686 § 1. El Superior general, amb el consentiment del seu consell, pot concedir per una causa greu l'indult d'exclaustració a un membre profés de vots perpetus, però no per més d'un quinquenni, amb el consentiment previ de l'Ordinari del lloc on ha de residir si es tracta d'un clergue. Prorrogar l'indult o concedir-lo per més d'un quinquenni queda reservat a la Santa Seu o, si es tracta d'instituts de dret diocesà, al Bisbe diocesà.

§ 2. L'indult d'exclaustració per a les monges, només el pot concedir la Seu Apostòlica.

§ 3. A petició del Superior general i amb el consentiment del seu consell, la Santa Seu pot imposar l'exclaustració a un membre d'un institut de dret pontifici, o el Bisbe diocesà a un membre d'un institut de dret diocesà, per causes greus i conservant l'equitat i la caritat.

687 El membre exclaustrat queda lliure de les obligacions incompatibles amb la seva nova condició de vida, i roman sota la dependència i la cura dels seus Superiors i també de l'Ordinari del lloc, sobretot si es tracta d'un clergue. Pot portar l'hàbit de l'institut, llevat que l'indult no disposi altrament, però no hi té veu ni activa ni passiva.

688 §1. El qui, acabat el temps de professió, vol sortir de l'institut, pot deixar-lo.

§ 2. El qui sol·liciti abandonar l'institut durant la professió temporal per una causa greu, pot obtenir el corresponent indult del Superior general amb el consentiment del seu consell; en els monestirs *sui iuris* esmentats al c. 615, l'indult, perquè sigui vàlid, ha de ser confirmat pel Bisbe de la casa d'assignació.

689 § 1. Acabat el temps de professió temporal, un membre, si es presenten causes

²⁵ Consell Pontifici per a la interpretació dels textos legislatius, Resposta de 20 de juny de 1987 (AAS 79 [1987] 1249): "D. Si el mot «religiós» del c. 684 § 3 cal entendre'l només de qui té vots perpetus o també del religiós de vots temporals. R. *Negativament al primer; afirmativament al segon*".

justes, pot ser exclòs de la professió subsegüent pel Superior major competent, després d'haver escoltat el seu consell.

§ 2. La malaltia física o psíquica, encara que s'hagi contret després de la professió, si, segons el parer dels experts, fa inepte per a viure a l'institut el membre esmentat en el § 1, constitueix una causa per a no admetre'l a la renovació de la professió o a emetre la perpètua, fora que la malaltia hagués estat contreta per negligència de l'institut o pel treball que hi hagués acomplert.

§ 3. Però si el religiós, durant els vots temporals, es torna dement, encara que no pugui fer nova professió, no pot tanmateix ser acomiadat de l'institut.

690 § 1. El qui, acabat el noviciat o després de la professió, hagi sortit legítimament de l'institut, pot ser novament admès pel Superior general amb el consentiment del seu consell, sense l'obligació de repetir el noviciat; pertocarà a l'esmentat Superior de determinar la prova convenient, prèvia a la professió temporal, i la duració dels vots abans de la professió perpètua, segons la norma dels cc. 655 i 657.

§ 2. El Superior d'un monestir independent, amb el consentiment del seu consell, gaudeix de la mateixa facultat.

691 § 1. Un profés de vots perpetus no ha de demanar indult de sortida de l'institut si no és per causes gravíssimes sospesades davant el Senyor; ha de presentar-ne la petició al Superior general de l'institut, el qual, juntament amb el propi parer i el del seu consell, el transmetrà a l'autoritat competent.

§ 2. Aquest indult, en els instituts de dret pontifici, queda reservat a la Seu Apostòlica; en els de dret diocesà, també el pot concedir el Bisbe de la diòcesi en què està situada la casa d'assignació.

692 L'indult de sortida legítimament concedit i notificat al membre de l'institut, fora del cas que en l'acte de notificació l'interessat l'hagi rebutjat, comporta per dret propi la dispensa dels vots i de totes les obligacions provinents de la professió.

693 Si el religiós és clergue, l'indult no és concedit sense haver trobat abans un Bisbe que l'incardini a la diòcesi o almenys el rebi per un temps de prova. Si hi és rebut, passats cinc anys, queda incardinat en virtut del dret a la diòcesi, si el Bisbe no el refusa.

ARTICLE 3

L'EXPULSIÓ DELS MEMBRES

694 § 1. Ha de ser considerat expulsat *ipso facto* de l'institut el membre que:

- 1.er s'hagi apartat notòriament de la fe catòlica;
- 2.^{on} hagi contret matrimoni, o l'hagi atemptat, encara que només sigui civilment.
- 3.er s'hagi absentat il·legítimament de la casa religiosa, segons el c. 665 § 2, durant dotze mesos ininterromputs, tot tenint en compte que el religiós és il·localitzable.

§ 2. En aquests casos, un cop recollides les proves, el Superior major amb el seu consell,

sense demora, ha d'emetre una declaració del fet, perquè consti jurídicament l'acomiadament.

§ 3. En el cas previst al § 1 n. 3, per a què consti jurídicament la declaració ha de ser confirmada per la Santa Seu; per als instituts de dret diocesà, la confirmació correspon al Bisbe de la seu principal²⁶.

695 § 1. Ha de ser expulsat el membre que cometi algun dels delictes esmentats als cc. 1397, 1398 i 1395, llevat que en els delictes de què tracta el c. 1395 § 2 el Superior consideri que l'expulsió no és absolutament necessària i pot ser prou satisfeta d'una altra manera l'esmena d'aquell membre, i també la restitució de la justícia i la reparació de l'escàndol.

§ 2. En aquests casos, un cop recollides les proves sobre els fets i la imputabilitat, el Superior major presentarà al membre expulsable l'acusació i les proves i li donarà la possibilitat de defensar-se. Hom enviarà al Superior general totes les actes, signades pel Superior major i pel notari, juntament amb les respostes del membre, consignades per escrit i firmades per ell mateix.

696 § 1. Un membre també pot ser expulsat per d'altres causes, mentre siguin greus, externes, imputables i comprovades jurídicament, com ara: negligència habitual de les obligacions de la vida consagrada; reiterades violacions dels vincles sagrats; desobediència pertinaç a les prescripcions dels Superiors en matèria greu; greu escàndol causat per la seva conducta culpable; defensa o difusió pertinaç de doctrines condemnades pel magisteri de l'Església; adhesió pública a ideologies amarades de materialisme o d'ateisme; l'absència il·legítima de què tracta el c. 665 § 2 per més d'un semestre; d'altres causes d'una gravetat semblant, que el dret propi de l'institut pot determinar.

§ 2. Per a l'expulsió d'un membre de vots temporals basten també causes de menor gravetat determinades en el dret propi.

697 En els casos descrits al c. 696, si el Superior major, un cop ha escoltat el seu consell, creu que cal començar un procés d'expulsió:

- 1.er ha de recollir-ne o completar-ne les proves;
- 2.^{on} ha d'amonestar el membre de l'institut, per escrit o en presència de dos testimonis, amb un advertiment explícit que hom procedirà a expulsar-lo si no es corregeix, tot indicant-li'n clarament la causa i donant-li plenes possibilitats de defensar-se; si l'advertiment no fa efecte, passats almenys quinze dies, li'n farà un altre;
- 3.er si també aquest advertiment resulta inútil i el Superior major amb el seu consell creu que consta a bastament que el membre és incorregible i la seva defensa és insuficient, passats quinze dies d'en-çà de l'última admonició infructuosa, transmetrà al Superior general totes les actes, signades pel Superior mateix i el notari, juntament amb les respostes del membre, igualment signades per ell mateix.

²⁶ Redactat conforme al motu proprio *Communis vita*, de 19 de març de 2019; al text original mancaven el § 1 3.er i el § 3.

698 En tots els casos descrits als cc. 695 i 696, sempre queda ferm el dret del membre de comunicar-se amb el Superior general i de presentar-li directament la defensa.

699 § 1. El Superior general amb el seu consell, el qual consell per a la validesa de l'acte ha de constar almenys de quatre membres, ha de procedir col·legialment per sospesar amb tota cura les proves, els arguments i les defenses; i si fos decidit així per sufragi secret, ha d'estendre el decret d'expulsió, que perquè sigui vàlid ha de contenir els motius de dret i de fet, si més no sumàriament.

§ 2. En els monestirs *sui iuris* esmentats al c. 615, la decisió sobre l'acomiadament d'un profés correspon al Superior major amb el consentiment del seu consell.

700 El decret d'acomiadament dictat a un profés té vigor quan se'n comunica a l'interessat. Amb tot, perquè el decret sigui vàlid, ha d'indicar el dret que té l'expulsat de recórrer a l'autoritat competent dintre dels trenta dies d'ençà de la recepció de la notificació sense que sigui necessària la petició prevista al c. 1734 § 1. El recurs té efecte suspensiu.

701 Amb l'expulsió legítima cessen *ipso facto* els vots i els drets i les obligacions derivats de la professió. Però, si el membre és clergue, no pot exercir els ordes sagrats fins que trobi un Bisbe que, després d'una prova convenient, l'aculli a la diòcesi, segons la norma del c. 693, o que almenys li permeti l'exercici dels ordes sagrats.

702 § 1. Els qui surten legítimament d'un institut religiós o en són, també legítimament, expulsats, no poden reclamar-li res per qualsevol tasca que hi hagin acomplert.

§ 2. L'institut, però, ha d'observar l'equitat i la caritat evangèlica envers el membre que se'n separa.

703 En cas d'un greu escàndol exterior o d'un dany gravíssim que amenaci l'institut, un membre pot ser expulsat immediatament de la casa religiosa pel Superior major, o si hi ha perill en la demora, pel Superior local amb el consentiment del seu consell. Si cal, el Superior major procurarà que s'instrueixi el procés d'acomiadament segons la norma del dret, o remetrà l'afer a la Seu Apostòlica.

704 En la relació que, d'acord amb el c. 592 § 1, s'ha d'enviar a la Seu Apostòlica, cal indicar els membres que per algun motiu o altre s'han separat de l'institut.

CAPÍTOL VII

ELS RELIGIOSOS PROMOGUTS A L'EPISCOPAT²⁸

²⁸ Comissió Pontifícia per a la interpretació dels textos legislatius, Resposta de 17 de maig de 1986 (AAS 78 [1986] 1324): "D. Si el Bisbe religiós gaudeix de veu activa i passiva en el seu institut. R. *Negativament*". Comissió Pontifícia per a la interpretació dels textos legislatius, Resposta de 23 de maig de 1988 (AAS 80 [1988] 1819): "D. Si els religiosos nomenats Prelats Auditors de la Rota Romana, hauran de ser considerats exempts de l'Ordinari religiós i de les obligacions que deriven de la professió religiosa, similarment als

705 El religiós promogut a l'episcopat continua essent membre del seu institut, però en virtut del vot d'obediència queda sotmès únicament al Pontífex Romà, i no està lligat a les obligacions que prudentment consideri que no són compatibles amb la seva condició.

706 Aquest religiós:

1.er si per la professió va perdre el domini dels béns, té l'ús, l'usdefruit i l'administració dels béns que des d'aleshores li pervinguin; el Bisbe diocesà i aquells altres als quals es refereix el c. 381 § 2 adquireixen la propietat a favor de l'Església particular; els altres, per a l'institut o per a la Santa Seu, segons que l'institut sigui capaç o no de ser-ne posseïdor;

2.^{on} si per la professió no va perdre el domini dels béns, en recupera l'ús, l'usdefruit i l'administració que tenia; els que li sobrevinguin, els adquireix plenament;

3.er en ambdós casos, dels béns que li pervinguin sense tenir en consideració la seva persona, n'ha de disposar segons la voluntat dels oferents.

707 § 1. El religiós jubilat com a Bisbe pot elegir la residència àdhuc fora de les cases del seu institut, llevat que la Santa Seu no determini una altra cosa.

§ 2. Quant a la seva sustentació convenient i digna, si ha servit una diòcesi, ha de ser observat el c. 402 § 2, llevat que el propi institut vulgui fer-se càrrec d'aquesta sustentació; en cas contrari, la Santa Seu proveirà d'una altra manera.

CAPÍTOL VIII

LES CONFERÈNCIES DE SUPERIORS MAJORS

708 Els Superiors majors poden associar-se útilment en conferències o consells, per tal que, unint les forces, treballin ja sigui per assolir més plenament el fi de cada institut, salvant-ne sempre l'autonomia i l'indole espiritual, ja sigui per a tractar els afers comuns, ja sigui per a establir una adequada coordinació i col·laboració amb les conferències Episcopals i també amb cada Bisbe.

709 Les conferències de Superiors majors han de tenir aprovats per la Santa Seu els estatuts; només ella pot erigir-les com a persona jurídica, i queden sota la seva direcció suprema.

TÍTOL III

ELS INSTITUTS SECULARS

710 Un institut secular és un institut de vida consagrada en el qual els fidels, vivint en el món, tendeixen a la perfecció de la caritat i procuren contribuir, sobretot des de dins, a

religiosos elevats a l'Episcopat. R. *Negativament a tots dos supòsits, llevat d'allò que es refereixi a l'exercici del propi ofici*".

la santificació del món.

711 Per la seva consagració, un membre d'un institut secular no canvia la pròpia condició canònica, laïcal o clerical, en el poble de Déu, observades les prescripcions del dret referents als instituts de vida consagrada.

712 Quedant en ferm les prescripcions dels cc. 598-601, les constitucions han d'establir els vincles sagrats amb què els consells evangèlics són assumits en l'institut i han de definir les obligacions que comporten, tot conservant sempre, tanmateix, en l'estil de vida la secularitat pròpia de l'institut.

713 § 1. Els membres d'aquests instituts expressen i exerceixen la pròpia consagració en l'activitat apostòlica, i com un llevat malden per omplir-ho tot d'esperit evangèlic amb vista a l'envigoriment i la creixença del Cos de Crist.

§ 2. Els membres laics participen de la missió evangelitzadora de l'Església, en el món i des del món, ja sigui a través del testimoniatge de vida cristiana i la fidelitat envers la pròpia consagració, ja sigui per l'ajut que presten a ordenar les realitats temporals segons Déu i a informar el món amb la força de l'Evangeli. Ofereixen llur col·laboració, d'acord amb el propi estil de vida secular, al servei de la comunitat eclesial.

§ 3. Els membres clergues, a través del testimoniatge de la vida consagrada, ajuden amb una peculiar caritat apostòlica sobretot els seus germans en el presbiterat i a compleixen en el poble de Déu, pel ministeri sagrat, la santificació del món.

714 Els membres han de viure en les condicions ordinàries del món, sols o cadascun en la seva família, o en grups de vida fraterna, segons la norma de les constitucions.

715 § 1. Els membres clergues incardinats en la diòcesi depenen del Bisbe diocesà, llevat d'aquelles coses que es refereixen a la vida consagrada en el propi institut.

§ 2. Els qui, d'acord amb la norma del c. 266 § 3 estan incardinats en l'institut, si són destinats a les obres pròpies de l'institut o al seu govern, depenen del Bisbe com els religiosos.

716 § 1. Tots els membres han de prendre part activa en la vida de l'institut, segons el dret propi.

§ 2. Els membres d'un mateix institut han de conservar la comunió ells amb ells i han de procurar sol·lícitament la unitat d'esperit i la genuïna fraternitat.

717 § 1. Les constitucions han de prescriure el mode propi de govern i han de determinar el temps durant el qual els Directors exerceixen llur ofici i llur mode de designació.

§ 2. Ningú no ha de ser designat Director general de l'institut si no hi està definitivament incorporat.

§ 3. Els qui tenen encomanat el govern de l'institut han de procurar que sigui

conservada la unitat d'esperit i promoguda la participació activa dels membres.

718 L'administració dels béns de l'institut, la qual ha d'expressar i fomentar la pobresa evangèlica, es regeix per les normes del Llibre V *Els béns temporals de l'Església* i pel dret propi de l'institut. A més, el dret propi ha de determinar les obligacions, sobretot econòmiques, de l'institut envers els membres que treballen per a ell.

719 § 1. Els membres, per tal que responguin fidelment a la seva vocació i que llur acció apostòlica procedeixi de la pròpia unió amb Crist, han de dedicar-se sovint a l'oració, han de llegir d'una manera convenient les sagrades Escriptures, han d'observar els temps anuals de recés i satisfer els altres exercicis espirituals d'acord amb el dret propi.

§ 2. La celebració de l'Eucaristia, si pot ser cada dia, ha d'esdevenir la font i el vigor de tota llur vida consagrada.

§ 3. Que acudeixin lliurement al sagrament de la penitència i el rebin sovint.

§ 4. Han de tenir lliurement la necessària direcció espiritual i, si ho desitgen, que demanin aquests consells també als seus Directors.

720 Pertoca als Directors majors amb el seu consell, segons la norma de les constitucions, el dret d'admissió a l'institut, a fer-ne la prova, a assumir els vincles sagrats, tant si són temporals com si són perpetus o definitius.

721 § 1. Són admesos invàlidament a la prova inicial:

- 1.er el qui no hagi arribat encara a la majoritat;
- 2.^{on} el qui està lligat per un vincle sagrat a algun institut de vida consagrada o incorporat a una societat de vida apostòlica;
- 3.er un cònjuge, durant el matrimoni.

§ 2. Les constitucions poden establir altres impediments per a l'admissió, àdhuc per a la validesa, o posar-hi condicions.

§ 3. A més, per tal que algú hi sigui admès, cal que tingui la maduresa necessària per a menar bé la vida pròpia de l'institut.

722 § 1. La prova inicial ha de tendir a fer que els candidats coneguin millor la seva divina vocació i la pròpia de l'institut i s'exercitin en l'esperit i el gènere de vida de l'institut.

§ 2. Els candidats han de ser formats degudament per a viure segons els consells evangèlics i instruïts per convertir íntegrament la vida en apostolat, tot emprant aquelles formes d'evangelització que responguin millor al fi, a l'esperit i a l'indole de l'institut.

§ 3. Les constitucions han de definir el mode i el temps d'aquesta prova abans d'assumir els vincles sagrats en l'institut, temps que no ha de ser inferior a un bienni.

723 § 1. Acabat el temps de la prova inicial, el candidat que hagi estat considerat idoni ha d'assumir els tres consells evangèlics, corroborats amb el vincle sagrat, o marxar de l'institut.

§ 2. Aquesta primera incorporació, no inferior a un quinquenni, ha de ser temporal segons la norma de les constitucions.

§ 3. Passat aquest temps d'incorporació, aquell membre que hagi estat considerat idoni ha de ser admès a la incorporació perpètua o definitiva, és a dir, amb vincles temporals que sempre caldrà renovar.

§ 4. Pel que fa a certs efectes jurídics que les constitucions hauran de determinar, la incorporació definitiva és equiparada a la perpètua.

724 § 1. Després d'haver assumit per primera vegada els vincles sagrats, cal continuar la formació segons les constitucions.

§ 2. Els membres han de ser instruïts simultàniament en les coses divines i en les humanes; els Directors de l'institut han de procurar seriosament llur contínua formació espiritual.

725 A l'institut es poden associar, amb algun lligam determinat en les constitucions, d'altres fidels que aspirin a la perfecció evangèlica segons l'esperit de l'institut i participin en la seva missió.

726 § 1. Un cop transcorregut el temps de la incorporació temporal, un membre pot deixar lliurement l'institut o bé serà exclòs de la renovació dels vincles sagrats per part del Director major si hi ha una causa justa, després d'haver escoltat el propi consell.

§ 2. Un membre incorporat temporalment que ho demani espontàniament pot obtenir, del Director general amb el consentiment del seu consell, l'indult per a marxar, si hi ha una causa greu.

727 § 1. Un membre incorporat perpètuament que vulgui deixar l'institut, després de sospesar seriosament l'afer davant el Senyor, ha de demanar l'indult per a marxar a la Seu Apostòlica per mitjà del Director general, si l'institut és de dret pontifici; altrament, també el pot demanar al Bisbe diocesà, segons ho determinin les constitucions.

§ 2. Si es tracta d'un clergue incardinat a l'institut, ha de ser observada la prescripció del c. 693.

728 Una volta concedit legítimament l'indult per a marxar; cessen tots els vincles, i també els drets i les obligacions provinents de la incorporació.

729 L'expulsió d'un membre de l'institut es realitza d'acord amb el que estableixen els cc. 694 § 1, 1 i 2 i 695; les constitucions determinaran a més altres causes d'expulsió, per tal que siguin proporcionalment greus, externes, imputables i jurídicament comprovades, procedint d'acord amb el que estableixen els cc. 697-700. A l'expulsió s'aplica el que prescriu el can. 701²⁹.

²⁹ Redactat conforme al motu proprio *Communis vita*, de 19 de març de 2019; el text original feia: "Un membre és acomiadat de l'institut segons la norma dels cc. 694 i 695; les constitucions, a més, han de determinar d'altres causes d'acomiadament, mentre siguin proporcionalment greus, externes, imputables i

730 Perquè un membre d'un institut secular passi a un altre institut secular, han de ser servades les prescripcions dels cc. 684 §§ 1, 2, 4 i 685; però per al pas a un altre institut de vida consagrada o des d'un altre institut de vida consagrada, cal la llicència de la Seu Apostòlica, als manaments de la qual cal atènyer-se.

Secció II

LES SOCIETATS DE VIDA APOSTÒLICA

731 § 1. Als instituts de vida consagrada, els són assimilades les societats de vida apostòlica, els membres de les quals, sense vots religiosos, cerquen el fi apostòlic propi de la societat i, portant una vida fraterna en comú, segons el seu propi tarannà, tendeixen a la perfecció de la caritat per mitjà de l'observança de les constitucions.

§ 2. Entre aquestes societats, n'hi ha algunes, els membres de les quals assumeixen els consells evangèlics amb algun vincle definit en les constitucions.

732 Les determinacions dels cc. 578-597 i 606 s'apliquen a les societats de vida apostòlica, salvada, però, la natura de cada societat; i a les societats de què parla el c. 731 § 2, també els són aplicats els cc. 598-602.

733 § 1. L'autoritat competent de la societat erigeix les cases i constitueix la comunitat local, amb el consentiment previ, donat per escrit, del Bisbe diocesà, el qual també ha de ser consultat en cas de llur supressió.

§ 2. El consentiment per a erigir una casa comporta el dret de tenir-hi almenys un oratori en el qual se celebri i es conservi la santíssima Eucaristia.

734 El govern d'una societat queda determinat per les constitucions, ser-vats, d'acord amb la natura de cada societat, els cc. 617-633.

735 § 1. L'admissió, la prova, la incorporació i la formació dels membres queden determinades pel dret propi de cada societat.

§ 2. Pel que fa a l'admissió en la societat, cal observar les condicions establertes en els cc. 642-645.

§ 3. El dret propi ha de determinar el mode de prova i de formació acomodats al fi i a l'indole de la societat, sobretot doctrinal, espiritual i apostòlic, per tal que els membres, conscients de llur vocació divina, es preparin degudament per a la missió i la vida de la societat.

736 § 1. En les societats clericals els clergues s'incardinen a la societat mateixa, si les constitucions no preveuen una altra cosa.

jurídicament comprovades, i sigui observat el procediment establert en els cc. 697-700. Al qui ha estat acomiadat, li és aplicada la prescripció del c. 701."

§ 2. Pel que fa referència al pla d'estudis i a la recepció d'ordes, han de ser observades les normes dels clergues seculars, tot quedant ferm el que estableix el § 1.

737 La incorporació comporta, per part dels membres, unes obligacions i uns drets definits en les constitucions, i, per part de la societat, la sol·licitud de conduir els membres vers el fi de la pròpia vocació, d'acord amb les constitucions.

738 § 1. Tots els membres estan subjectes als Moderadors propis, segons la norma de les constitucions, en allò que es refereix a la vida interna i a la disciplina de la societat.

§ 2. També estan sotmesos al Bisbe diocesà en allò que pertoca al culte públic, a la cura d'ànimes i a les altres obres d'apostolat, tenint presents els cc. 679- 683.

§ 3. Les relacions d'un membre incardinat en una diòcesi amb el Bisbe propi queden definides en les constitucions o en els acords particulars.

739 Els membres, a més de les obligacions que com a tals els pertocuen segons les constitucions, estan sotmesos als deures comuns dels clergues, llevat que, per la natura de la cosa o pel context de les constitucions, consti altrament.

740 Els membres han de viure en una casa o en una comunitat legítimament constituïda i han de menar vida comuna, segons la norma del dret propi, que regula també les absències de la casa o de la comunitat.

741 § 1. Les societats i, si les constitucions no determinen una altra cosa, llurs circumscripcions i cases, són persones jurídiques i, com a tals, capaces d'adquirir, posseir, administrar i alienar béns temporals, segons la norma de les prescripcions del Llibre V *Els béns temporals de l'Església*, dels cc. 636, 638 i 639, i del dret propi.

§ 2. Els membres tenen capacitat, també, d'adquirir, posseir, administrat i disposar de béns temporals, però tot allò que els pervingui per raó de la societat, és adquirit per a la societat.

742 La sortida i l'acomiadament d'un membre encara no definitivament incorporat es regeixen per les constitucions de cada societat.

743 Quedant ferma la prescripció del c. 693, un membre definitivament incorporat pot obtenir del Moderador general amb el consentiment del seu consell l'indult per a deixar la societat, amb la cessació dels drets i les obligacions provinents de la incorporació, fora del cas que, segons les constitucions, quedi reservat a la Santa Seu.

744 § 1. També queda igualment reservada al Moderador general amb el consentiment del seu consell la concessió de la llicència per tal que un membre definitivament incorporat passi a una altra societat de vida apostòlica, tot quedant suspesos, mentrestant, els drets i les obligacions de la pròpia societat però restant ferm el dret de tornar-hi abans de la incorporació definitiva a la nova societat.

§ 2. Per al trànsit a un institut de vida consagrada o d'un institut a una societat de vida

apostòlica es requereix la llicència de la Santa Seu, als manaments de la qual cal atènr-se.

745 El Moderador general amb el consentiment del seu consell pot concedir a un membre definitivament incorporat un indult per a viure fora de la societat, però no més d'un trienni, quedant suspesos els drets i les obligacions incompatibles amb la seva nova condició; però continua sota la cura dels Moderadors. Si es tracta d'un clergue, cal, a més, el consentiment de l'Ordinari del lloc on ha de viure, i també roman sota la seva cura i dependència.

746 Per a l'acomiadament d'un membre definitivament incorporat cal observar, amb les degudes adequacions, els cc. 694-704.